STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 08167

TSEYKHNS

Berl Lapin

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ב. לאַפּין

צײכנס

(לידער און פּאָעמען)

נויאָרק, 1934 פארלאג „כּאָווײרים"

Copyright, 1934
by B. Lapin
New York, N. Y.

Printed in the U. S. A.
POSY-SHOULSON PRESS
3 Sherman Avenue, Jersey City, N. J.

אַ פּאָר ווערטער

אַ פּאָר ווערטער צו דער אויסגאַבע פון מיין בוך: „צייכנס":

אין ניינצן־צען — ווען איך בין שוין געווען אין ניו־יאָרק — איז אין ווילנער פאַרלאַג „וועלט" אַרויסגעגאַנגען מיינס אַ קליין ביכל לידער; „אומעטיקע וועגן", — פינפאונדרייסיק לידער — די גאָר ערשטע זאַכן פון מיין שרייבן...

ווי אומעטיק דער אינהאַלט פון די לידער איז נישט געווען — האָט מיר דאָס ביכל דאָך אַ סך פריידפאַרשאַפט.

אָבער זייער גיך האָב איך דערפילט אַן ענדערונג אין זיך. ווי איך וואָלט זיך פּלוצלינג פאַרשעמט פאַר מיין אייגענער פרייד, פאַר דער אינגעלשער באַרימעריי! — איז מיין וואָרט אינטימער אמת, אינדיווידועלער טרויער? — צו איך באַנוץ זיך נאָר מיטן טרויער ווי אַ טעמע, — ווי ליטעראַטור?

כ'האָב זיך לאַנג אַריינגעטראַכט אין זיך אַליין. כ'בין נישט קיין עפּיקער, וואָס וויל שאַפן פון דער אַרומיקער וועלט, און — פאַר דער אַרומיקער וועלט.

מיך האָט געצויגן צום לירישן וואָרט — נישט צום דעקאָראַטיוון — ווייל מיט אים האָב איך געקענט זיין מער אויסער דער וועלט. מער מיט זיך אַליין, וואו ס'איז געווען די שטילע צעל פון מיין טרויער, וואָס די איבערלעבונגען האָבן איבערגעלאָזט...

כ'האָב זיך געוואָלט קלאָר מאַכן, צי איז דער פאַטאַלער טרויער — וואָס ס'איז דער הויפּט געוועב פון מיין וואָרט — אַמאָל נישט קיין איבערגאַנגס־בריק פון דער יוגנט צו דערוואַקסנקייט... אין יענע יאָרן איז דאָך די יוגנט אַלע מאָל טרויעריק, פּעסימיסטיש!

די דערקלערונג, וואָס כ'האָב אַזוי פאַרצווייפלט געזוכט, האָב איך שפּעטער געפונען אין זיך אַליין. די שווערע שטימונגען זענען פון מיר אַליין דורכגעלעבטע, — נישט קיין יוגנט־אויסברוכן. דעריבער האָב איך געזוכט דאָס שטילסטע וואָרט פאַר די אינטימע איבעלעבונגען. דאָס וואָרט, וואָס טראָגט דעם טוי פון די שטימונגען.

כ'האָב נישט די יוגנט געטריבן פון זיך, — נאָר די חוצפה פון דער יוגנט, וואָס רעגט דיך אָן — וואָס שנעלער זיך ארויסצואוויזן פאַר דער וועלט מיט דיין אייגענעם אויפטו!

כ'בין, אָבער, געווען יונג און אומגעדולדיק. האָב איך געמוזט זוכן וועגן, זיך אליין איינצוצאַמען. ס'האָט מיך ווידער אציגעטאָן צו וואַנדערן. כ'האָב זיך אָן מיין פאַרלאַנג באַלד אָנגעכאַפּט, אַלס מיטל זיך אָפּצערייסן פון דער צוויבערנדיקער עפנטלעכקייט... כ'האָב ארומגעוואַנדערט אין אַ סך זיד־אַמעריקאַנישע לענדער. צווישן זיי אויך ארגענטינע און טשילע. ארגענטינע האָט מיך געצויגן צוערשט, — וואו איך האָב פאַרבראַכט פיר יאָר פון מיינע קינדערשסטע יאָרן — ווען איך בין אינגאַנצן אַכט יאָר אַלט געווען. אין ניינצן־זיבעצן בין איך געקומען צוריק פון טשילע אין ניו־יאָרק, וואו איך בין פאַרבליבן ביז איצט.

כ'האָב געפונען נאָך אַ מיטל אויף זיך איינצאַמען אין מיינע אייגענע איבערלעבונגען. דאָס איז געווען — איבערזעצונגען. כ'האָב אויף זיך גענומען אַ שווערע ארבעט, איבערצוזעצן אַ סך לידער פון דער רוסישער ליריק. אין איין זין איז אין דעם געווען אַ ברייטערער ציל אויך: אריינפירן דאמאָלסט אין דער אידישער ליטעראַטור אַ זאַמלונג פון די וואונדערבאַרע רוסישע לידער.

איך האָב אויף די איבערזעצונגען געאַרבעט קאַרגע צען יאָר. דערנאָך האָב איך זיי ארויסגעגעבן אין אַ בוך, אונטערן נאָמען: „רוסישע ליריק".

איצט — ווען איך פיל מיין אייגענעם אויסדרוק גאַנצער, רייפער — וואָלט אפשר געווען די פּאַסיקסטע צייט נאָכאַמאָל איבערזעצן יענע וואונדערלעכע לירישע לידער. כאָטש איך האָב שוין אויך דאַמאָלסט ארויסגעוויזן די גרעסטע ליבע און טריישאַפט צו די שרייבער, צו די לידער און צו זייער וואָרט בכלל. וואָס איך האָב פון יענע לידער געלערנט — וואָלט אָבער איצט די דאָזיקע ארבעט געמאַכט פיל בעסער. נאָך נענטער צו זיי אליין — ווי פריער... אפשר וועל איך דאָס אַמאָל נאָך באַוויזן צו טאָן!

איך האָב פאַר דער צייט אויך געשריבן אַ סך אייגענע לידער. איך האָב זיי דאַן צופעליק געדרוקט אין פאַרשידענע זשורנאַלן און זאַמלביכער. אָבער ארויסצוגעבן מיינע לידער אין אַ בוך — פאַר דער ברייטער עפנטלעכקייט — האָב איך נאָך אַלץ קיין חשק נישט געהאַט.

כ'האָב געטראַכט, — און טראַכט עס נאָך איצט — אז מיין וואָרט האָט צופיל אינטימען ווייטאַק, עס זאָל ארויסגעזאָגט ווערן צו הויך.

מיינע שטימונגען זענען מער חלומות אין זיך, פאר זיך, און אין דער שטיל — אפשר פאר אלעמען. ווייל „צער איז דאָך יעדנס, — אלעמענס"...

ווייל יעדערן קלינגט דאָך סיי־ווי אָפּ זיין עכאָ צוריק. אפילו טרויעריקסטער געדאנק—ווי מענטש—האָט זיין שאָטן, זיין אָפּבילד, ווייל נאָר אין פאָרונג לעבט זיך דאָך אלצדינג אויס. דעריבער אזוי אָפּט: פרייד און טרויער;—ליכט און פינסטערניש;—גלויבן און צווייפל;—לעבן און טויט. בלויז צוזאמען באקומט יעדער וואָרט זיין ריכטיקן אויסדרוק, — זיין נשמה. אויך חלום האָט זיין שאָטן — וואָר...

דעם חלום פון זיך, פון דעם מענטש, פון דער וועלט — איז בעסער אויסצו'חלומ'ען אין דער ווייט פון אלעמען, אויף זייטיקע שטעגן... חלומות גע'חלומט אין דער הויך, ווערן אָפּט פארפירעריש. יוסף'ן האָבן זיינע ברידער פיינט געהאט פאר חלומ'ען זיינע חלומות צו הויך, — אים האָט זיך גע'חלומ'ט, אז זיי וועלן זיך בוקן פאר אים...

אָבער נישט חלומען אליין איז דער כח פון דעם מענטש. ער פארמאָגט א גרעסערע קראפט. דער מענטש קאָן מיט זיין וואָרט פאָרפילן פריער, איידער די זאך איז געשען... דער מענטש גייט פאָראויס די דערפארונג. אין געדאנק, אין דער אילוזיע, לעבט ער זי איבער..

איך מיין נישט די פאנטאזיעס און זעאונגען מיט וואָס יעדער שאפנדיקער מענטש לעבט און נערט זיך. נאָר — יענעם מיסטישן פאָרגעפיל פאר זאכן, וואָס אייניקע לעבן דורך נאָך איידער די זאכן קומען...

צופיל מאָל אין מיין לעבן איז דאָס וואָרט פאָראויס געלאָפן דאָס געשעעניש. צופיל מאָל בין איך מיט דעם געשעענעם באַשטראָפט געוואָרן.

דעריבער האָב איך זיך נאָך ביז איצט געראנגלט נישט ארויסצוגעבן אזוי פרי מיינע געזאמלטע זאכן.

אָבער — — —

איך קום צו אייך מיט מיין בוך „צייכנס".

ב. לאפּין.

איך וויל דאָ אויסדריקן מיין טיפסטן דאנק צו מיינע טייערע חברים
אסתר שומיאטשער, פרץ הירשביין, ב. י. ביאַלאַסטאָצקי, דוד איג־
נאַטאָוו — ווי די איניציאַטיוו־גרופע, — וואָס האָט מעגליך
געמאַכט דאָס ארויסגעבן פון מיין בוך „צייכנס". דורך זיי
דאַנק איך, אָבער, אויך נישט ווייניקער די אנדערע קאָלעגן,
וואָס האָבן אזוי חבריש געהאָלפן אין דער ארבעט.

טויזנט צינגער האָט דאָס וואָרט,
מיליאָסן ווערטער — צונג.
וואָרט און צונג — צונויפגעפּאָרט,
ווי בלויער שטאָל און קלונג.

וואָרט — פּאַרפּוצט אין שרייאיק קלייד,
אַמאָל — ווי טוי אויף גראָז;
ווען אײביק — וואָרט באַגלייט,
און דעם — ביים וויג פאַרלאָזט.

וואָרט — ווי מענטש איז לעבעדיק,
ווי מענטש — אי ריין, אי שלעכט, —
וויפל מאָל ווײנט וואָרט דערשטיקט
פון פּוסטן רייד־געפעכט.

שטומקייט גאַרט נאָך ווערטער־טרייסט,
און וואָרט — נאָך שטומער צעל;
וואָרט ווערט אפשר אויסגעלייזט
אין געהאַנגענעם קעל...

א. מיינע לאַנען

ציייכנס און סימאָנים
פאַר די אויגן שוועבן;
און אין יעדנס פּאָנים
ליכטיקט זיך דיין לעבן.

אָן ווערטער

אָן ווערטער — בלויז קלאַנגען,
די קלאַנגען — שטיל־שטילע,
אין האַרץ — אַ געראַנגל,
ס׳וועט זיגן דער ווילן.

וואו צווייפל — צעפּאַלונג,
וואו שוואַכקייט — פאַרברעכן.
אין וועגן פון אַלע
איז רום און פאַרשוועכונג.

דאָס וואָרט — נישט פאַר קיינעם,
פאַר זיך בלויז אַ ווידע;
ס׳איז קיינער מיין סוינע, —
מיר — לייבלאַכע ברידער!

ניין, כ׳וועל נישט פאַרלויפן
פרעמד גליק צו פאַרכאַפּן;
גענוג מיר מיין הויפן,
כ׳גיי איינציקע שטאַפּל;

די מיילשפּרונגען מאַך איך
אין אַ וועלט — אַ באַזונדער; —
בלויז דאָרטן דערוואַך איך,
דאָרט גייט אויף דער וואונדער!

1928.

מיינע לאַנען.

איך האָב עס ניט פאַרשטאַנען
אין גרין פון מיינע יאָרן;
איך האָב פון מיינע לאַנען
געריסן יעדן דאָרן.

פון טרייען גערטנער בעסער
דעם ווילדגראָז אויסגעשניטן,
געהייליגט האָט דער מעסער
דעם בוים מיט זיינע בליטן.

ווי צווילינגס פון געבאָרן
די בוימער-רייען שטייען,
און ס׳האָבן זיך פאַרלאָרן
אַלייען אין אַלייען.

פון אַלע אָפגעזונדערט —
געשטאַנען מיינע לאַנען,
ס׳האָט איטלאַכער באַוואונדערט,
וואָס זיי איז פרעמד דאָס וויאַנען! —

נאָר וואָס ס׳קומט פון געבאָרן,
דאָס קאָן מען נישט פאַרמיידן;
האָסטו פאַרזייט אַ דאָרן,
וועסטו אַ דאָרן שניידן! — —

ווען איך האָב אויסגעראָטן
דאָס ווילדגראָז און די דערנער,
האָב איך אַליין פאַרטראָטן
אין שטויב געבליבענע קערנער.

זיי זיינען לאַנג געלעגן,
פאַרשאָטענע, באַהאַלטן;
און פּלוצלונג — ווי נאָך רעגן —
די ערד גענומען שפּאַלטן!

און מיט אַ טויבן ווילן
געשפּראָצט און זיך געריסן;
פון קאַס — נישט איינצושטילן —
דאָס פעלדער לייב צעביסן.

און מיינע ליבע לאַנען
געצערטלטע, געהיטע,
גענומען האָבן וויאַנען
פאַרדאַרט און אָבגעבליטע.

.1920

דער שעם

ווער ווייס, צי איך האָב נישט פיל מאָל אויסגעפּלאַפּלט
דעם שעם אין פאַרשאָלטענע רעגעס פון היץ?
ווייל אָפט האָבן פלאַמען פאַרהילט מיין שוואַרצאַפּל,
און ס׳האָט אין מיין אויג זיך דער הימל צעבליצט.

צי איז עס געווען אויפן וואָר, צי דעלירימ —
מיין יעדער פאַרלאַנג — ווי פאַר גאָט איז געשען.
איך שפּאַן צווישן מענטשן אַרום איינעניקע —
נאָר פּוסט אַזוי ווערט, ווען מען האָט אַלץ געזען!

און אָפּט, ווען מיך פלעגט די דעלירימ באַפרייען,
פאַר ליכט האָט מיין אויג זיך ביז ווייטאָג צעשפּרייט;
דאָך האָט מיך געצויגן צו פייער, צו פייער,
געברענט און געקלונגען — נישט ערדישע רייד.

און עפּשער — דער געהענים וואָס האָט זיך געעפנט
פאַר מיר נאָך ביים לעבן — שטראָף גאָט מיך פאַר דעם:
גאָט וויל נישט איך זאָל זיינע רעטענישן טרעפן,
און אָן זיין פאַרלאַנג נישט אַנטפּלעקן דעם שעם!

1930.

גאָט.

ס׳האָט נאָך גאָט אין מיין האַרץ ניט זיין רו,
אָפּטמאָל טרעפט, אַז ער ווייכט אוים מיין טיר.
ס׳העפט מיין טפילע צו אים זיך ניט צו,
ווי אַ וואַנדערער קומט ער צו מיר.

דערפאַר שרעקט מיר זיין איינזאַם אַזוי,
ווי דאָס האַרץ פון אַ מערדער — ניט ריין:
מיינע האָר — ניט צו ווערן שנעל גרוי
ווי פאַרפרוירענער גראָז בלייבן שטיין!

כ׳בין מעקאַנע די פי אויף דעם פעלד,
און דעם פאַסטוך דערנעבן — וואָס היט:
ס׳האָט ניט איינמאָל אַ בליץ זיי באַהעלט,
און אַ האָגל דעם קאָפּ זיי באַשיט...

.1915

אויגן.

נישט די זאַך — נאָר די דערמאָנונג...
ווי ס'גייט שאָטן אין פאָרוים.
מיטן ווילן קומט דאָס קאָנען,
דער פאַרלאַנג — גיט ערשטן שטויס.

כ'האָב מיין וועלט אַריינגעזויגן
ווי דער דאָרשטיקער — געטראַנק;
איצטער בין איך — אויגן, אויגן,
מיט דעם דורכזיכט פון געדאַנק.

כ'גיי — פון זיך אַליין געטראָגן —
ווי ס'טראָגט קינד לאַמטער אין האַנט.
אַלע מיינע גלידער טאָגן
ווי באַגין אין הימל־ראַנד.

קומט, איר ליבע, קומט, געטרייע,
ס'ליכטיקט אונטער יעדנס טריט;
ס'איז פון אויפגאַנג העלער פייער,
וואָס מיט פרייד אין האַרצן גליט.

.1924

ניט באַזיגט.

ניט באַזיגט זיך נאָך אין גאַנצן,
ניט באַזיגט.
נאָך ניט אַלע ווילדע פּלאַנצן
אויסגעפּליקט.

נאָך ניט אַלע וואונשן קומען
מיר צוגיין.
און ניט יעדער וואָרט פון גומען
איז נאָך ריין...

ס'מאַניעט, בלאַנקט נאָך פאַר די אויגן
רויטער שיין:
און איך ווער נאָך צוגעצויגן
פון מיין פּיין.

1915.

דער צייכן

אַרום דעם געדאַנק — די וואונדערלאַכע רעגונג,
האָב איך ליב אין דעמערונג צו היטן;
פון מיין שטילן ריר — אין לופטן די באַוועגונג,
פון מיין בליק — אין ריינעם בלוי די שניטן.

איך האָב ליב דעם וואַנדערער׳ס ווייטע טריט צו הערן,
איידער נאָך זיין בליק וועט מיך דערגרייכן.
נישט פאַרצווייפל, וואַנדערער, אין רעגעם שווערע, —
ס׳וועט אויפבליצן אין פינצטערניש דער צייכן!

די אויערן — אָנגעשפיצט אין פינצטערע אַרומען,
שאַרפע אַראָמאַטן — די נעזלאַכער בייסן;
דער וואָס איז אַוועק אויף קיינמאָל מער נישט קומען,
האָט נישט אַלץ אַרום זיך געקאָנט צערייסן!

עס בלאָנדזשעט אום אין לופט זיין קלאַנג, זיין וואָרט, זיין אָטעם,
און קוואַלן פרייד — נישט אויפגעוואַכטע.
פאַרטשעפּעט אויף אַ בוים נאָך הענגען שטיקער שאָטנס,
זיי וועלן מיט אַמאָל אויפן קאָל זיך צעלאַכן!

1931.

דער שפּיגל.

מאָדנע ביינאַכט אין אַ שפּיגל צו קוקן,
ווי אין אַ שטייאיקן וואַסער אַנ׳אַלטן;
אַלץ אַרום דיר נעמט זיך שאָטנדיק צוקן,
קאָנסט נישט דיין שטייגנדן אומרו באַהאַלטן.

ס׳דוכט זיך, דו האָסט אַ נעשאָמע גענומען,
זי אין פאַרקישעפטן זילבער פאַרזיגלט.
וועסט זי צוריק אַזוי ריין נישט באַקומען,
איידער זי האָט זיך אין שפּיגל געשפּיגלט.

נעמען די פינגער נישט ווילנדיק פּייקלען
איבער דעם שפּיגל פאַרצויגן מיט שטויבן;
ווי פון אַ רעגן די טראָפּנס זיך קייקלען,
קלאַפּן און פּלאַצן אויף וויינענדיקע שויבן.

פינטלען די אויגן, עס שווינדן און איילן
פינצטערע פאַסן פון בליצן צעשניטן, — —
ס׳הויבן זיך כמארעס אין בערג און אין זיילן
איבער דעם גלאָז, וואָס צעשפּאַלט זיך אינמיטן!

און אַ צעבראָכענער שפּיגל, — ווער ווייסט ניט, —
אומגליק פאַרמאָגט אין די שפּאַלטן באַהאַלטן;
אייגענער פּאָנים מיט אויגן פאַרגלייזטע
ווינקט דיר פון שטייאיקן וואַסער דעם אַלטן.

1916.

אַלץ, וואָס עס זעט דיין אויג, באַשאַפֿסטו עס אַליין,
דער בוים, וואָס נעבן דיר, — קאָן זיין, דו זעסט אים ניט;
און ווילסטו — זאָגסטו שטיל: דו זעסט דעם בוים דאָ שטיין,
און טויאיק לייכט אַרוים פֿאַר אונדז דער צוויט, וואָס בליט.

און אַלץ אַזוי מיין ליב. — דורך מאָדנער קראַפֿט און טרוים,
שפּראָצט אויס, וואַקסט אויף אַ וועלט מעשופּעדיק און פֿלאַך.
באַשאַפֿסט דיין גוטס און שלעכטס, דיין וואָלקן און דיין רוים,
דו רופֿסט ווי גאָט צום ערשטן מאָל אָן יעדע זאַך.

ווי גאָט? — צי טראָגט דען נישט דער מענטש זיין פֿורם-בילד?
פֿון אַ צעברענטער זון — אַן'אָפּגעפּליקטער פֿלאַם;
די שטיינער אויף זיין וועג — ניט סראָפֿים אָפּגעקילט?
דעם הימל ניט פֿאַרדינט, די ערדיש פֿרייד פֿאַרזאַמט.

אָ, גלויב, אַז שטאַרבן איז דאָך ניט דיין לעצטער הויך;
נישטאָ קיין וואָרער טויט! פֿאַרשריי דיין קינדיש שרעק. —
פֿאַרטיליק נישט דיין וועלט אין ווילדן סרייפֿע-רויך, —
ווי גאָט לעבסט אויף אין אַלץ, און אייביק איז דיין וועג!
1927.

דער טייך.

דעם טייך איז ענג געוואָרן
אין זיינע אייגענע ברעגן,
און צום יאַם האָט ער גרייכן נישט געקאָנט;
האָט ער זיך צופלאָסן,
און זיך אויסגעגאָסן
אויף ליימיקע פעלדער און וועגן;
ביימער, גראָזן און בלומען
זענען אומגעקומען, —
און די פאַרטרונקענע שטרעק
האָט אַנ׳אַנדער אויסזען אָנגענומען.

די ליימיקע פלאַך האָט נאָך קיינמאָל ניט
אַזוי זאַט זיך אָנגעטרונקען; —
זי האָט זיך אין וואַסער געטונקען,
זיך געשפאָלטן, און ווידער זיך צונויפגעקלעפט;
וואו נישט־וואו האָבן זיך פאַרוואַקסענע בערגלאַך געטרעפט,
אַרויסגעגלאַנצט ווי גרינגע צעשוואָלענע קערפערם
דערטרונקענע אָן ווידעם. — —

די ליב־באַקאַנטע פויגל, וואָס פלעגן זיך אַראָפּלאָזן מידע,
וויגנדיק זיך אויפן האַרץ פון טייך,
אָנלענען, און זיך אָנטרינקען, —
זיי שטעלן זיך איצטער אָפּ פאַרוואונדערטע
אויף איבערגעקערטע שטאַמען
און באַקוקן מיט נייגיר די נייע וועלט. —
אָ, רייד נישט, רייד נישט, ברודער מיינער,
אַ האַרץ וועסטו אַוואַדע נישט פאַרצאַמען, —
אַנ׳אויפגעברויזטע פון פינצטערע פיינען, —
ווען עס דערפילט די אָנגעשטרענגטע ענגשאַפט
פון זיין אייגענעם ברעג.

1924.

אַ פאַראייִנזאַמט הויז.

ווי אַ האַרבסטיקער רעגן, נאָכאַנאַנד, נאָכאַנאַנד,
טריפט אַנ׳עלענט אין צימער אויף די מעבל און ווענט;
און ס׳איז קיינער נישטאָ דאָ, — אַלע זענען צוגאַן —
ווי אַ נעסט, וואָס דער פויגל האָט איר מער נישט דערקענט . . .

אַנ׳אומהיימלאַכקייט לויערט, איז דאָ עפּעס געשען?
גרייט ווי טראָפּנס צו פּלאַצן — שטומען ווערטער אין הויז.
יעדע זאַך שפּיגלט אָפּ זיך אַליין, און קאָן זען..
און ווי אימיצנס לעבן פון זיי ליכטיקט אַרויס.

ס׳גלאַנצט ווי בלענדיקער זאַמד ווייכער שטויב, וואָס דאָ ליגט
אָנגעטראָגן פון וואו, און מיט יאַם-רייאַך שמעקט, —
ס׳אָטעמט פאָרהאַנג אויף שויב פון זיך אַליין אומגעוויגט,
ווי ס׳וואָלט ווּעמעס אַ האַרץ אונטער אים זיך באַוועגט . . .

דער באַוואוינער פון דאַנען מוז אַנ׳איינזאַמער זיין,
ווערן כפּייצים גערעגט זיך, ווי פון פינגער — בורשטין...
ס׳האָבן שטולן און טישן גלייך דערפילט מיין אַריין,
אויף מיין וואונדער—מיט אַ וואונדער געפרעגט מיך: וואוהין?—

פונם וואַנט האָט דער שפּיגל מיך אַריינגעכאַפּט באַלד,
ווי אַ טייך מיך דערטרונקען אין זיין זילבערנעם פלוס;
האָב אין גרונט פון דעם שפּיגל געזען נאָך אַ געשטאַלט,
בלויז אַ רעגע געזען אים, האָב איך אַלץ שוין געוואוסט!

דער באַוואוינער, — ער וועט דאָך שוין ניט קומען צוריק,
בלויז זיין עלנט וועט האַלדזן זיינע כפּייצים נאָך לאַנג; —
ס׳האָט זיין וויג-שטול ווי פריער אומגעוויגט זיך, פאַרוויגט, —
אומגעבלאָנדזשעט אין לופטן — פון זיין טראָט נאָך דער קלאַנג.

1924.

מענטש

איז עמעס, מיר כאַלעמען איבער בייגאַכט
די וואונטשן פון דעם גאַנצן טאָג? — —
אַ שרעק, וואָס דער מענטש אין דער ליכטיק צעטראַכט,
און סאַראַ געדאַנקען ער טראָגט!

אומזיסט האָבן מענשן דעם טאָג אויסגעוויילט
פאַר קלאָרן, פאַר אָפענעם טאַט.
ס׳איז ריינער די טיפע, די פינסטערע הייל,
וואָס קיינמאָל האָט זון נישט געהאַט!

אין נאַכטיקן שאָטן, אין כוישעך געדיכט,
וואו מענטש האָט זיין אָפּרו געמאַכט, —
צעבליצט האָט אין האַרץ זיך דער אָפּשיין פון ליכט,
אַן אייגענע זון אויסגעטראַכט!

אויף מיילן האָט טאָג אויסגעגאָסן זיין שיין,
נאָר מענטש האָט געבלאָנדזשעט סיווי;
אים האָט נישט געצויגן דער ליכטיקער ליין
אין פעלד פון זיין אייגענער מי.

ווען מענטש גייט געבויגענער אונטער זיין לאַסט,
איז אָפּרו זיין פריידיקע טרייסט;
פאַרוואָס גייט ער אום — אַ פאַרהוילענער גאַסט —
צערייצט, ווי פון זינד נישט דערלייזט? —

און זעאונגען מאָדנע פאַרהילן אים אָפט,
ווי שאָטנס — אַ בלאָנזשענדיק שטראַל;
נאָך זינד נישט באַגאַנגען, און שוין קומט די שטראָף,
די שרעק — ווי אַ כמאַרע באַפאַלט.

אין פייערן זעט ער זיין היימנעסט צעשטערט,
פאַרבלייבט אַליין — ער קומט נישט אום;
געשעען די טאַטן פון זיך אָן באַגער? —
און אומגליק אומגערופן קומט? — —

איז עפּשער פאַרבאָרגן פון מענטש נאָך אליין,
פאַרצווייפלטער בענקען נאָך בייז? —
ס'ליגט אָפענער וועג אויסגעשפּרייט, ער זאָל גיין,
און אים — צום פאַרוואָקסענעם שטויסט!

צו ווערן באַפרייט פון פאַרברעכערשער לאַסט, —
רופט מענטש צו הילף אַ צווייטע זינד;
ווילסט לעבן? — גיב נאָך ווי דער בויגיקער מאַסט
אין מיטן יאַם דעם שטורמווינט!

1932.

צייכנס

מיין האַרץ האָט גענומען הייַנט שטאַרקער צו שלאָגן,
און עפּעס דערוואַרט עס אין מוירע און שרעק;
פאַרגאַנגענע צופאַלן שלייכן זיך, טראָגן,
פאַר מיר ווי די טריט פון אַ מאַכנע אין וועג.

זיי שלייכן אָן סיידער, כ׳געדענק זיי נישט אַלע, —
הייַנט נעמט זיי מיין האַרץ אָן פאַר צייכנס פון בייז;
ביים פענצטער — אַ פויגל אַ טויטער געפאַלן,
די פליגל צעבראָכן, די אויגן פאַרגלייזט.

די הענט האָבן מוירע דעם פויגל צו רירן,
דער ווינט גיט די פעדערן זיינע קיין בלאָז; —
ווי ס׳וואָלטן נישטגוטע הייַנט נאַכט דאָ שפּאַצירן,
אַזוי ליגט צעטראָטן אויף פעלדער דאָס גראָז...

און נעכטן איז פלוצלונג אַ גאַסט דאָ געקומען,
גערעדט און גערעדט וואָס מיט טרויעריקער שטים.
באַדייט פון די ווערטער האָב איך נישט פאַרנומען:
— ווער ס׳וואַרט נישט אויף קיינעם, וואַרט עמיץ אויף אים! —

האָב איינמאָל אין אָוונט אַן׳אַלטן באַגעגנט,
זיין גוף האָט אַ מאַסע אַ שווערע פאַרשטעלט;
— אייך צו־העלפן, זיידע — געפרעגט אים פאַרלעגן;
האָט ער הויך צעלאַכט זיך, פאַרשוואונדן אין פעלד!

און ס׳האָט זיין געלעכטער מיר לאַנג נאָכגעקלונגען,
די הענט אויסגעשטרעקטע געהאנגען פאַרפרעמדט;
עס האָט זיך פאַרוואָלקנט מיין הימל מיין יונגער,
— פאַרוואָס האָט דער אַלטער פאַרשעמט מיינע הענט? — —

און לאַנג שוין, — איך גלויב נישט צי ס׳איז גאָר פאַרלאָפן, —
האָט בלאַנדזשענדיק פלאַם מיר דורך נעפּל פאַרנאַרט;
און כ׳קום... האָב איך לייַדיקע הויז דאָרט געטראָפן,
בלויז שיכלאַך מיט קינדערשעביינדלאַך פאַרדאַרט.

געברענט האָט דאָרט פייער ווי פון אַ נייר־טאָמיד,
און קינדערשע שמייכלען — געשוועבט אין דער לופט!
האָט עפּשער דאָס גאָר מיר געלויכט אַ נעשאָמע? —
— מיין קינד, אָ מיין קינד! — הער איך פּלוצלונג אַ רוף. —

און זיצנדיק איינער אַליין קעגן שפּיגל,
דערזען האָב איך דאָרטן אַ פרעמדנס געזיכט;
געפּאַקט איבער אים האָבן צוויי שוואַרצע פליגל, —
איך בליק גוט אַריין: דאָס בין איך, דאָס בין איך! —

מיין האַרץ גליט היינט ווידער מיט צייכנס און טרעפונג,
ווי בליץ שרייבט אויף וואָלקן פאַרבאָרגענע שפּראַך;
אַליין האָב איך טירן און פענצטער געעפנט,
און זאָל זיך אַנטפּלעקן דאָס שרעק היינט ביינאַכט!

1910.

מיין הימל

ווייל כ'וויל מיין הימל זאָל זיך לייטערן,
און וואָלקנריין זאָל ווערן,
שוין זע איך אים פאַר מיר אַ הייטערן,
מיט גליענדיקע שטערן.

די שווערע וואָלקנס מיינע אייגענע,
ווי רויבפויגל צעפליען,
מיין לייב, פון פיין אַנ'אויפגעצויגענע,
הויבט ווידער אָן צו בליען.

נאָר כ'וועל אויף אייביק אַ פאַרשלאָסענעם
דעם סאָד אין מיר באַווערן:
ווי כ'האָב מיט אייגן בלוט פאַרגאָסענעם
געצונדן רויט די שטערן.

1923.

בלומען.

— זיידע, זאָג, וואָס זוכסטו דאָרטן,
און וואָס קושסטע ס׳געלע גראָז?
— אַזוי שיין איז, קינד, דיין גאָרטן,
כ׳קלייב דאָ בלומען ווייס און ראָז!

— זיידע, הער פון מיר אויף לאַכן,
וואַקסן אַסיען בלומען דען?
— קינד, נאָר פּרואוו דיין אויג פאַרמאַכן,
וועסטו אויך די בלומען זען...

— כ׳שרעק זיך האַלטן צו די אויגן,
ס׳ווערט מיר מאָדנע פינצטער דאָן.
— פּרואוו! — און זע, ס׳איז דורכגעפלויגן
פאַר דיין בליק אַ ווייסער שוואַן!

— כ׳האָב געפּרואווט... און כ׳שרעק זיך מער ניט,
פאַר מיין בליק איז ליכטיק, ווייס.
— גוט, מיין קינד; נו, איצטער שטער ניט,
לאָז מיך רייסן וואָס איך רייס!

1910.

אין דער פינצטער.

כ׳בין לאַנג אין מיין צימער געזעסן פאַרשלאָסן,
פאַרהאַנגען די פענצטער, די לאָדן פאַרמאַכט:
און כ׳האָב נישט געוואוסט, ווען דער טאָג בייט די נאַכט אָפּ —
און איינגעשפּאַרט האָב איך פון עפּעס געטראַכט.

פיל צייט כ׳בין געזעסן אַזוי אין דער פינצטער,
דאָס ווייס איך נישט ריכטיג, דאָס ווייס איך נישט וואָר;
נאָר ווען כ׳האָב די לאָדן צוריק אויפגעעפנט, —
פיל זאַכן — געוואָרן מיר אַנדערש און קלאָר.

און כ׳האָב פאַרן ליכט פון דעם טאָג דאַן פאַרשעמט זיך,
און ס׳האָט מיך געשראָקן דער פייער ביינאַכט.
די מענטשן — באַקוקט מיך אַזוי ווי אַ פרעמדן, —
האָב טאָמיד געבלאָנדזשעט מיט זייטיקן שליאַך.

מיין וועג האָב צעגראָבן אין אָפענע גריבער,
האָב דאָרטן פאַרשליידערט דעם פרעמדן אַמאָל,
און האָב זיך אין אייגענעם מידבאָר פאַרטריבן,
אַבזאָריעסדיק האָב איך מיין זינד אויסגעצאָלט.

1910.

די מרידע

ווי איך, אַזוי מיינע לידער, —
מיר ברענגען קיין שליכעס מיט זיך:
איך האָב נישט געצונדן די מרידע,
בלויז צוגעהאַלטן דאָס ליכט.

דער קלאַנג פון צעשאָטענע קייטן
האָט האַסטיק מיין האַרץ מיר צעוויגט;
איך וויל זיין דער שטאַפּל פון לייטער,
אויף וועלכן ס'וועט טרעטן דאָס גליק.

און זיין בלויז דער וועכטער פון טויער
צו ווייזן דורך וואַנען אַריין:
און ווען אויף פרימאָרגן וועט בלויען,
זון, אויך אויף מיר זיך צעשיין!

1931.

מיר מוזן...

מיר מוזן דעם אָפּגרונד באַבריקן,
דעם אָפּגרונד פון לעבן און טויט.
עס זאָל אויף אונדז אייביק ניט דריקן
דער שרעק, אַז מיט אונדז אַלץ פאַרגייט!

דער קוואַל מיט'ן טייך ווערט פאַרבונדן,
דער טייך מיט דעם יאַם גיסט זיך אויף;
פאַרוואָס ווערט דער מענטש נאָר פאַרשוואונדן,
און פליסט זיך מיט קיינעם צונויף?

אָ, גאָט, גיב אונדז ווילן און קרעפטן
מיט ליבע דערוואַרטן דעם טויט.
אין האַרצן זייביידן באַהעפטן,
און קיינמאָל ניט זיין אָפּגעשיידט. —

1916.

דאָס לעבן.

קאָנסט לעבן, לעבן לאַנג, און דאָך צום סאָף ניט זיין
צום לעבן צוגעבונדן.
ביז וואַנען נעמסט אויף זיך זיין מאָסע און זיין פּיין
מיט זיינע פרייד און וואונדן.

פאַראַן אַזאַ מינוט, ווען אַלץ ווערט אַזוי קלאָר,
אַלץ גיסט זיך אויף צוזאַמען:
דער לעבן און דער טויט — ווי כאַלעם מיטן וואָר, —
ווי טייכן — מיט די יאַמען.

קאָנסט לעבן, לעבן לאַנג, און דאָך צום סאָף ניט זיין
צום לעבן צוגעבונדן:
כ'האָב אויסגעקליבן מיר זיין מאָסע און זיין פּיין
מיט זיינע פרייד און וואונדן.

.1915

וואָס וועט זיין?

וואָס וועט זיין, וואָס וועט זיין, ווען די אַלטיטשקע צייט
וועט אַמאָל דאָך צום זיבעטן הימל דערגיין? —
און דער גאָט, וואָס מיר האָבן גערופן פון ווייט,
איז דאָרט קיינמאָל זיין רו נישט געווען, — זיין געביין!

ווי דער אַלטיטשקערס טראָט נאָר דערגרייכט יענעם אָרט,
גיט זיך עפּעס אַ ריס ווי אַ באַרגשפּיץ צו דרערד;
ס'הילכט דורך פייער און דונער אַ מוירעדיק וואָרט:
— אייער גאָט האָט אין הימל אייך קיינמאָל געהערט! — — —

און צעיאָמערן וועט זיך די אַלטיטשקע צייט,
דורך די דונערן וועט זיך צוקייקלען איר שרעק,
גאָר דאָס מענטשלאַכע גלויבן וועט ליגן פאַרשפּייט,
און עס וועלן אין אומגליק זיך ציען די טעג!

אויפשטיין וועלן פון קייווער די קדושים צערייצט,
מיט פאַרבראָכענע הענט צו דעם הימל צושפּרייט:
— אונדזער בלוט צוליב דיר האָט אין שטראָמען געפּלייצט,
אויפן ליפּ מיט דיין נאָמען באַגעגנט דעם טויט! —

און די מענטשן אַרומלויפן וועלן אין גאַס
מיט די קריעַ צעריסענע קליידער אויף זיי;
נישט קיין געטלאַכע ליבע און געטלאַכער האָס,
קאָן זיי לינדערן איצט פון פאַרצווייפלטן וויי!

מיט אַ קלאָלע אין אייגענעם האַרצן פאַרזויט
וועט אַרומגיין דער מענטש אויף דער וועלט אָן אַ זין;
ס'וועט זיין האַרץ מער נישט אָנפילן גלויביקע פרייד,
און זיין טאָג וועט פאַרוועלקן אין מיטן באַגין! — —

וואָס וועט זיין, וואָס וועט זיין, ווען די אַלטיטשקע צייט
וועט אַמאָל דאָך צום זיבעטן הימל דערגיין? — —
און דער גאָט, וואָס מיר האָבן גערופן פון ווייט,
איז דאָרט קיינמאָל זיין רו נישט געווען, — זיין געביין!

1915.

ווערטער.

כ׳גיי אַרום אַ פרעמד פאַרלוירענער
אין דעם ווירבלוואַלד פון ווערטער
מיין געדאַנק, — נאָך נישט געבוירענער,
זינקט אין ווערטער אַ באַשווערטער.

ווערטער , וואו איז אייער ווייטעניש,
וואָס פלעגט צוזאָגן און רייצן?
ווי אַ שפּיל אין פאַרבנבייטעניש
מיר דעם רוים מיינעם פאַרפלייצן?

ווי אַ קוואַל אַנ׳אויפגעהערטער, — — —
וועל איך וויגן און פאַרוויגן זיי
מיט אַ באַנגן קלאַנג אָן ווערטער.

1922.

אַ קינד.

נאָך גאָר אַ קינד — האָב איך געטרוימט:
אַ העלד, אַ זיגער זיין!
די יוגנט האָט אין מיר געשווימט
ווי אויפגעגעברויזטער וויין.

ניט איינמאָל ווערט אַ טרוים דערגרייכט, —
אין וואָר — זיי פיל געזען;
דאָך האָט עס נישט מיין האַרץ דערווייכט,
בין אומגליקלאַך געווען!

כ׳פּאַרשטיי אַזאַ געפיל שוין היינט:
ס׳איז מיאוס אַ העלד צו זיין!
באַטראַכסטו דיין באַזיגטן פיינט —
ווערט גרעסער נאָך דיין פּיין!

1911.

ביים פרעמדן גאָרטן.

כ׳האָב פאַרקוקט זיך אין אַ פרעמדן גאָרטן,
וואָס פאַר מיינעם שענער ניט געווען.
דאָך אַ רייץ אַזאַ צעשפּרייט איז דאָרטן,
וואָס אין מיינעם האָב איך נישט געזען.

— בין איך עפּשער גלייך צו קליינע קינדער?
זיי פאַרלאַנגען וואָס עס איז נישטאָ. —
ס׳לאַכט די וועלט: מען ליבט, איז מען אַ בלינדער,
קלייבט מען אויס די דעמעריקע שאָ.

איז אַ צאַם דאָך צווישן אונדז געלעגן,
צווישן מיר און גאָרטן-פרעמדן קינד,
וואָס האָט ווייטער נאָך געמאַכט די וועגן
צו די הערצער, וועלכע ליבן בלינד. —

דאָן פלעגט עמיץ זיך צו מיר באַווייזן,
האָב אין פּאָנים קיינמאָל אים געזען:
— קאָנסט דעם שווערן צאַם אַריבערשפּרייזן,
וועסט נישט זיין נאַר, ווער דו ביזט געווען! —

ווער עס ליבט און האָט אַ האַרץ צום ליבן,
דער קאָן וויסן פון דעם גרויסן פּיין,
ווען מען איז פון זיך אַליין פאַרטריבן,
און מיט יענעם קאָן מען נאָענט נישט זיין!

און אַוועק בין איך פון פרעמדן גאָרטן,
כאָטש מיין האַרץ געוואָלט האָט דאָרט אַריין;
כ׳בין אוועק אויף קיינמאָל קומען דאָרטן,
ווייל איך קאָן קיין אַנדערער נישט זיין!

1912.

לאַנגווייל

נישט פון מידקייט היינט בין איך פאַרמאַטערט,
נישט פון אַרבעט און וואַכיקע נעכט;
נאָר פון לאַנגווייל׳ער רו אָן אַ פלאַטער,
מאָנאָטאָניק און קלעפּיק ווי פּעך.

ווי אַ שטייאיקער וואַסער אין נעפּל,
וואו דו קאָנסט זיך נישט שפּיגלען אין אים; —
מיינע אויגן זיך שליסן און קלעפּן,
ווי פון ערגעץ׳ן קלינגט אָפּ מיין שטים.

אָט אָ באַלד וועל איך געבן אַ טרייסל
מיין צעשויבערטן קאָפּ אַרום מיר,
און ס׳וועט ווידער דאָס האַרץ מיינס אַ הייסע
זיך אַ צוק טאָן פון יעטווידן ריר.

און מיין קאָל וועט זיך ווידער צעקלינגען
מיט אַן עכאָ אין רוימיקער לופט,
זיך צעקלינגען אין שטאָלענע רינגען
מיט מיין אייגענעם אָפּקלאַנג און רוף.

1928.

יודאַ

רייד נישט אַזוי שיין און קלינגענדיק, מיין ברודער,
שיינע ווערטער טאָמיד וואָס באַהאַלטן.
ס'האָבן זיך אין פלאַמעדיקן וואָרט פון יודאַ
געשפּילט מעפיסטישע געשטאַלטן.

ס'וואָלט שוין יודאַ לאַנג געווען פאַרגעסן,
אָבער שפּילנדיקער וואָרט אַלץ וואָרנט. —
אונטער פּראָסטיקן שטאָלנשיין פון מעסער
ווערן אויסגעלאָשן יונגע יאָרן.

נישט קיין טרייסטונג, אַז געשיכטע צווייפלט:
יעזוס, יודאַ — עפּשער אויסגעכאַלעמט. —
ס'קאָן סיי־ווי אַ שיינער וואָרט פאַרקויפן,
און פאַר ווערטער מוזן דוירעס צאָלן.

1933.

שניי

אונ דאָס שווייגן האָט צעוואַקסן זיך אין דער הויך און אין דער טיף,
ווי געדיכטער רויך אַ זייל פונ אַן אויליק פלאַם. —
וואָס קאָן שווערער זיין, ווען מאָנענדיקער שווייגן טריפט מיט גיפט,
און ווערטער האָבן שוין די לעצטע טרייסט פאַרזאַמט.

אין דער שווייגנדיקער ווייך — דער קראַנקער טראָט ווי אין מאָך פאַרזינקט,
און אונטער דיר — דער קרעכץ פון ווייכן שטול פאַרשטומט;
אויפן פענצטער רוישט דער פאָרהאַנג, און דער ווינט מיט לויזע שויבן קלינגט,
נאָך שטאַרקער, שטאַרקער כאַפּסט דיין האַרטע קני אַרום!

אויף מיין ביינערדיקן פּאָנים — מיין טאַטנס רויטע פאַרב נאָך שפּילט,
די לעצטע רויט אין מאַרעוו — ווען די זון פאַרגייט.
ס'איז די פאַרב מיין פּאַנצער, וואו כ'האַלט פון אַלעמען זיך איינגעהילט,
און איך פאַרפלאָנטער זיי מיט מיינע פרעמדע רייד. —

ווי אַ טפיסע־צאַם — דער שמאָלער רוים פון צימער דיין אויג פאַרהאַלט,
און ס'קלאַפּט אָן אים דיין בליק, ווי דעם פאַרשפאַרטנס פויסט;
נישט דערוואַרימען מיר און אויפלויכטן קאָן איצט אָן איינציק שטראַל,
מיין פרייד ליגט לאַנג שוין קאַלט, ווי ווייסער שניי אַנטבלויזט.
1929.

דער ליגן

ברענג דעם טרייסטענדיקן ליגן,
האָב נישט מוירע אים צוזאָגן.
ער קאָן קיינעם נישט באַטריגן,
אָפּטמאָל ברייגגט ער פרייד צוטראָגן.

זע, די מאַמע, ווי זי צערטלט
אויף איר האַנט דעם קראַנקן קריפּל;
דיינע טרייסטענדיקע ווערטער
טרינקט זי דורשטיק פון די ליפּן.

ס׳קינד איז בלאַס — זיין פאַרב באַוואונדער,
הער נישט אויף זיין גוטסקייט לויבן,
מאַמע׳ס האַרץ האָסט אָנגעצונדן,
מאַמע׳ס האַרץ וועט פרום דיר גלויבן.

רייך, אַ רייך מוז זיין דער גומען,
וואָס ברענגט לייטערונג דעם ליגן, —
ווערט דער זוימען צוגענומען,
ווערט פון דר׳ערד נישט אויסגעשפּיגן.

היט זיך, נישט מיט שפּאָט פאַרשווערכן
ריינע, אויפגעבליטע פריידן.
ס׳נעמט נעקאָמע דאָס פאַרברעכן
אויסצולאַכן מאַמע׳ס ליידן.

1933.

דאָס וואָרט.

פאַרלאָרן די וואָג פון ווערטער, —
אַלץ רייד, און רייד, און רייד.
עס בליען נישט מער די גערטנער
אָן מאַמע'שער ליבע פאַרזייט.

די ווערטער, די אויסגערעדטע,
אין צווייפל אָדער פרייד;
זיי וועלן מאָגען שפּעטער
אַ זין און אַ באַשייד!

אַ וואָרט — ווי הייליקער גיידער, —
אין קייטן דיך פאַרשמידט.
דו זעסט נישט ווי ער באַגלייט דיך,
און היט דיר דיינע טריט!

1931.

דאָס קראַנקע קינד.

אין די שלענגיקע, ענגיקע געסלאַך,
פול מיט בייסיקע, כעס׳יגע רייד.
וואו דער טאָג ציט זיך מיד און דערעסלאַך,
וואו די נאַכט קומט אַראָפּ ווי אַ פרייד.

וואו עס טרויערט פאַרמויערט אין ציגל
און אין שטיין דעם פאַרשעמטנס געוויין, —
וועט עס דאַרטן זיך וויגן אין וויגל,
דער וואָס דאַרף צו אונדז קומען צוגיין!

גאַנצע יאָרן פאַרשוואָרן פון וועמען,
וועט ער ליגן אַנטשוויגן אין וויג,
שטום און בלינד מיט פאַרבעלימטע ברעמען,
ווי פאַרגליווערטע מאַסע אַ שטיק.

טאַטע־מאַמע — פאַרפרעמדטע, פאַרקלעמטע,
פון דעם לעבן פאַרבייזטע און שטום.
אין דעם יאָך איינגעשפאַנטע, פאַרשעמטע,
אויפן קינד קוקן קיינמאָל זיך אום!

און ער וועט צו געשפּעט יעדן דינען,
מענטשן וועלן פאַרשטעלן ס׳געזיכט, —
ווי עס וואָלטן פאַרגיפטיקטע שפינען
זיי באַפאַלן פון וואו אומגעריכט.

נאָר דאָס קינד, — וואָס פאַר זינד פון די מענטשן
ליגט און צאַארט איינגעשפּאַרט אין זיין פּיין, —
וועט מיט שטום־קראַנקע ליפּן זיי בענטשן,
זיי זאָל גרינגער און לינדערער זיין!

און אַ זינען געפינען וועט יעדער
אין דעם פּיין וואָס דאָס זיין האָט פאַרשאַפט;
דער צעמאָלענער אונטער די רעדער
ביז צום סאָף וועט נאָך פּרוואון זיין קראַפט!

ס'וועט דער גלויבן דערהויבן אונדז העכער —
ס'וועט זיין ליכטיק דורזיכטיקער שיין
אויך אין איינזאַמען האַרץ פון פאַרברעכער
ווי אַ קינדערשער כאָלעם אַריין!

1916.

איילי און שמועל.

און דו, מיין קינד, מיט קנאַפּן צענדליק פרילינגען,
ווי פון אַ זינדיקן — וואָס ווייכט דער שלאָף פון דיר. —
צי טרוימסטו איבער בייטאָגיקע שפּילונגען,
צי עפּעס מער האַלט דיינע אויגן אָפענע? — —

צו פרי, צו פרי נאָך, אַז די נאַכט די יוניקע,
זאָל פון איר טיפן בלוי, צו דיר שוין לויערן!
וואָס ברענען אויף די אויגן דיינע זוניקע,
און סאַראַ רויש פאַרנעמען דיינע אויערן? — —

דאָס אַלטע מייסעלע פון קליינעם שמועלן,
צי לאָזט נישט רוען דיך אויף דעם געלעגער דיין? —
הערסט אויך דאָס פלאַטערן פון גאָטס נעוואוע־רייד,
נאָר דו אַליין האָסט מורא גאָט באַגעגענען?

אָט הערסטו אָנרופן אַ נאָמען עמיצנס,
דער קלאַנג צעדונערט זיך אין לייב אַנ׳אייגענער;
אַ בליץ צעשניידט די נאַכט אין רויטע פּעניצער,
און איילי׳ן זעסטו שטיין אַן איינגעבויגענעם — —

שלאָף איין, ניט שרעק זיך קינד, מיין זונענליכטיקער,
ס׳קומט אומדערוואַרטערהייט, וואָס דאַרף אַנטפּלעקן זיך;
אַז ס׳וועט דיך אָנרירן דער פיל־געזיכטיקער,
וועסט דעמאָלט וואָך שוין זיין, נישט דאַרפן וועקן זיך...

נאָר איך — וועל אין געדאַנקען אַ פאַרזונקענער,
אַ שלאָפלאָזער אויף מיין געלעגער וואַרפן זיך, —
פון איילי׳ס פּיין און וויטאָק אַ פאַרטרונקענער,
וואָס וועט ווי גיפטיקע געטראַנקען סאַרפענען...

1922.

צוועלף יאָר.

כ׳האָב געטראַכט און האָב געטאָן
אויף מיין אייגענעם באַראָט.
אויפגעבליצט האָט מיין שיגאָען,
און פאַרלאָקט מיין יונגן טראָט.

כ׳בין אַוועק, אַוועק, אַוועק — — —
דאָרפיש שטויב נאָך זיך געלאָזט;
ליב געווען דער ערשטער שטעג
איינגעשניטן אין דעם גראָז.

קיינעמס וואָרט נישט אויסגעהערט,
(ליבע, ליבע, מאַמע׳ס רייד; —)
און נישט קלאָר נאָך דער באַגער,
און פאַרפּלאָנטערט דער באַשייד.

צוועלף יאָר! — און קליין געוויקס,
אַ געשריי אין האַרצן ברויזט;
ווי אַ הייסע קויל פון ביקס
האָב געריסן זיך אַרויס!

מאַמע׳ס וויין האָט נאָכגעיאָגט,
טאַטע׳ס בליק — דעם וועג פאַרשטעלט.
נאָר ס׳האָט איינגעשפּאַרט געלאָקט
פרעמדער רייאַך, פרעמדע וועלט!

ווי אַ בויגן האָט מיין הויט
ביז צום פּלאַצן זיך פאַרשטייפט;
ס׳לויפט מיין לייב דורך קאַלטער שרויט,
כ׳האָב מיין אומעט צוגעפייפט.

וואָס דערוואַרט מיך אין פּאָרויס?
וואָס זאָגט צו פּאַר די ווייט?
שוואַרצער רויך און באַן-געריוש
שטילע רואיקייט צעשניידט.

באַן כאַפּט צו מיך, און פאַרטראָגט
מיט אַ טעמפּן שטאָלן קלאַנג;
גאָרנישט, גאָרנישט צוגעזאָגט,
קיין אייניאיינציקן פאַרלאַנג!

1931.

לידער צו מוישע וואַרשע

1

די מוזיק פון האַרצן,
ווי קאָן זיין ניט שיין?
און אַ האַרץ מוז האָבן
ווער עס וויל פאַרשטיין.

ס'שוועבן פאַר מיר טאָמיד
זיינע גוטע רייד,
טרייסטן, היילן, גלעטן,
ברענגען אַ באַשייד.

פאַר די רעטענישן
ווי די געפּלען גרוי, —
און סע רירט ביז טרערן,
און ס'ווערט גוט אַזוי!

2

איז געקומען גלייך ווי שטענדיק,
אַזאַ טרויעריקער — אַליין.
פייערדיק די אויגן בלענדן,
שווייגנדיק געבליבן שטיין

אויף זיין אָרט דעם אָפּגעשטעלטן,
דעם באַליבטן — אָן אַ זייט;
ווי ביים לעבן, — פרעמדע וועלטן,
האָבן זיך אין בליק געווייט.

ס'ווייט פון פאָנים קינדער גלויבן,
ווייך און גלעטנדיק ווי טרייסט.
פלוצלונג ריידן אָנגעהויבן,
ווי דער עמעס שטיל און דרייסט! —

דער מיט מענטשן זיין צוזאַמען
איז אַ רעטעניש צו — זנום.
בלויז דער יאָם האָט נישט קיין צאַמען,
נור דער מענטש, — ער דאַרף, ער מוז!

ווייַ צו יענעם, וועמעס לעבן
ענדיקט גלייך זיך מיטן טויט.
לערנט מענטשן מיר פאַרגעבן,
צו פאַרגעבונג בין איך גרייט. —

און ווי פיינענדיק צו הערן
דעם וואָס לעבט — אַ טויטנס קאָל,
ווי דער קלאַנג פון האָגל שווערן,
אָדער פון פאַרראָסטן שטאָל.

1915.

מיין בלאָנדער פריינט

איך האָב אַ לעבן־לאַנג אין שוואַרץ זיך פאַרגעשטעלט דעם טויט,
און שוואַרץ פלעגט שרעקן מיך—האָט מיך דער טויט געשראָקן;
ביינאַכט נאָך קייקלען זיך, ווי דונערס אויפן פעלד צעשפּרייט,
די שוואַרצע לעוואַיע־טענער פון די קלויסטער־גלאָקן.

היינט שרעקט מיך מער קיין שוואַרץ — מיין האַרץ איז
פינצטערער פון נאַכט, —
און ווי דער לעוואַיע־קלאַנג — מיין אייגן ליד באַגלייט מיך.
מיין פריינט, מיט בלאָנדע האָר, שטייט טאָמיד פאַר מיר וואַך,
מיט אויגן האַלב־פאַרגליווערטע ווי ביי אַ טויטן.

און קומען, קומט ער צו מיר אַלע ווייסע טעג צוגיין,
אַ שווייגיקער — נאָר ווערטער אויף די ליפּן שוועבן.
און רעדט ער — קלינגט פון ווייט אַזוי זיין קאָל, געליטערט, ריין,
ווי ס׳וואָלט אַ טויטער אויסדערציילט זיין אַלטן לעבן.

איצט שרעקט מיך מער קיין שוואַרץ... נאָר ווען איך זע אין
פעלד, אַמאָל,
ווי העלע קאָרן־זאַנגען וויגן זיך אויף בייטן, —
דערשיינט פאַר מיר מיין כאַוועריס בלאָנדער קאָפּ, זיין שטילער
קאָל,
די אויגן האַלב פאַרגליווערט ווי ביי אַ טויטן.

1910

מיזרעך

אויף דעם מיזרעך קוק, ווען די זון פאַרגייט,
כאָטש אין מיירעוו וועט זי שטאַרבן;
ווייל עס שפיגלט דער מיזרעך אָפּ איר טויט,
דאָרטן גוסס'ען די פאַרבן.

און דער מיירעוו ווערט פאַרנאַכטיג, בלוי,
ער באַרואיקט זיך, ווערט ריינער;
ס'איז נישט שרעקלאַך דאָך דער מעס אַזוי,
ווי אַרום אים די באַווײנער!

1914.

דאָס קינד.

וואָס האָט אין העלן טאָג געטראָפן,
דאָס קאָן קיין זעאונג זיין; —
דאָס אויפל האַלט די אויגן אָפן,
אַרום — אַ בלינדער שיין.

זיין וויג פון זיך אַליין וויגט אום זיך,
אָן רויש, אַהין, — צוריק.
אָט קוקט ער וואַכנדיק אַרום זיך —
אָט פאַלט אויף מיר זיין בליק!

עס איז זיין בליק פון שטראַלן, קלערער,
אין רויטן זון פאַרגאַנג,
זיין מאָדנער פייער קאָן פאַרצערן,
אים אויסצוהאַלטן לאַנג.

עס האָט נאָך נישט קיין הונדערט זונען
דאָס אויפעלע פאַרמאָגט,
האָט זיך פאַרבאָרגן וואָרט געשפונען,
האָט אויף זיין ליפּ געטאָגט.

אָט האָט עס שוין אַרויסגעפּלאַפּלט,
צושראָקן, — אומגעריכט. — —
אַ קראַמף אַ הייליקער געצאַפּלט
אויף קינדערשן געזיכט.

דאָס וואָרט פאַר מיר איז אומפאַרשטענדיק,
נישט מיר איז ער באַשערט;
זיין קלאַנג — וואָס הילכט מיר נאָך באַשטענדיק,
איז נישט פון אָט דער ערד! — — —

1913.

קינדער

איז נישט דאָס גרעסטע גליק
אַ קינד צו וואַקסן זען?
ווי פּאָר דיין אויגן בליק
ווערט וואונדערליכס געשען!

דו וויגסט דיין קינד, — פאַרוויגסט
אויך זיך אַליין אויף ס'ניי.
אַ טויב — ווי נח, — שיקסט
צום ערשטן מאָל דער פריי!

עס פעלט דיר אָטעם אויס,
און קויכעס פּאַר דאָס פרייד, —
דו הערסט ווי ס'שפּראָצט די רויז,
און ס'פורעמט זיך איר קווייט.

קינדס ערשטער טראָט קלינגט אָפּ
ווי וואונדערגאַנג פון ווייט,
דו ציטערסט אויף דעם גאָב,
דיין פרייד מיט ווייטיק שרייט.

ווי באַרגמענטש, הערסט זיך איין,
ווען ס'ווערט זיין קוואַל דערוואַכט, —
זעסט אויפגלי פון דיין שיין,
הערסט עכאָ פון דיין שפּראַך.

1917.

מאַמעס וויגן

צו אַ מאַמעס וויגן,
וואָס קאָן ענלאַך זיין?
יענער ווייכער ניגן,
וועלכער שלעפּערט איין?

אַליע-לוליע, לוליע,
פייגעלע דו מיין!
טוליע זיך און טוליע,
דרעמל, קינד מיינס, איין! —

אַזוי זינגט זי איבער
טויזנט, טויזנט מאָל,
ביז דער שלאָף דער ליבער
קומט גלייך נאָך איר קאָל.

1917.

קליין אינגעלע

אויף מיין ווייטיגדיקן שלייף
גיט מיט צערטלעניש אַ ווײ, —
ס׳לייגט ווייך העגטעלע אַרויף
מיין קליין אינגעלע אַזוי.

וויגן אום זיך מיינע האָר
פון די פינגערלאַך־געיעג,
ווי פון ווינטל — ווייכער ראָר
ביי אַ טייכלס גרינעם ברעג.

און עס ברענט נישט מער מיין שלייף
אונטער אינגלס ווייכן גלעט,
וויקלט איין מיך ווי אַ רייף
אַרום גרינעם סנאָפּ טשערעט.

1916.

ווי אַ בין

ווי אַ בין אין יונגען בלום,
ווי אין ווייכן גראָז דער ווינט, —
זשומט אַ גאַנצן טאָג אַרום,
פּליט מיין שטיפּערל, מיין קינד.

אין זיין זשומען, אין זיין רויש
הילט ער מיינע טעג אויך איין;
ס'צינדט זיך אָן און לעשט זיך אויס
טאָג און נאַכט אין נייעם שיין.

1916.

צו דיינע דרייצן יאָר.

איך ווייס ניט, מיין קינד, וואָס צו בעטן
פאַר דיר אין די שפּעטערע טעג,
ווען איינער אַליין וועסטו טרעטן
די טריט אין דיין ווייטפרעמדן וועג.

אין וואָסער געשטאַלט זאָל באַווייזן
אין לעבן צו דיר זיך דאָס גליק?
האָט ווער שוין געצייכנט די קרייזן
אַמאָל נאָך פאַר דיר אין דיין וויג? —

איז דאַמאָלסט אומזיסט שוין מיין בעטן,
ווען אַלץ איז פון פריער באַשטימט;
דאָך פאָטער־פאַרלאַנג קאָן פאַרטרעטן
דעם צירקל געקרייזט אין דער קרים. — —

דו זאָלסט זיך אַ ברודער באַטראַכטן
פון איטלאַך באַשאַף אויף דער וועלט?
דו זאָלסט יעדן איינעם פאַראַכטן,
וואָס שטערט דיר צו בויען דיין צעלט?

דאָס ערשטע — וועט פליגלען דיר געבן
צו טראָגן דאָס לעבן אָן זינד;
דאָס צווייטע — וועט מאַכט אין דיר וועבן
צו הערשן אַ מאַכטיקער, — בלינד.

זאָג, דו, וועלכן וועג וועסטו קלייבן
באַם שיידוועג פאַרוואונדערטער, שטיין?
דעם וועג וואוהין אַלע זיך טרייבן, —
צי דאָרט וואו נאָר איינער קאָן גיין?

איך האָב דיר פון הילעל געלערנט:
„טו קיינעם וואָס דיר נישט געפעלט!"
זאָל דאָס ווי אַ וואנדערער שטערן
דיך נאָכגיין און לייכטן דיר העל!

1927.

דאָס פייער

עפּעס קלער איך אין דער שטיל,
אָן אַ ציל.

ס'שפּיצט מיין אויער שאַרף זיך אָן,
קומט ווער אָן?

כ'לאָז פריי בלאָנדזשען מיין געפיל,
וואו ער וויל.

אָטאָ כאַפּט מיך אָן אַ פרייד,
און פאַרגייט.

ס'איז פאַרצויגן דיק מיין שויב
מיט אַ שטויב.

ס'איז אין גאַס איצט וואָס געשען, —
כ'קאָן נישט זען!

ס'ברעכט אַ פלאַקער לעם מיר אוים —
העליש גרוים!

ניט איך שריי, און ניט איך וויין,
נאָר איך שטוין!

ווי אַ קינד קוק איך זיך איין
אויף דעם שיין.

1915.

ווינטער

מיר האָט זיך געכאָלעמט היינט נאַכט
אַ ווייטער, אַ שניי־ווייסער רוים;
ווי גוט איז דעם מענטש, וואָס דערוואַכט
און זעט זיין באַהאַלטענעם טרוים!

עס ווייסט אויף מיין שויב זיך אַ פעלד,
וואו ס'וויגן זיך בוימער אַרום,
און ס'יאָגט מיט אַ ווייך־ווייסער קעלט
פון יעטווידער פראַסטיקער בלום.

איין שניי־באַרג צום צווייטן פאַלט צו,
אין שטילקייט אַזוי דרעמלען איין;
ווי גוט, און ווי ליב איז די רו
וואָס טונקט זיך אין העל־ווייסן שיין!

די זון צינדט זיך אָן אויף מיין שויב,
די לאַנדשאַפט ווערט ראָזיק צעגליט,
צו וועמען כ'זאָל שיקן אַ לויב,
וואָס האָט מיינע שויבן צעבליט?

און ס'בלענדט מיר די שנייאיקע ווייט
וואָס ליגט פאַר מיין אויג אויסגעשטרעקט.
דער הימל — געפרוירענער זייד,
די ערד — ווי אַ סאַד נישט אַנטפּלעקט!

1916.

אַליין

איך גיי אַליין אַרום אין צימער הין־צורין, און טראַכט, —
איך טראַכט, און רייד צו זיך אַליין:
מיך האָט קיין זאַך צו שלעכטס נאָך קיינמאָל נישט געבראַכט,
נאָר פלאַמט עס אויף, — צו בלייב איך ריין?

איך ווייס, איך טראָג אין דער מינוט קיין איין פאַרלאַנג,
אַז כ'זאָל דורך דעם אַ זינד באַגיין;
פאַרוואָס פאַרציען נעפּלען מיין געדאַנק,
און כ'קען נישט זאָגן: יאָ — צי ניין!

1914.

מיין כאַווער

מיין כאַווער האָט צוויי שפּיגלען
אין צימער זיינעם שטיין.
אין איינעם בין איך טייוול,
אין צווייטן בין איך ריין.

ווען כ׳קום צום כאַווער בלייב איך
צעמישט אין צימער שטיין;
איך טראַכט דורך וועלכן שפּיגל
ער קוקט אויף מיר אַליין.

1912.

אַ שאָטן

אויפן האַרץ איז נישט באַנג, און נישט פריילאַך
ס'מאַכט אַ ליבלאַכער נאָגן נאָר מאַט;
כ'זינג: „אַמאָל איז געווען אַ מיילאַך,
האָט דער מיילאַך אַ מאַלקע געהאַט."

איז די מאַלקע פאַרקישעפט געוואָרן
פון איר אייגענעם צויבער און פראַכט — — —
וועבט אַליין זיך ביי מיר אין זיקאָרן,
כאָטש איך האָב שוין וואָס אַנדערש געטראַכט;

כ'בויג זיך איין און רייס אויס אַ פּאָר בלומען,
גיב אַ וואָרף הינטער פּלייצע זיי גיך;
און כ'דערמאָן מיך דעם מינהאָג דעם פרומען,
ווען מען וואַרפט הויפנס גראָז הינטער זיך.

עפּעס האָט אַזוי מאָדנע צעלאַכט מיר,
און איך פאַל אין אַ טרויער אַריין —
כ'הער מען זאָגט: איך האָב פיין נאָר געבראַכט דיר,
דאָך פאַרלאַנג איך: מיט דיר לאָז מיך זיין!

כאָטש איך וויים, נישט צו מיר איז דאָס ריידן,
קער איך ריטעריש אום זיך און זאָג:
ס'וועט אונדז קיינמאָל און קיינער צעשיידן,
ס'וועט אַ ליכטיקער זיין אונדזער טאָג!

און אַ שאָטן טראָגט דורך אויף מיין וועג זיך,
ציט זיך אויס און בלייבט איינגעשפּאַרט שטיין:
קום אויף גיך, ווער איך בין, דאָס נישט פרעג מיך,
האָסט געזאָגט, און דו מוזט מיט מיר גיין!

1912.

נישט פון דער וועלט

אין אַן אָרט, וואו ס'צעשיידן זיך וועגן,
אומבאַקאַנטע פון וואו און פון וואַנען, —
איז אַ מיידל דאָרט קינדעריש פאַרלעגן,
און אַן אומעטיק־שטילע געשטאַנען.

נאָר אויף וועלכן פון די אַלע וועגן
זאָל זי גיין און וואוהין וועט זי קומען? — —
איז ביי קיינעם געווען דאָרט צו פרעגן,
און זי האָט אויף איין וועג זיך פאַרנומען. —

נאָך צו פרי דאַן געווען פאַר שטערן,
נאָך די זון נישט אינגאַנצן פאַרגאַנגען, —
האָט לעוואָנע אין הימל דעם לעערן
שוין געלויכטן, איר שטיל נאָכגעגאַנגען.

1913.

א כאַלעם

עס שרעקט מיך, ווי מאָדנע זי ליגט אויף איר בעטל,
די האָר אויפגעשויבערט, ווי גראָזן צעטראָטן, —
אויף ליפּן זיך לעשן געשרייען נאָך רעטונג,
אין צימער צעהילכט זיך דער רויש פון איר אָטעם!

און זע, ווי פאַרמאַכט אירע אויגן, פאַרשלאָסן!
ווי עמיץ אַ סאָד וואָלט פון זיי וועלן שלעפּן;
די רונדיקע ברעמען — פאַרשאַרפטע ווי קאָסעס,
פאַרצווייפלונג צעאַקערט איר שטערן אין טרעפּן.

אַ פריש-ווייסער ציילעם איר גוף איז געלעגן,
פאַרכאַלעשטע הענט אין דער ברייט אויסגעשטרעקטע!
אַ ליפּ אויף אַ ליפּ מיט די ציין איינגעזעגן,
געקרייציקטע גלידער אין אומרו גערעגט זיך;

אויף קינדערשע באַקן אַ רויטקייט צעגאָסן,
ווי צינישע רייד איר געהער וואָלט פאַרנומען;
אין מיידלשן ניידער די גלידער פאַרשלאָסן, —
אַ שטעכיקע וואָגט פאַר דער זינדיקער טומע!

אָט האָט איר מיין נייגעריק בליק אויפגעהייטערט,
פאַרוואונדערט געעפנט צעשראָקענע אויגן;
פון פיינלעכן כאָלעם די גלידער באַפרייטע,
מיט צוטרויען האָבן צו מיר זיך געצויגן!

1910.

אין לאַנד פון זינד.

איך קום פון יענע ווייטע לענדער,
וואו ס'אָטעמט זינד אין יעדנס בליק,
וואו טרויער איז פאַר אונדז אַ פרעמדער,
און ליידן — רופן מיר אַן גליק.

די הימלען — שוואַרץ און שטרענגע הענגען,
די טייכן — ווי מיט בלוט באַפאַרבט;
קיין ווידוי־קלאַנג — די ליפּן ברענגען,
און קיינער וויינט נישט ווען מען שטאַרבט.

עס שאַלט נישט אויף דער רוים מיט קלאַנגען,
ווען ס'גייט די זון אין פלאַמען אויף;
פאַר לעוואָנע־שיין, אין שטיל געראַנגל,
לאָזט יעדער לייטערן זיין גוף.

צום מוילעד ווערן פול די שוועלן, —
מען וואַרט מיט פרייד די לעוואָנע אָפּ;
ביז וואַנען ס'קומט דער רויטער טעלער,
ווי דער — מיט יויכענענם טויטן קאָפּ.

לעוואָנע־שיין נעמט דורך די גלידער,
פאַר אונדז איז הייליקער די נאַכט! —
נישט אומריין איז דער בען־האַנידע,
וואָס הייסע זינד האָט אים געבראַכט.

1910.

די בסורע פון גוטס

.... .. ברוך טשאַרניִן

ווי אויף כוואַליעס געטראָגט, ווי דורך ווינטן געיאָגט,
אומגעוואַרט, אומגעגאַרט קומט די בסורע פון גוטס:
ס'גייט דער מענטש ווי אַ קינד, — דאַכט זיך, זוכנדיק בלינד,
ווען ער וואַרט נישט קיין הילף, ברענגט אים עמיצער שוץ!

גלייך אַזוי איז דיין וואָרט — אין פאַרוואָרפנסטן אָרט —
ווייט פאַרשטעלט פון דער וועלט אָנגעקומען צו מיר. —
אויף פאַרבאָרגענע רייד האָב געפונען באַשייד,
דאָס פאַרשלאָסענע האַרץ גיט זיך פלוצלונג אַ ריר.

זע, פון שלאָגיקן קוואַל, די ווייסשפריציקע וואַל,
וואָס פאַרשווינדט און פאַררינט — איז פאַרטריבן מיט געוואַלד:
זע, דאָס בלעטל פון בוים, אָבגעריסענער טרוים, —
אַזוי אומוויליק פאַלט, און דער פיין, ווען עס פאַלט!

וויפל שיידוועגן האָט — יעדער וועג מיט זיין סאָד —
אויף צו גיין און פאַרגיין יעדער מענטש אויף זיין וועלט:
ס'איז פאַראַן אַזאַ בלום, וואָס אין יאָרן אַרום
אָבגעריסן פון אָרט, ווערט עס קיינמאָל פאַרגעלט!

1913.

אַלטע לייט

מיר גייען שוין אום איינגעבויגן,
צוויי אַלטיטשקע לייט — אָט אַזוי.
ס'איז איטלאַכער טראָט אָבגעוואויגן,
און וואָרט ציטערט אויף ווי געשריי.

און ס'ווילט זיך נישט אַמפּערן מערער,
מיסטאַמע איז יעדער גערעכט;
און ס'ווערן פּאַרטרונקען די שטערן
אין פינצטערן הימל פון פּעך.

1915.

עפּעס

עפּעס דרעמלט אין מיין האַרץ מיר,
מיט דער רו פון פאַר געבירן;
איידער נאָך עס איז געקומען
שרעקט מיר: כ׳זאָל עס נישט פאַרלירן.

ווער מיר דאָס, וואָס דאַרף באַלד קומען,
ברענגען פּיין, צי ברענגען פרייד?
כ׳היט דאָס ברענגען פאַרן גומען,
ס׳שרעקט מיך הויך דערפון צו ריידן.

1912.

אַ גוילעם

דער הימל — אַזוי ווי אַ נעפּל
פאַרנאַכט, ביי אַ שווייגיקן יאַם,
די וואָלקן — ווי נידעריקע טרעפּן,
פון פינצטערע כמאַרעס אַ צאַם!

דיר ווערט אַזוי ענג, אַזוי פינצטער,
די וועלט, — אַזאַ גרויע און קליין;
אויף וועלכן נאָר וועג דו געפינסט זיך —
איז ווייניק געבליבן צו גיין.

די ווינטן — פאַרוואונדיקטע פייגל,
אַ יאָג — און זיי פאַלן צוריק.
דער רוים הענגט אַריבער די אויגן,
אַז ס׳שלאָגט זיך אין אים אָפּ דער בליק.

אַ טויבקייט אין לופט אויסגעגאָסן,
אַ גרויע און שווערע ווי בליי;
און ווילסטו נישט זיין אָפּגעשלאָסן,
איז ווי צו די טויבע הויך שריי!

ניט מענטש-קאָל, און פויגל-קלאַנג האָט נאָך
אַ הילכטאָן, אַ וועקטאָן געפּרופט;
נאָר זשאַבעס אין זומפּיקע בלאָטעס
צעלאָזן זיך הויך אין דער לופט!

וואָס וועט אַזאַ טאָג מיט אונדז טיילן
אין גרויער און אָרעמער וועלט? — — —
צי ווערט אַן אומגליקלעכער גוילעם
געבוירן איצט וואו אויפן פעלד?

1911.

אַמאָל

כ׳האָב אַמאָל אין פעלד צעשטאָכן זיך אָן בלומען,
ווייסע ליכטיקע אַזוי.
ס׳האָט מיין האַרץ אַ שאַרפער ווייטיק דורכגענומען,
ס׳שמעקט נאָך היינט, און ס׳טוט מיר וויי!

כ׳האָב אַמאָל ביים יאַם־ברעג שטיינדעלאַך געקליבן,
און צעשניטן זיך אין גלאָז;
זיינען ראָזע פלעקן אויף דעם זאַמד פאַרבליבן,
און אין האַרץ — איז היינט נאָך ראָז!

איצטער זענט איר זיך צעפלויגן, קינדער יאָרן,
גלייך ווי פויגעלאַך פון קעלט, —
כ׳זע אייך אָוונט שווימען אין אַ טייך אַ קלאָרן,
דורך אַ גרין צעבליטן פעלד.

1913.

די שענסטע גאָב

פֿאַראַן אַזאַ כאַיעלע ערגעץ,
אַנ׳אָרעם באַשעפֿעניש, קליין, —
געבירט זי איר קינד, — פֿון יעסורים
מוז שטאַרבן די מאַמע אַליין.

צי האָסטו געזען אַ פֿאַרליבטע,
דאָס קינד אין איר האַרץ נאָך פֿאַרבאָרגט, —
פֿאַרטראַכט גייט זי אום, און צעשראָקן,
פֿאַרשלאָסן אין איינזאַמער זאָרג.

ס׳פֿאַרשטייט זי נישט רעכט איר געליבטער,
צי ער איז איר אומרו נישט ווערט;
די יונג־נישט־דערפֿאַרענע מוטער
טראָגט אינזיך דעם סאָד פֿון דער ערד.

איר קינד וועט אַ לעבעדיקס קומען?
ווער איר עס באַשערט זיין צו זען? —
זי קוקט אין דעם אָפּגרונט פֿון ברונעם,
דאָרט אייגענעם פּאָנים דערקענט.

פֿון פֿרייד האָט איר האַרץ זיך צעשלאָגן:
עס שפּיגלט דאָס וואַסער איר אָפּ! —
מיט ליבשאַפֿט ווערט זי איצטער טראָגן
דאָס שענסטע פֿון מענטשלאַכער גאָב.

1916.

צו איינער

טאָמיד בין איך צוגעבונדן,
טאָמיד — אָפּגעבונדן, פריי;
קומסטו — היילסטו אויס די וואונדן,
קומסט נישט — לייד איך סיי־ווי־סיי.

נאָר דיך רופן קאָן איך קיינמאָל,
כ׳צווינג דאָס האַרץ פאַרשוויַיגן שטיל;
ביזט אַליין געקומען איינמאָל,
ס׳פּאָנים — שרעק, און פאַרגעפיל!

האָסט געקוקט מיר אין די אויגן
מאָדנע טרויעריק און לאַנג,
כ׳האָב ווי טוי אַריינגעזויגן
דיין פאַרצווייפלטן געדאַנק.

קינד, הער אויף אַליין זיך פּייַנען, —
און פאַרטרייב פון זיך דיין שרעק;
ס׳וועט דיין ליבשאַפט אייביק שיינען,
צי דו קומסט, — צי גייסט אַוועק.

1913.

מוטערשאַפט

ביזט מיין מיידל, פרוי און קינד,
געטרייע מוטער, —
מיך מיט טויזנט פעדים בינדט
דיין בליק דער גוטער.

מיט דיר קוק איך דער געפֿאַר
גלייך אין די אויגן,
כ'גיי מיין וועג דאַן איינגעשפּאַרט,
נישט אָפּצובויגן!

בלויז פֿאַר רעגעס גרויסן פּיין
ווער איך פֿאַרלוירן,
ווען דו שטעלסט דיין לעבן איין
צו געבוירן!

1915.

דאָס מיידל-גליק.

האָסט פרעמד אויף מיר אַ בליק געטאָן דאָס ערשטע מאָל,
האָב איך שוין באַלד פון דיר געקלערט;
האָסט נאָר אַ רוף געטאָן מיר מיט דיין רויען קאָל,
האָב איך שוין באַלד צו דיר געהערט!

נאָר לאַנג האָב איך צושטרייטערהייד פון דיר געטראַכט,
מיך האָט געשראָקן אומבאַוואוסט;
איך האָב געמוזט די אויגן האַלטן צוגעמאַכט,
ווען דו האָסט פיינלאַך מיר געקושט.

איך טראַכט: עס שטייט אין מיטן פעלד אַנ'אַלטער בוים,
פון אים — אַ יונגער שפּראָצט אַרויס;
פאַרכאָלעמט יונגע בוימל זיך אַנ'אייגן טרוים,
ביז ס'רייסט עס ווער פון וואָרצל אויס! — —

איז נישט אַנ'ענלעכער דאָס שרעקיק מיידל-גליק
וואָס ווייס דאָך אויך נישט פון איר סאָף,
ווען ס'וועט איר צייכענען דעם אומבאַקאַנטנס בליק,
צעשטערן איר דעם מיידל-שלאָף!

און קומען מוז ער דאָך, און זי וועט מוזן גיין,
כאָטש ווייט און אומבאַקאַנט דער וועג; — —
איך בין געגאַנגען מיט געלעכטער און געוויין,
פאַרלאָזנדיק די מיידל-טעג!

1913.

טריט

מיר ווערן פרעמד און אָפּגעפרעמדטער,
אַ ליבע מיין, אַ ליבע מיין!
פאַר זיך און פרעמדע אַ פאַרשעמטער,
אַנטלויף איך אין דער גאַס אריין.

די שטאָט, די מענטשן, די טראַמווייען, —
אויף טרעפּן שלעפּן זיי מיך אום;
זיי שרייען, שרייען, און פאַרשרייען
פאַרמישן מיך אין ווילדן ברום.

און די פאַר דיר געהיטע ווערטער,
צעטייל איך אין מיין מידן גאַנג;
און ווי אַ גלאָק אַנ׳אַלט צעשטערטער,
פאַרנעם איך זייער וויטן קלאַנג.

און מיט די האַלב-פאַרשטומטע קלאַנגען
דערגליט, דערציט זיך אונדזער ליד;
איך טרייסט זיך: — ווער ס׳איז שווער געגאַנגען, —
וועט הערן רוישן זיינע טריט!

1922.

צו דיר...

1

ווייל כ׳רייד נישט אָפּט, מיין ליב,
און שווייג פאַרטראַכטערהייט, —
אַנ׳אומעט דיך פאַרציט,
אַ שאָטן דיך באַגלייט.

ס׳איז נישט קיין פיין-פאַרדראָס,
וואָס וואַלקנט מיין געשטאַלט,
ס׳איז ווי דעם דורשטיק גראָז
דער אָוונט-טוי באַפאַלט.

2

וואָס כ׳האָב געזוכט אין ווייט,
פון נאָענט, — אויסגעווייכט —
געוועזן איז ביי מיין זייט,
און איצטער מיך באַלייכט.

נאָר ס׳נעמט נעקאָמע ניט,
וואָס כ׳האָב געזוכט אין פרעמד;
מיין וועג שטיל אָפּגעהיט
באַגלייטנדיק פאַרשעמט.

1917.

זיין כאַווער

ער האָט דערציילט איר נאָר פון **אים**,
זיין ווייטן כאַווער, ערגעץ־וואו;
און זי — שטיל קוקט פאַרקלערט וואוהין —
זי הערט זיך צו זיין רייד נישט צו.

נאָר וואָס אַ טאָג אַלץ גייט אַוועק,
אַלץ בלאַסער ווערט זי, און פאַרטראַכט;
זי שרעקט זיך, ווען ס'איז נישט קיין שרעק,
זי וויינט און ציטערט אויף ביינאַכט.

און **ער** — נאָך אַלץ פון **אים** דערציילט,
פון **אים**, זיין כאַווער ערגעץ־וואו;
אַ נייער סאָד האָט איר פאַרהיילט,
זי האָט בייטאָג און נאַכט קיין רו! —

1919.

שמעטערלינג

שפּיל זיך קליינער שמעטערלינג,
שפּיל זיך, לעבן מיין:
דרייען זיך אין בלינדן רינג
פאַר דעם אָוונט שיין.

קעגן פייער גלאַנצענדיק,
פלאַטערדיק פאַרגיין,
לעצטע רעגע טאַנצענדיק,
אַליין, אַליין, אַליין.

1916.

טונקלקייט

עס שאַרט די טונקלקייט זיך שטיל ביי יענעם זייט פון לאָדן,
און אין די הויכע ווינקלען פון דיין צימער פינצטער ווערט;
צו וואָס לאָזטו אַראָפּ די פאָרהענגלאַך פון פענצטער,
וואָס איז דיין בליק געוואָרן אַזוי, אומעטיק, פאַרקלערט? —

אַ טאָג אַ ליכטיקער נאָך איינער האַלט אין מיטן שטאַרבן,
אויף דיינע ליפּן אָטעמט ער זיין לעצטן ווידע אויס;
צו וואָס נאָך אַזאַ קינד אַ יונגס זאָל טויטע שוין באַגלייטן,
און קוואָרים זאָלן אָנפילן און אָפּטויטן דיין הויז?

אַזוי — רייס מיט אַ שמייכל אָפּ דעם טויט פון דיינע ליפּן,
און גלייך דיר מיט געלעכטער אויס די קנייטשן פון געזיכט;
און פשיבישעווסקים קלוגן בוך פאַרוואַרף פון דיינע אויגן,
ס'מאַכט סייכל אַלט אַ מענטשן און פאַרלעשט זיין יוגנטליכט!
1912

מײַן פעלד

און וואו נאָר איך קער זיך — גרייט שטייען די טוואָועס צום שנײַדן,
די קערנער — פון רײַכקייט און שעפּע די זאַנג-העמדלעך שפּאַלטן;
און באַלד וועלן שניטערקעס קומען, זיך אין לידער צעקלינגען,
אין הערבסטיקע טעג וועלן זייערע קלאַנגען אין לופט זיך נאָך האַלטן!

און וואו נאָר איך קער זיך — שטיל ווינקען צו מיר פון די ביימער
די קאַרשן, אַזוי ווי די שניטערקעס בליאיקע אויגן.
און ס׳ווינקען אַראָפּ פון די ביימער די רויטקייט פון עפּל,
ווי מיידלשע באַקן מיט קינדערשן טוי נאָך פאַרצויגן.

און באָכערים יונגע — מיט אויגן פון זומער צעפלאַמטע,
ווילד לויפן אין פעלד אום, און גיריקע רײַסן די פּרוכט אויף די צווייגן.
און ס׳רײַסן די קינדער אָן ווערבעס אויף פאַסטוכשע פייפלאַך —
זיי וועקן אין פעלד אויף דאָס אַלטע, פון ווינטער פאַרשלאָפענעם שווייגן!

נאָר איך האָב מײַן פעלד נישט פאַרזייט נאָך, און ס׳קוועלט דאָרט אַנ׳עלנט,
ווי אַגונע ווען ס׳האָט נאָך דער מאַן נישט קיין קינדער געלאָזן;
אין זומערנעכט העלע, גייט איינזאַם דאָס פעלד אויס אין וואַרטן,
ווי קאָפּ אין צעלאָזענע האָר זינקט עס טיף אין די גראָזן.

אויף שפּיציגלאַך פינגער ביי נאַכט, קום איך שפּעט צו מײַן שטיבל,
גיב פריער אַ קוק אין דעם שויב... גיי אַרײַן און וואַרט אָפּ, ביז ס׳נעמט טאָגן, —
אַ פּרוכטבוים וועלקט ביים פענצטער, איך האָב נישט פאַרהיט אים אין ווינטער —
און ווי אַנ׳אַקאָרע טוט שטיל איצט דער בוים אויף מיר קלאָגן!
1910.

מיין עלטער

עס שרעקט מיך דאָס האַרץ: עס קאָן עמיץ אין וועג זי פאַרהאַלטן,
צי עפּשער — דעם טאָג וועט אַ נעפּל אַ גרויער פאַרציען;
און ס'וועלן אין נעפּל זיך אומדרייען ווילדע געשטאַלטן,
וואָס וועלן מיט גליאיקע אויגן זי ערגעץ־וואו ציען.

און לאַנג קאָן נאָך נעמען, ביז וואַנען ס'וועט לויטערער ווערן,
ביז זי וועט דעם ריכטיקן וועג צו מיין שטיבל געפינען.
איך קאָן נאָך ביז דעמאָלט די טריט פון מיין עלטער דערהערן,
דער טויט וועט דעם גרוי־שוואַרצן קלייד אויף מיר אָנהויבן שפּינען.

און איך וועל זיך זיצן אַליין און נאָך קיינזאַך נישט בענקען,
אַ ווייסער אינגאַנצן, מיט קנייטשן צעאַקערט דעם שטערן.
און עפּשער — וועט אירן אַ וואָרט נאָך מיין האַרץ שטיל געדענקען —
נאָר כ'וועל פון איר קומען־צוריק שוין מער קיינמאָל ניט קלערן.

און פּלוצלונג — אָט קומט זי, אַזוי ווי ס'וואָלט גאָרניט געטראָפן,
דער פּאָנים נאָך אינגער, מיט קינדיש־צעשראָקענע אויגן.
אַזוי ווי זי וואָלט דורך כאַלוימעס אַ נאַכט נישט דערשלאָפן,
און ס'וואָלט בלויז אַנ'אומעט אַ לייכטער איר פּאָנים פאַרצויגן.

און — „זיידעניו", פרעגט זי צעטומלט: — מיין כאָסן ווען ט'קומען? —
צי איז ער אין ערגעץ אויף לאַנג פון שטוב אַוועקגעגאַנגען? — —
דאָ האָט ער אין צימער מיך טאָמיד צו גאַסט צוגענומען,
אָט זיינען נאָך דאָ אויף די ווענט מיינע בילדער צעהאַנגען!" —

און איינשרומפּן וועל איך פאַר שרעק, ווערן קלענער, אַלץ קלענער . . .
— ער איז וואו פאַרשוואונדן! — וועל איך זי אָן ווערטער קוים זאָגן.
איך וועל זיך פאַרקוקן, זי זאָל נישט דערקאָנען: כ'בין יענער —
און איינהאַלטן וועל איך זיך שטאַרק, כ'זאָל ניט אָנהויבן קלאָגן!
1910.

בלוי

דר. חיים זשיטלאָווסקין

ביינאַכט איז דאָס געווען. אין דרויסן אומעטיק און לער.
און עפּשער איז דאָרט יאָ געשטאַנען וואו באַהאַלטן ווער, —
ווער ווייס? — און ס׳שרעקט דאָס האַרץ זיך עס צו וויסן...
נאָר ס׳האָט אַ שטים צעצויגן אין דער לופט זיך שווער געגאָסן,
און האָט געקלאַפּט אין רוים ווי רעגן-טראָפּנס אויף אַ
בלעכן דאַך;
ס׳האָט יעדער קלאַנג — אַ שטערן אין הימל אויסגעריסן,
די פּייערלאַך פון יעדן פענצטער אויסגעלאָשן,
האָט אָפּגעשטעלט פון ווייט וואו נאָר אַ קינדיש לאַך,
און האָט אַ מאָדנע פינצטערניש מיט יעדן טאָן צעגאָסן.
דערנאָך — האָב איך שוין אים אַליין דערזען;
און עפּשער האָט זיך מיר דאָס אויסגעדאַכט: —
געווען איז דעמאָלט שוין נישט מער קיין נאַכט,
און ניט קיין טאָג... איך האָב אַזאַ קאָליר געזען
ביי מעשוגאָאים אין די אויגן!
פון בלוי האָט ער גערעדט,
נאָר בלוי איז נישט געווען די פאַרב... צו שווער זי
אויסצומאָלן! —
און זיינע ווערטער האָבן זיך געצויגן
ציטערדיק ווי אַ געבעט,
אין לופט זיך איינגעהאַלטן, ווי די פייגל-קלאַנגען האַלטן אויף
זיך אין די טאָלן, —
און אַזוי האָט ער גערעדט און עפּשער נישט אַזוי:
— „די אויגן בלוי, די קליידער בלוי,
ס׳גייט אומעטום מיר נאָך אַ בלויע פרוי.
וואו ביזטו? פאַרוואָס ווייזט זיך ניט?
איך הער דאָך דיינע טריט!
ביזט ערגעץ דאָ, נאָר שוויגסט וואו אין די גראָזן,
דו האָסט מיר פון דיין ליבשאַפט ניט געזאָגט,
און איך האָב אַלץ דיין אָנבליק נאָכגעיאָגט,
געמיינט דו האָסט מיך שוין פאַרלאָזן. — —
דיך שרעקט?—ווען כ׳רעד פון דיר, פאַרשווינדט מיין מעשוגאַס,
און ווען זיי רופן מיך מעשוגע, — בין איך ביים פאַרשטאַנד!

אָט זע איך בוילעט דיין געזיכט, ווי ציטעריק און בלאַס,
איך האָב דערפילט דעם אָנריר פון דיין האַנט! — — — —

און פּלוצלונג — אומגעביטן האָט זיך זיין געזיכט,
אין זיינע טיף־אַריינגעגראָבענע אויגן האָט צעפלאַקערט זיך
א פרעמדע ליכט,

אַזאַ — ווי דער קאָליר אַרום.
די באַקן — ביינערדיקע, הויכע, שטייען אָפּ,
אַ מערדערשער געדאַנק בייז לויערט אויף זיי אום.
די בליקן ווענדט ער אויף אַראָפּ,
און רעדט און רעדט וואָס אין דער שטום.
אָט האָט ער ווילד צעלאַכט זיך מיט אַמאָל, —
נאָר קיינער געהערט האָט זיין קאָל!

1910.

רייד צו מיר אידיש

רייד צו מיר אידיש, דעם אויפריכטיק־פּראָסטן,
רייד מיר די שפּראַך פון'ם פלאַפּלענדיק קינד;
ס'ליגט אַזאַ כיין דאָך אין נאָענט־פאַרלאָזטן, —
ס'צערטלט און וואַרימט, זאָגט צו, און פאַרבינדט!

ס'האָט שוין דערעסן דער אייביקער קאַלטער,
פוסטער און קלינגענדיק וואָרט פון דער פרעמד,
ווי אין אַ זון־טאָג אַ האָגל צעפּאַלט ער
מאַכטלאָז אין סטעפּ פון די טרוקענע זעמד.

כאָטש מיר פאַרמאָגן קיין לאַנד נישט קיין אייגן,
ס'האָט דאָרט מיין שפּראַך ווי מיין פעלד נישט געבליט, —
כ'האָב פון מיין מאַמען זי טיף איינגעזויגן,
ס'האָט מיר איר טרער יעדן אָס אויסגעבריט.

ס'הילכט אַ נעשאָמע אין וואָרט, ווי ביי מענטשן,
ס'ווערט וואָס געבוירן פון איטלאַכן קלאַנג;
כ'פיל נאָך די ליפּן מיין מאַמעס מיך בענטשן,
בענטשן אויף אידיש, וואָס קלינגט ווי געזאַנג.

1916.

ב. טשילע
(לידער געשריבן אין טשילע, דרום אַמעריקע)

... אין מיין פענצטער האָט גאַנצענע טעג
דער שניי פון די אַנדעס געבלענדט,
כאָטש געגליט האָט דער זאַמד אויפן וועג
און די טריט געברענט.

טשילע *)

דערפֿאַרונגען און עפּיזאָדן
הענגען נאָך פֿריש אויף די צווייגן פֿון מיין זיקאָרן; —
ווי אַ ציטיקער בוים אויף אַ זאַפֿטיקן באָדן
דערוואַרט איך דעם הערבסט
אויפֿן פֿעלד פֿון מיינע פֿאַרגאַנגענע יאָרן.

איך וועל דיך ניט באַריידן
פֿאָלק דו טשילענער!
אויב עס זינדיקן דיינע מיידן,
איז אויך דאָס זינד פֿון דיינע יונגען ניט קלענער. —
עס איז פֿון דער זון אויף די שנייאיקע קאָרדילערן
נאָך אַ וואַרעמקייט אַ ליכטיקע פֿאַרבליבן.
עס גליט אין דיין אונטערערדס אינגעווייִדן
די ברומענדיקע שטים פֿון פֿאַרצערונג,
וואָס נעסט זיך זינט דוירעס פֿאַרטריבן. —
דעריבער איז באַנג מיר אַזוי צו הערן
ווי דער ערדס, —
אויך דעם מענטשנס ספּאָזמאַטישן ריידן; — —
דו גיסט פֿון שלאָף זיך אַ צאַפּל און צי:
Si! — — — — — — — — — — — —
אַזוי אָפּגעהאַקט גיך,
ווי פֿאַרשלונגען אין זיך,
דערשראָקן און קורץ, —
ווי אַ שלוכץ!

1924.

*) די מערסטע טשילער איינוואוינער זאָגן אַרויס דאָס וואָרט סי — וואָס באַדייט יאָ — כמעט ספּאַזמאַטיש. דאָס איז זייער אַניאייגנטימלעכער שטריך ביי די טשיליענער, ווען זיי האַלטן אין לויף פֿון געשפּרעך.

די מולע

אַזוי ווי די פּאַרע פון נאַר־וואָס פאַרגאָסענעם בלוט,
אַזוי ווי די אויגן דעם מערדערס — רעציכיש און ברוט —

ברענט אויף די פעלדער דער זונס לעצטע פונקען צעשפּרייט,
צינדן דעם טוי און די טייכן מיט קרענקלאַכן רויט!

און ס'שרייט אין די שטאַלן דערשראָקן און הילפלאָז דער שאָף,
די פערד בויגן טרויעריק די קעפּ ווי פאַר שטראָף.

פיינלאַך — ווי פאַרן געבורט קלאָגט די מולע אין פעלד,
וועט זי געבוירן — מוז כאָרעוו דאָך ווערן די וועלט!*)

פאַרוואָס איז דער גאַנג פון דעם לעבן — אַ פינצטערע הייל? —
ווי מענטשן — די כאַיעס אויך ווערןביים לעבן פאַרטיילט;

אָקאָרע־געוויין שטילט דער עלנטער מולעס באַגער, —
איר דאָר מוז זי ברענגען דורך אייזל און פערד.

עס פלאַטערט דאָס האַרץ ווי אַ שרעקעדיק קינד, און עסליידט,
עס פילט וואָס דאָס ביימנדיק פאַרב פון די גראָזן באַדייט, —

פאַלקסמענטש, נאָר דו ביזט דאָס האַרץ און דער נאָווי אויף דר'ערד,
דו ווייסט די צייכנס ווען גוטס און ווען שלעכטס איז באַשערט!
1914.

---

*) ווי באַוואוסט, ווערן געבאָרן די אייזלען דורך אַ בורדא און פערד. דעריבער גייט אין טשילע אַ שפּרוך: ווען אַני־אייזל וועט שוין יאָ אַליין געבאָרן, וועט דאַן קומען משיח! . . .

שניט צייט

אַ שניט צייט־טאָג, פול אַרבעט און גערויש
קלינגט אָפּ אין ווייטער שטרעק,
ציט צו די דורכגייער פון וועג, —
און אַלע הייזער ליידיקן זיך אויס,
פון קליין ביז גרויס
איז אויפן פעלד פאַרנומען.
ווער ס'האָט פאַרזייט איז שניידן איצט געקומען.

מיט קינדערישער זאָרג און פרייד
שטייט יעדער ביי זיין בייט,
דער — שניידט, דער — בינדט,
דער וואַרפט גלייך אויף די וועגן
אין שייערן צו פירן,
ווייל אָט דער קרומער דאָרעם־ווינט,
ער ווייזט אויף רעגן —
און דאָס פאַרהאָרעוועט פאַרמעגן
קען אין איין רעגע זיך פאַרלירן.

עס ליגן פייערן צעלייגט,
און קעגן זון זעט בלויז זיך רויך,
דאָס פייער — אין דעם אַש באַהאַלטן,
וואַרעמענדיק אַ טאָפּ אַן אַלטן,
שפּייז פאַר דאָס געזינד;
קאַרטאָפל נאָר־וואָס אָנגעגראָבן,
ניט געשאָבן,
אין וואַסער איינגעווייקט
און אָפּגעהיט פון אַ קליין קינד,
ווייל ס'שטייט די מוטער אויך
גלייך מיט די מאַנסבילן פאַריאָגט,
פון פרי — ווי ס'האָט נאָר־וואָס געטאָגט. —
נאָר באַלד וועט ס'אָרעמע געריכט, שלעכט צוגעגרייט,
פאַרשלונגען ווערן אין דער מיטיק־שאָ מיט פרייד,
פרום איבערקרייצנדיק זיך שטיל,
און מורמלענדיק אַ טפילע מיט געפיל.

1915.

זיין שאָטן

אויפֿן שטערן די האַנט
פֿון דער זון צוגעדעקט;
און זיין נאַקעטער גוף
ווי צום שפּרונג אויסגעשטרעקט.

זיינע אויגן — אין רוים
לוגן גאַנצענע טעג,
און זיין בלאָנדזשנדיק בליק
מעסט די ליכטיקע שטרעק.

זיך אַ שליידער געטאָן
מיטאַמאָל אויף דער ערד:
צי קומט אימיצער אָן? —
פֿאַרשט זיין אויער און הערט...

שטעלט ער ווידער זיך אויף,
און ווי פֿריער ער לוגט;
גלייך אַ הירש פֿאַרן לויף —
קוקט ער קינדיש און קוקט.

דער גערויש פֿונם ווינט,
און דאָס שאָרכן פֿון גראָז,
שאַרף דעם בליק זיינעם צינדט,
רייצט די פֿליגלען פֿון נאָז...

וואַרט ער אימיצן אָפּ,
צי פֿון וועמען אַנטרינט?
קאָן פֿאַרמאָגן אַ פֿיינט,
ווער ס'איז ריין ווי אַ קינד?

טאָ וואָס פֿאַרשט ער און פֿאַרשט
די דורכזיכטיקע ווייט?
און אין בליצן די לופֿט
מיט זיין פּייפֿן צעשניידט?...

כ׳ווייס דעם מאַן, וואָס ער זוכט, —
אייביק וואַכט נעבן אים;
האָט ער נאָך נישט געהערט
דעם געקלאַנג פון זיין שטים...

ס׳איז זיין שווייגיקער פיינט,
וואָס אים אייביק באַגלייט;
וויל אים גרייכן זיין האַנט, —
איז ווי וואָלקן צעגייט...

מיר, די קליגערע לייט,
פון דעם קליגערן לאַנד,
רופן „שאָטן" דעם מענטש,
וואָס אונדז היט נאָכאַנאַנד.

אָבער אים, וואָס איז נאָך
פון זיין שטאָם נישט אַוועק, —
איז דער שאָטן אַ מענטש
מיט אומענדלאַכן שרעק...

ווען ער פילט אים נישט נאָנט,
ברענט זיין אומרו נאָך מער;
און ס׳צערייסט אים דאָס האַרץ
אומדערפילטער באַגער...

און צי וועט ער פאַרשטיין
כאָטש אין יענער מינוט — — —
דאָס זיין פייל, וואָס ער צילט,
דאַרשט זיין אייגענע בלוט?...

ניויאָרק, 1922.

אַלאַסאַן *)

1

אַלאַסאַן, אַלאַסאַן,
מיט דער גריווע פון לייב! —
ס׳זינגט און קלינגט דיין געשפאַן,
ווען דיין קאָפּ גיסט אַ הייב!

טראָגסט און יאָגסט אַזוי פלינק,
מיט דיין ריזיקער גרויס,
און די ערד רירסט אָן גרינג
מיט די קלאָאייזנס הויס.

זע, ווי זיכער איך זיץ
אויף דיין רונדיקן גוף
און דיין אויג גיט אַ בליץ,
ווען איך גיב דיך אַ רוף.

כ׳האָב דיך ליב, ווען אין לויף
שטעלסט די אויערן אויף
גריבער קונציק מיידסט אויס,
פון אַ פלוצלונגן רויש.

האָלץ פארברענטע אַ שטיק
גיט אַ שוואַרץ זיך אין וועג...
און דו שפרינגסט אָפּ צוריק,
ווי אין קינדערשן שרעק.

דעמאָלט ווערט דיין גאַלאָפּ
אַזוי ברוייזיק און גוט,
שטאָלצער הייבסטו דיין קאָפּ,
דורך דיין פעל לייכט דיין בלוט!

---

*) אין שפאַניש — אַ גאָלדיק ברוינער פערד, קאַש־טאַן־קאָליר.

און אַ זילבערנער שוים
דיינע דיכן באַציט;
רייסט דעם שלאָס פון דיין צוים
צו דעם קלאַנג פון די טריט.

2

דו ביזט געווען גערעכט מיין פערד! —
דער גרויסער שויטע וואָס איך בין;
צוויי מאָל האָסטו זיך אומגעקערט,
נאָר מיך — געצויגן האָט אַהין.

דו האָסט זיך ביזן סאָף געמיט,
אין וועג צוויי מאָל זיך אויסגעגליטשט. —
איך האָב געמיינט, ביזט שלעכט געשמידט,
צי נעכטן — אויסגעשפּאַנט פאַרשוויצט. —

נאָר כ׳האָב דאַן מיט מיין שפּאָרנדרוק
איןביידע פים דיך איינגעקלעמט;
געגעבן האָסט אַ מאָדנעם צוק,
וואָס איז אין דיר געווען מיר פרעמד.

דו האָסט אַ יאָג געטאָן זיך שנעל —
דערזען אין וועג דריי פרעמדע שטיין. —
דיין אומרו רופט מיך דורך דיין פעל,
צוריק — געווען שוין שפּעט צו גיין!

זיי האָבן אונדז אַרומגעקרייזט,
ווי מענטשנפרעסער אין דער וויסט.
און איינער — אונדז אַ מעסער ווייזט,
אַ צווייטער — אין דער לופטן שיסט.

דו ביזט געפעלן זיי געווען,
דיין זאָטל האָט זיי אויך געלאָקט;
און איך — האָב רייך זיי אויסגעזען,
אַ גוטן רויב זיי צוגעזאָגט.

זיך ראַנגלען איז געווען אומזיסט,
כאַטש ס׳האָט געטרייסט מיר מיין געווער;
אַ בלינדער צופאַל, אַ סורפּריז —
האָט אָנגעצונדן מיין געהער!

אָ, כ׳קאָן די טשיליער־רויבער גוט,
האָב איבעראַשן זיי געמוזט!
איך דאַרף אייננאיינציקע מינוט —
און איך צעקנאַק דעם שווערן נוס! — —

און כ׳האָב דאָס גאַנצע געלט פון טאַש
אַ וואָרף געטאָן זיי אין געזיכט!
צעטומלט האָט זיי מיין קוראַזש,
וואָס ס׳האָט צעברענט זיך אומגעריכט.

און דו, מיין פערד, האָסט באַלד דערפילט
מיין שפּאַרנדרוק ביז ווייטיק גרוים;
האָסט זיך אַרויסגעריסן ווילד
פון זייער קלעם — צום פעלד אַרוים!

אַ שאָס האָט זיך אין לופט דערהערט,
און אויסגעשריי מיט ווילדן קאָל: —
— אַ טויזנט טייוולען פון דער ערד,
דו וועסט אַריינפאַלן אַמאָל! — —

האָסט שווימענדיק ווי גרינגער האָז,
די בערגלאַך היפּענדיק אין פעלד —
געבאָדן זיך אין הויכן גראָז,
קיין צאַם האָט דיך נישט אָפּגעשטעלט!

די נאָזלעכער צעעפנט ברייט,
האָסט ניסנדיק מיט שוים געשפּריצט,
דיין גריווע ווי אַ פלאַקער רויט,
די אויערן — שאַרף אָנגעשפּיצט.

דיין קאָפּ געשליידערט הין און הער,
ס'האָט דיין געשפּאַן אויף דיר געזשומט;
און אָטעמנדיק צעהיצט און שווער,
האָסט ווי אַ לייב צערייצט געברומט.

דיין פעל פון ווייטיק אויפגעדרייט,
די אויגן — אויסגעשטאַרט, צעגליט, —
אַ פּאַרע האָט פון דיר געוויט,
ווי קעסל — האָט דיין לייב געזידט!

האָסט זיך אין הויף אַריינגעיאָגט,
מיט שוים אינגאַנצן איינגעדעקט,
און אימיצער האָט הויך געזאָגט:
— אַ מעסער אין זיין קערפּער שטעקט!

דעם מעסער, וואָס פאַר מיר געצילט,
געטריי דיין לייב האָסט צוגעשטעלט;
ביים שויב, וואו בליצלאָמפּ האָט געשפּילט,
ביזטו געפאַלן ווי אַ העלד! — — —

1917.

אין פעלד

שוואַרץ און אויפגעשניטן פעלד,
ס'שמעקט מיט ערד,
נאָך מיט אַקער־גלאַנץ באַהעלט,
טוי־באַטרערט.

ס'האָט דער זייער ערשט נישט לאַנג
דאָס פאַרזייט,
מיט געבעט פאַר פולן זאַנג,
און פיל ברויט.

פייגל־שרעק אויף יעדן בייט
אויסגעשטעלט,
אַלטע קליידער— הענט צעשפּרייט
איבער פעלד.

ס'הילכט אַ וואַכט־קאָל אין דער שטרעק,
וויגט דעם גראָז;
פויגל, פויגל פליט אַוועק,
אויפגיין לאָזט!

1914.

מאָרגן

ס'וועט מאָרגן זיין אַ שיינער טאָג,
אַ פייער-טאָג, און פאַרבנרייך!
דאָס זאָגט מיר אָן דער ווינטל-יאָג,
האַלב-טרוקענער וואָס קומט פון טייך.

די שאַרפע לופט — דורכזיכטיקע,
די זון — אַ דרייסטע שטאַרבנדיק,
אַ ברענענדיקע, ליכטיקע,
די בוימער — שפריצן פאַרבנדיק.

דאָס זאָגט מיר אָן דער העלער רויש
פון מורמלענדיקן וואַסער-לויף,
וואָס קומט פון די געבערג אַרויס,
און גיסט זיך אין דעם טייך צונויף!

דער בלאָס — פאַרשפעטיגט שטערן-שפיל,
וואָס וואַגט נאָך נישט צו ווייזן זיך;
דער צווישן-קוסטעם שיין אין ליל, —
ווי זון, וואָס גיסט אויף אייזן זיך.

דער וואַלד, וואָס דרעמלט וואַכיק איין,
פאַרצויבערט פון אַ ווייט געזאַנג — —
דאָס זאָגט מיר: ס'וועט דער מאָרגן זיין
אַ שיינער, — ווי מיין האַרץ-פאַרלאַנג!

1914.

נעכט ...

די אויגוסט נעכט, ווי פֿיינענדיק, —
דאָס פֿרילינגספֿרייד און ווינטערוויי, —
די שטערן ציטעריק שיינענדיק,
פֿאַרשווינדן שטומע פֿון דער ריי.

אַ נעפּלרויך דעם רוים פֿאַרציט,
און ווייטער ווערט דאָס שטערנליכט;
עס הערן זיך צעמישטע טריט,
ווי ס׳שטערט ווער־וועמען אומגעריכט.

דער ווינט אין גראָז ווייט שניידנדיק,
ווי צווישן פֿינגער פּייפֿנדיק,
און עפּעס שעפּטשעט ליידנדיק,
ווי שרעק פֿאַראוים באַגרייפֿנדיק.

1914.

אויגוסט

דער פרילינג קומט אָן, און דער ווינטער פאַרגייט,
זייביידע אין וועג זיך באַגעגענען;
אַ ווינטעלע בלאָזט, און אַ גרויסער ווינט ווייט,
פון זוניקן הימל נעמט רעגענען.

די ביימער, די גראָזן, די בלומען אַזוי —
האַלב טויט און אַ האַלב איז אין בליען;
אין לייכטן, דורכזיכטיקן הימלישן בלוי,
נאָך יאָגן זיך שניי־ווייסע קריעס.

אַזוי איז דאָס פאָנים פון שטיפיקן קינד,
וואָס לאַכט און צעוויינט זיך צוזאַמען;
אַ טרער אויף דאָס לאַכיקע בעקעלע רינט,
ווען ס׳צערטלט זיך קינדיש פאַר מאַמען.

1914.

אין האַפן פון האַוואַנאַ

— האָסט געזאָלין גענוג, שאָפער?
און איז דיין אויטאָ שטאַרק און גוט?
ביז מיד האָב איך אין שיף גערוט, —
דערפילן ערד איז מיין באַגער!

— מיין הער, איך האָב פיל געזאָלין —
עס טראָגט מיין אויטאָ טויזענדט טאָן!
און וועלכער פרעמדער מאַן קומט אָן
באַלד פרעגט אויף מיר, — נו, זאָגט, וואוהין? —

— וואָס וויים איך דען? אהין? — אהער? —
האַוואַנאַ! — כ'בין אַ פרעמדער דאָ.
עס שטייט די שיף דאָך בלויז זעקס שאָ,
טאָ ריר זיך שנעלער, העי, שאָפער!

— נו, וואויל, איין וואָרט, איין וואָרט מיר בלויז,
איך וויים צו גיין מיט רייכע לייט:
אַ וואונק פון זיי, — איז פיל באַדייט! —
און ריידעריי — דאָס מאַכט זיי בייז...

אָט דאָס — דער קאַטעדראַל, מיין הער,
און אָט — ס'באַרימטע ביינער-פעלד;
און דער — איז גאַמעז, קובאַס העלד,
וואָס האָט געקעמפט מיט שפאַניען שווער!

און אָט — די נייע באַן-סטאַנציאָן,
וואָס האָט אַנ'אונטערערד-טונעל;
די ניגערס רופן אים: דהי העל! —
און איצטער קומען מיר שוין אָן...

כי — כי, — ווען ס׳וואָלט דער הער געוואוסט
פון דער ברונעטין מאַרגאַרעט,
וואָס יעדער גייט אין אַ געוועט,
אַז אים האָט זי צו ערשט געקושט; —

בלויז רייכע פון דעם ווייטן וועג, —
איר איילט זיך, הערר, נאָך צייט פאַראַן!
דאָ טרעפט איר אויך דעם קאַפּיטאַן,
די שיף אָן אים גייט נישט אַוועק!..

— ווער שטיל דו פּלוידערזאַק, שאָפער!
איך וואַרף אַוועק דיך די מינוט! — —
— אָ, כ׳האָב פאַררעדט זיך . . . אין קאַיוט —
ווען איר האָט דאָרט אַזאַ מיין הערר! — — — —

1917.

אַ פ ל י ג

אַך, פון מיין האַנט און פון מיין שטערן
אַ פליג, דערעסלאַך, טרעט נישט אָפּ.
בין מיד פון איינזאַמקייט זיך ווערן,
זי קומט צוריק, ווי כ׳טרייב אַראָפּ.

עס איז דאָך שפּעט אַזוי... די פליגן,
פון טאָמיד שלאָפן זיי שוין איצט,
און אויף דער ווייסער סטעליע ליגן
ווי שוואַרצע פּינטלאַך אָנגעשפּריצט.

צי לאָזט מיין ליכטשיין איר נישט שלאָפן,
וואָס מיך באַגלייט דאָ שפּעט, אַליין? —
איך וואָלט דער פליג מיט וואָס געטראָפן,
אינמיטן נאַכט אַ מאָרד באַגיין!

נאָר כ׳וועל מיט דיר שוין גאָרנישט מאַכן, —
קום, פליג, פאַרברענגעןביידע, קום!
און העלף מיר ביז באַגינען וואַכן,
פאַרויש מיין עלנט מיט דיין זשום. —

דער פליג-גערויש מיט ליבשאַפט האַמערט,
מיך טוט שוין באַנק ווען זי אַנטלויפט; —
אַזוי פאַרברענגענדיק צוזאַמען,
גייט עפּעס ליכטיקס אין מיר אויף:

אין אונדזער צימער — ליב און גרוימלאַך,
אין וויסן אַלצדינג אויסגעשפּרייט.
דער בלויער לאָמפּ באַשטראַלט אַלץ היימלאַך,
און אונדזער קינד שלאָפט שטילערהייט.

און פון צוויי הויכע בלומענגלעזער,
ווי שוואַנענהעלדזער, שלאַנק און דין —
צעטראָגט זיך דופט פון מיאַטע גרעזער,
פון כריזאַנטעמען און קלאַרין.

און ראָז אינגאַנצן! — שלאָפט אָן זאָרגן,
און שמייכלענדיק — אַ מורמל גיט;
אַזוי גייט אויף דער קינדער־מאָרגן
אין קינדער־הימל ראָז צעגליט!

אָט האָט עס אומרואיק באַוועגט זיך,
זיין ראָזע בעקל בייסט אַ פליג;
די פּוכקע הענטלאַך אויסגעשטרעקטע —
און איינגעשלאָפן שטיל צוריק — — —

איצט בין איך אין אַ לאַנד אַ וויימן
דורך יאַם און וויסט פון אייך צעשיידט,
פון קליינער פליג ביינאַכט דערהייטערט,
אין שפּעטער איינזאַמקייט באַגלייט.

1916.

ט ר י ט

(אַ טשיליער לעגענדע)

אין מיין פענצטער האָט גאַנצענע טעג
דער שניי פון די אַנדעס געבלענדט;
כאָטש געגליט האָט דער זאַמד אויפן וועג
און די טריט געברענט.
ס'איז דאָ אַלץ — סיי נאַטור — סיי דער מענטש — ווידערשפּרעכיק,
פון קאָנטראַסטן זיגזאַגיש געמישט.
דורך דער זון גרינען שטרעקן ווי שפּיציקע דעכער, —
ווי די האָרבן אויף קעמלשע רוקנס.
אָט־אָ צווינגט דיר די פּרוכטבאַרע פּלאַכלאַנד דיין אויג זיך פאַרקוקן,
און ווייטער — אַנטאָפאַגאַסטאַ — די טרוקענע וויסט!

אַ קינד פון פעלד, פון וואַלד און סטעפּעס,
ווי ס'איז די ווילדע כאַיע אויסגעבריט אין היילן;
וואָס האָט די ערשטע יוגנטטריט געטראָטן
אויף די אַנדעס שווינדלטרעפּן, —
אַ קינד אַזאַ דאָך קען זיך נישט פון אייגן הויט צעשיילן,
וואָס איז מיט אַלץ אַרום אַנ'אָטעם פון אַנ'אָטעם! —
אַ קינד אַזאַ וועט נישט פאַרגאַפן זיך פון ווילדע וואונדער,
ווי ער וועט פון זיך אַליין נישט איבעראַשן זיך,
ווען ער זעט זיין פּאַנים שפּיגלען זיך אין וואַסערן. —
אַ קינד פון דער נאַטור — אַזוי ווי כאַיע — זעט זיך קיינמאָל נישט באַזונדער...
ער איז מיט דונער און בליץ צונויפגעבונדן;
ווי ס'קאָן אויף זיך אַליין אַ קינד נישט זאָגן:
— איך וועל איצט גיין מיין קינדהייט יאָגן! — —
אָ, ס'מוז שוין ווייט זיין, ווייט פון מיינע קינדער־יאָרן,
אַז כ'זע אייך ווידער לעבעדיקע, קלאָרע! — — —

אַלע פרימאָרגנס זיינען וואונדערלאַך און פּראַכטיק
אין אָנגעזיכט פון די קישעפדיקע קאָרדילערן. —
נישט נאָר די מאָרגנס... נאָר יעדע שאָ פון טאָג און די
פאַרנאַכטן;
אויך האַלבע נאַכט, ווען ס'ברענען אויף אַמשטאַרקסטן די
ציטערדיקע שטערן,
און דער הימל מיט די אַנדעס-בערג זיך גיסן אויף איינינעם —
אָ, ווער קאָן ביישטיין יענע רעגעס פול מיט בלענדונג און
פאַרצערונג;
אַפילע דער, וואָס האָט אין אומגליק זיך אַליין פאַרשטיינערט, —
וועט אין אַזוינע רעגעס זיך אָן אַ זין צעוויינען!

נאָר דער פרימאָרגן, וואָס איצט באַגינט אין מיינע געדאַנקען,
ער איז אַנדערש פון די אַלע וואָס איך ווייס.
אָ, ניין! ס'איז נישט קיין האַלוצינאַציעס קראַנקע,
און נישט געבוירן אין מינוטן פון בייז.
נישט קיין לאָדנס, און נישט קיין שווערע שטאָרן
קאָנען איינהאַלטן — ס'זאָל נישט אַריין
דער שטראָם פון גליענדיקן שיין
פון דער ווילדער זון הויך אַריבער די אַנדעס, —
צעשאָטענע פונקען פון די באַרג-שפּיצן און שאַרפע ראַנדן,
ווערן ליכטיקע אין דער לופט פאַרלאָרן
ווי פאַלנדיקע מעטעאָרן.

איך בין אַרויס דער זון, דעם פעלד, דער ווילדערניש אַנטקעגן,
ווען ס'האָט זיך טאָג און נאַכט צום שיידן זיך באַגעגנט.
זיך אָנגעקוקט ווי בליצן טרעפן זיך צוזאַמען
נאָך איידער זיי דערטרינקען זיך אין פלאַמען.
איך בין געוועזן דאָס ערשטע באַשאַף אין געגנט,
וואָס איז אַזוי באַגינען אויפגעשטאַנען!
קיין טראָט האָט נישט באַרירט די טוי-באַשטראַלטע גראָזן
און דעם איינגעשטילטן שטויב אַרום די שאָסייען-וועגן;
קיין כאַיע האָט איר הייל נאָך נישט פאַרלאָזן. —
אין ווייס-בלויע און רויטע פייערן האָבן זיך געצויגן שטרעקן;
געוועזן אַזוי מוירעדיק שטיל און שיין אַרום,
ס'האָט אָנגעשטרענגטע רו געזשומט;
און ווי כ'האָב נאָר געוואָלט דעם ערשטן טראָט

אויף דעם שאָסיי-וועג גענבן — — —
האָט פּלוצלונג זיך פאַר מיר געטאָן אַ שאָט
מיט דראָבנע טריט, און טריט, און טריט, און טריט,
נישט קיין מענטשלאַכע, און אויך פון כאַיעס ניט;
צום ערשטן מאָל איך זע די מאַכנעס טריט אַזוינע אין מיין לעבן!

די טריט — ווי גרויסע שפּיציק-שאַרפע סעגלען
פון אומבאַקאַנטע פיס און נעגל,
וואָס מאַכן שרעקן מיין געמיט.
עפּשער פון פאַרוואָגלטע שיידים ביינאַכט אומגעטריבן,
און טויזנטער לעבנס אין שטויב אַזוי דראָבנע פאַרשריבן...
נאָר פּלוצלונג האָבן פייכטע ווינטן אָנגעהויבן יאָגן,
זיי האָבן ווי נעפּלדיקע, לייכטע קליידער
מיט לעבעדיקן אָטעם ווי כוואַליעס געשלאָגן.
ווי כ׳וואָלט געווען אַרומגעקרייזט מיט אומגעזענע אַרמייען,
וואָס גייען און גייען, און גייען, — — —
קיין געשטאַלט, קיין שאָרך, נאָר אָטעמס אויף מיין פּאָנים ווייען,
און כ׳ווער פאַרשטוינט פון אייגענע געשרייען...
— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
ס׳האָט אַ דורכגייער פון דר׳ערד מיך אויפגעהויבן
און מיט וואַסער פון דעם קאַלטן אַנדעס-שטראָם —
מיין פּאָנים אָפּגעוואַשן פון די שטויבן,
אויף דעם שאָסיי-וועג אַ צעשלאָגענער.
און כ׳האָב דערנאָך געקאָנט די אַלטע מעשה פון די מענטשן
הערן:
—ס׳איז געווען היינט דער קראַען-יאָנטעוו לעם די קאָרדילערן;
יעדן יאָר, די ערשטע נאַכט אין פּרילינג,
פאַרלאָזן די קראַען אין מאַכנעס שווערע
די וואַרימע געגנטן פון טשילע,
אויפן וועג צו דער קאַלטער פּונטאַ-אַרענאַס. —
זיי צעשטעלן זיך אין מאַכנעס ווי צו שווייגענדיקע טפילעס
און דרייען זיך אַ גאַנצע נאַכט אין שטילע קאַראַהאָדן, —
נאָר מיטן באַגינען ווערן זיי צעפלויגן און צעשאָטן, — —
דעריבער ווערן אַלע וועגן היינט מיט דראָבנע טריט
פאַרטראָטן!
1927.

ג. יאַם און וועג

סיאיז פינצטער. שוין די זון פאַרלאָשן,
דער הימל־ראַנד — נאָך ערגעץ גליט.
איין איינציק כוואַל צונויפגעגאָסן, —
רוישט אומרואיק דער יאַם, און זידט.

יאַם און יאַם

יאַם און יאַם אין אַלע זייטן,
אויבן — כמאַרנער הימל בלויז ;
און קיין מאַניענדיקע ווייטן
ערגעץ ווינקען נישט אַרויס.

ס׳האָט דעם אויג שוין לאַנג דערעסן
בלויז די וויגנדיקע פלאַך —
ווי דעם זשאַווערם נודנעם פרעסן
אַ פאַרנעצטן בלעכן דאַך.

ס׳קלאַפּט די שיף אַ מאָדנעם קלאַפּן,
גלייך די שרויפן אירע לויז —
ס׳מוז מיין האַרץ פאַר אומעט זאַפּן
אָט דעם שניידנדיקן רויש.

שפיל

ס'טאָלט און באַרגט זיך נאָכאַנאַנד
די יאַם-פלאַך שטילערהייט,
מיט אַ קלאָרן הימל-ראַנד,
און הימל-דעק פאַרשפּרייט.

פּאַסן שוים דורכזיכטיק, ווייס,
באַליכטיקן די שטרעק,
ווי אין פרילינג שטיקער אייז
אַנטלויפנדיק פון ברעג.

וואו ניט וואו אַ וואָלקנדל
אַ ווייס, דעם רוים פאַרהילט,
ווי עס וואָלט דעם זעלבן שפּיל
דער הימל אויך געשפּילט.

1915.

די בליצן...

1

די לופט איז פול דערוואַרטונגען,
דער יאַם — אין איין זיך בייטן;
די בליצן שרייבן איילנדיק,
כ׳פאַרשטיי נישט די באַדייטונג.

ווי ס׳הויבט און שלאָגט דאָס האַרץ אין מיר,
ס׳צעשפרייטן זיך די אויגן — — —
און קען דער יאַם מיך אומברענגען,
וואָלט מיך צו אים געצויגן!

פינצטערער ים

אײן שטערן בלויז דערמאָנט אָן ליכט, —
אַ מאַניענדיקער שײַן — אָן לאַנד.
און ס׳גראָבט פאַר אומעט דאָס געזיכט
אַרײַן זיך אין דער קאַלטער האַנט.

ווי פינצטער אין דײַן אײגן האַנט,
נאָך פינצטערער ווי יאָם פאַר דיר!
דײַן פּאָנים פלאַמט פאַר פרעמדן שאַנד,
און ס׳ווייטיקט דיר דײַן אײגן ריר.

וואָס טראַכט זיך דעמאָלט אַלץ נישט אוים? —
וואָס קומט נישט אויפן זין אַרויף! — — — —
דו מאַכסט דײַן זינד פאַרצענפאַכט גרויס,
און הערסט צו שטראָפן זיך נישט אויף!

נאָר אין דײַן פּײַן גליט אויף אַ פרייד,
אײן שטראָף — אַ גלעטנדיקע טרייסט, —
ווי ס׳קראַנקע קינד, וואָס פאַר דעם טויט,
אַ שפּילעכל זיך ברענגען הייסט!

אין פּאָרט

עס לויפן אַפּ, און לויפן צו
די כוואַליעס שוימענדיק ביים ברעג,
אַזוי דערעסלאַך לויפט אָן רו,
אין שטייג דער בער די גאַנצע טעג.

עס שווימען צו, און שווימען אָפּ
אַלץ נייע שיפן אין דעם פּאָרט.
מען גייט אַרויף, מען גייט אַראָפּ,
דאָרט וויינט און לאַכט דעם מענטשנס וואָרט!

די קוימענס רעווען הויך און ווילד,
ווען ס'קומט אַ שיף און גייט אַוועק;
דער יאַם מיט זיינע כוואַליעס שפּילט —
פאַריאָגט — דערטראָגט זיי צו דעם ברעג.

דער קאַפּיטאַן

אַ זעגל קומט פֿון ווייטן אָן,
ווי דויערדיק זיין גאַנג !
עס זעט זיך קוים אויף אים די פאָן,
וואָס וויגט זיך אויפן שטאַנג.

ווער איז ער און וואו שווימט ער איצט,
אין אומרואיקער צייט ?
דער קאַפּיטאַן אַליין דאָרט זיצט — —
צי שווייגט ער, אָדער שרייט ?

ווי צוגעשמידט דער זעגל שטייט,
און קומט נישט נעענטער צו ;
דער קאַפּיטאַן, ער מוז זיין טויט,
און האָט זיך דאָ זיין רו !

יאַם

דער יאַם ליגט רואיק אויסגעשפּרייט,
און פינטלט קעגן זונען־שיין.
אַזוי ווי זומער־רעגן גייט,
וואָס בלעזלט, קנייטשט דעם וואַסער איין.

נאָר נאָנט ביים ברעג, ביים פעלזן־צאָם,
יאָם ברומט, — ווי לייבן־גריוועס שוימט;
דאָרט קען נישט איינרוען דער יאָם
פון טרוים, וואָס ער האָט טיף פאַרטרוימט!

אין איינציק כוואַל...

ס'איז פינצטער. שוין די זון פאַרלאָשן
דער הימלראַנד — נאָך ערגעץ גליט;
אין איינציק כוואַל צונויפגעגאָסן
רוישט אומרואיק דער יאַם און זידט.

קיין שטערן וויל זיך נאָך נישט צינדן,
די לעוואָנע וועט היינט נישט אַרויס, —
ס'וועט זיין אַ נאַכט פון שטורעמווינטן,
מיט מאָנאָטאָנעם יאַם-געֿרויש.

אין שרעק

כ'הער זיך צו צום האַרצנשלאָג,
קוקנדיק אין יאַם פאַרטראַכט ;
ס'איז צו פינצטער איצט פאַר טאָג,
און צו ליכטיק דאָך פאַר נאַכט !

און וואו זיינען מיר, ווער וויים ? —
און ווען זעען מיר שוין ברעג ? — —
נאָר עס זאָגט דאָס הארץ קיין בייז,
און עס שלאָגט דאָס הארץ אָן שרעק.

רייד צום ים...

ווען איך קוק אין יאַם זיך איין,
רייד איך צו דעם יאַם און רייד.
ס'ווילט זיך מיר ווי ער אויך זיין —
אַזוי טיף און אַזוי ברייט.

רוישט דעם יאַם, און קאָכט און זידט,
טראַכט איך: פיל ער שלינגט עס איין!
און עס ווילט זיך מער שוין ניט
ווי דער יאַם געגליכן זיין!

ביים שיף־ברעג

ביים שיף־ברעג שטיי איך אָנגעלענט,
מיך בלענדט דער כוואַליע־שפּיל:
ס׳דערגרייכט דער וואַסער מיינע הענט,
און גלעט מיך שטיל, און קיל.

ס׳דערגרייכט דער וואַסער מיינע הענט,
קוקט אַן מיך גרינלאַך־בייז;
דער אָפּגרונט־בליק מיך ציט און בלענדט,
אַרום — נישטאָ קיין טרייסט.

1912.

„אַ שיף גייט...״

ווי עס ווערט דאָס האַרץ דערפֿרייט,
ווען אַ שיף אַנטקעגן קומט!
ס׳ווילט זיך ריידן גוטע רייד,
נאָר מען ווערט פֿאַר פֿרייד פֿאַרשטומט!

און עס רייסט דאָס האַרץ פֿאַרבאַנגט,
ווען די שיף פֿון אויג פֿאַרשווינט;
עפּעס טראַכט זיך דעמאָלסט לאַנג,
און עס וויינט זיך ווי אַ קינד.

צווישן בערג

דניאל טשאַרנין

שניידט זיגזאַגיש אַ טייך זיך אין טאָל,
אין אַ קייט צווישןביימער און בערג,
און די וועגן צום טייך — אַזוי שמאָל —
נישט פאַר אַלע באַקאַנט און באַמערקט.

און עס ברייט זיך און שפּרייט זיך דאָס אויג
אין געמיש פון קאָלירן און ליכט;
באַרג אַרויף, באַרג אַראָפּ — זיך געבויגט
איבער טייך ווי אַ וואָג מיט געוויכט.

ס'הויכט אַפּרילישער אָטעם אויף דר'ערד,
הערסט אַ וואַקסן און וואָרצלגעצוי;
דאָ פאַר אונדז ווערט דער פרילינג געבערט,
ס'רייסט אין ווייַ זיך דאָס גרין און געבלי.

און דער טייך שפּיגלט אָפּ אין דער שטום
די געבוירענע וועלט אַזוי נייַ, —
טייך איז האַרץ פאַר די וואונדער אַרום,
און פאַר זיי שלאָגט ער מאַמעדיק טרייַ.

1927.

אָוונט

ס׳טרעפט, דו גייסט אַזוי און גייסט, —
און פאַרגעסט דעם וועג צו היטן,
נאָר דיך אַרט נישט, אַז דו ווייסט:
אייגן הויז האָסט אויסגעמיטן.

דיין געהער ווערט גיריק, שאַרף,
פיינלאַך אויסגעשפּרייט די אויגן,
און דיין האַרץ ווערט ווי אַ האַרף
שטייף ביז ווייטאָג אָנגעצויגן.

שפּיצן פינגער פון די הענט
בריען, רייסן זיך ווי פויגל, —
גייסט, דער מיירעוו — גלוט-צעברענט —
קוקט אַריין אין דיינע אויגן.

פלעמלאַך הילן דיך אַרום,
שוועבסט — ווי לייכטנדיקער פאַקל! —
וואָס עס האָט געגליט פאַרשטומט,
ברעכט אַרויס אין העלן פלאַקער.

ס׳ווערט דיין גאַנצע לייב צוגלעט
פון פאַרפייניקטער קעדושע, —
פרייע האָבן זיך צערעדט
אין דיין בלוט די שטומע כושים! — — —

1911.

שטיינער

מיינע ברידער, שטומע שטיינער,
מיט די רוקנס איינגעבויגן,
מיט די שאַרפע פעלדזן-ציינער,
אינזיך איינגעטיפטע אויגן.

אייער שווייגן שניידט ביז ווייטיק,
אייער קאַלטקייט שרעקט מיך איבער, —
איר דערמאָנט מיר קערפּערס טויטע,
נישט באַערדיקטע פאַרבליבן...

ווייסע לייבער — פונם רעגן
זיינען בלאַנדיק־גרוי געוואָרן, —
ס'וועלן זיך אויף פרעמדע וועגן
אויך פאַרלעשן מיינע יאָרן.

1911.

אין וועג

וועך ס׳פֿאַרלאָזט אַ היים אַן בענקשאַפֿט,
וועט אַ היים שוין נישט פֿאַרמאָגן;
צו אַ מערדער איז געגליכן,
וועלכער וויל זיין זינד נישט טראָגן.

וואָלט דאָס לאַנד, דאָס פֿרעמדע, וויסט זיין,
נישט באַגראָזט, און נישט באַזעסן, —
גאָר-נישט וואָלט אין וועג באַגריסט מיר,
וואָלט איך היימלאַנד מיינס פֿאַרגעסן!

און איך וואָלט דאָרט ווי אַ קאַין
פֿרעמד און איינזאַם אומגעגאַנגען,
און מיין בענקשאַפֿט וואָלט ניט שרייען,
און מיין האַרץ — זיך נישט געראַנגלט.

נאָר אַז ס׳פֿליט פֿאַרביי אַ פֿויגל,
וועג — שניידט דורך אַ שנעלער רייטער — — —
הויבט אָן טונקלען פֿאַר די אויגן,
גיט אַ בלענד מיט היימלאַנד וויטן!

היימלאַנד! — יאָגסט אַרויף אַנ׳אומעט,
היימלאַנד! — קלינגסט מיט קייטן-קלאַנגען;
כ׳הער אויף וואַנדערערס ליפּ דיר ברומען,
און דו ביזט זיין לעצט געראַנגל!

1912.

דאָס ליד פון דעם פרייען

ווי די וואָלקנס טרייבן,
ווי די ווינטן יאָגן,
אַזוי האָט מיין לעבן
זיך פאַר מיר געטראָגן.

פון דעם ווינט — אַ שטורעם,
פון דעם וואָלקן — פייער,
אַזוי האָט מיין לעבן
אומגעשוועבט אַ פרייער! —

האָט אַ מאָל אַ פויגל
אויף מיין וועג געצויגן,
מיט זיין קינד צוזאַמען
איז ער וואו געפלויגן.

האָט פון זייט אַ יעגער
פויגלס קינד געשאָסן;
און דער מוטערס פליגל
מיט דעם בלוט פאַרגאָסן.

קאָן שוין מער דער פויגל
אַזוי פריי נישט ציען,
און פאַר זיינע אויגן
פעדערלאַך נאָר פליען.

האָט אויך ווער מיין לעבן
אין דער מיט צעריסן,
וואָס פאַר מיינע אויגן
טראָפּנס בלוט נאָר פליסן? — —

1924.

ביים וועג

ס'פליסט דער קוואַל אין גראָז באַהאַלטן,
רעדט און רוישט פון דאָרט אַרויס.
קוסט, — פון לעוואָנע־שיין באַשטראַלטער,
וויגט איין טרוימענדיקע רויז.

פון דעם רייגעם, העלן טונקל
הערט זיך פויגל־זינגעריי.
גלי־ווערים צעשיטן פונקען
און פאַרלעשן זיך אויף סניי.

ס'איז דער וועג מיט רו באַצויגן
און די וואונדן־טריט — פאַרהילט.
ס'איז אַ רייטער דורכגעפלויגן,
ווילד אַנטרונען און פאַרשטילט.

דורכגעפלויגן און פאַרשוואונדן,
שטיינדלאַך האָבן זיך צעשיט;
ס'האָבן פונקען זיך געצונדן
פון דעם רייטערס שווערע טריט.

1915.

מיין וועג.

ווי לאַנג עס זאָל נישט זיין מיין וועג,
ווי אומבאַקאַנט,
שוין אָנגעצייכנט האָט זיין ברעג
אַ פרעמדנס האַנט.

ווי קלוג איך זאָל נישט זיין, און ווייז,
איז דאָרט מיין ענד:
וואו ס'בלייכט זיך דער פאַרבאָרגענער קרייז
טיף איינגעברענט.

פאַר יעדן איז לאַנג אָנגעגרייט
זיין קרייז געהיים;
און אויף איין אָרט אויך שוואַלב זיך דרייט
אין וויטן רוים.

עס קומען נאָך... און אין איין קרייז
זיך דרייען לאַנג;
זיי פלאָנטערן זיך רייענווייז
אויף זיין פאַרלאַנג.

אַ זעענדיקער פאַלט אין וועג
אינמיטן טאָג;
עס קלאַפּט דעם בלינדן אוים זיין שטעג
דער טרייער שטאָק.

איז מיר באַשערט צוטראָטן זיין
פון זינד און שטויב, —
איז דאָך אַזוי דער גורל מיין
אין וואָס איך גלויב.

איז מיר באַשערט זיך לייטערן
אין פּיין און לייד, —
ווייל איך פון זיך דערווייטערן
די פּוסטע פרייד.

דער קרייז דער אומפאַרמיידטער מיין,
ער רעדט צו מיר;
ער היט אָפּ ווי אַ ווייטער שיין
מיין יעדן ריר.

1915.

ד. אין רויש פון גאַסן

... דו ווילסט אַוועק און סיהאַלט דיך איין,
דער רויש, די קלאַפּעריי באַפאַלט!
דיך הילט אַרום אַ וואַנזין־שיין,
ווי שטאָלן־גלאַנץ פאַרביסן שטראַלט!

שטאָט

און ס׳טרעפט, ווען אויך אין שטאָט,
אין מיטן רויש און קאָך —
ווערט פלוצלונג גרינג דער טראָט,
ווי גייענדיק אויף מאָך.

עס איז פון הימל-מיט
די הייסע זון אַראָפּ,
און הייזער — אָנגעגליט,
אין קילקייט גייען אָפּ.

נאָר מיט אַ וויטן שיין —
ווי בלאַסער לעוואָנע ליכט, —
די זון — דער גאַס הילט איין
פאַרטראַכט און אומגעריכט.

די מענטשן — לויפנדיק,
פאַרוואונדערט בלייבן שטיין,
אַ ווייל ווערט זייער בליק
אויך אַנדערשדיק און ריין.

1916.

אין רויש פון גאַסן

(ב. י. ביאַלאָסטאָצקין)

ווערטער, ווערטער, ווערטער;
ווי בוימער בליאונג פאַר דער צייט צעשאָטענע

אויף וועגן, פעלדער ברייטע,
און שטורעם און פון ווינט פאַרווייטע,
און אָן אַ זין פון מענשנפיס צעטראָטענע.

ניטאָ קיין מענטשלאַך וואָרט.
און שווער איז שטומערהייט די לאַסט צו טראָגן.
אָ, שטעל זיך אָפּ אַ ווייל, מיין איילנדיקער ברודער,
און פּרואוו אַ מענטשלאַך וואָרט מיר זאָגן.
נאָר וואָס האָט אָפּגעקלונגען אַזוי טויב פאַר מיר דיין קאָל,
מיט דעם מאָדנעם אַמעריקאַנעם זונג,
ווי אין אַ צדאָקע-טעלער אַ נעדאָווע-קלונג?...
צי אויף דעם האָב איך דיר אין געלאַף פאַרהאַלטן,
זאָלסט שיקן מיר אַ בליק אַ קאַלטן,
אַ „פאַרדאָן" מיר זאָגן,
און ווידער זיך אין דעם געקרייץ פון גאַסן יאָגן?
אָ, ניין, וועסט זיך פון אָרט איצט מער ניט רירן,
כאָטש קאָנסט איצט טויזנטער אין דיין געשעפט פאַרלירן,
צי אַ ליבע-ראַנדעוואו פאַרשפּעטיקן; —
איך האָב אַ וואָרט, וואָס וועט דיך פון וועג פאַרפירן,
דיר אַלע אַפּעטיטן זעטיקן.
און מעג דאָס וואָרט אַ ליגן זיין,
וועט עס דיר ווי אַ נבואה קלינגען;
וועסט מער זיך פאַר אַ ביסל צייט ניט דינגען,
וועסט זיין אינגאַנצן מיין, אינגאַנצן מיין.

* * *

אַט האָט שוין דיין געשטאַלט זיך אומגעביטן, —
עס רינט שוין בלוט, כאָטש מ׳האָט נאָך ניט געשניטן.
ווי פריער, שטומער נאָך ביזטו געוואָרן,
אָנמעכטיקער אין ווילדן צאָרן.
וואָלסט לייכט זיך פון מיין האַנט אַרויסגעריסן,
דאָך דעם וואָרט ביזט נייגעריק צו וויסן!
ווי ביי אַ כאַיע שפּיצן זיך ביי דיר די אויערן, —
נאָר איינגעשרומפּן שטייסטו, — איינגעבויגן,
פון די שרעקן, וואָס דו זעסט שוין אויף זיך לויערן,
און ווי שווערע שאָטנס זיך צעלייגן...

* * *

אָ, ברודער מיינער! ווי נאָנט ביזט איצטער מיר געוואָרן.
דער זעלבער אומגליקביידן האָט געטראָפן;
האָסט אַלעמען, ווי איך, אין זעלבן טאָג פאַרלאָרן —
האָסטו געוואוסט, אַז גאָט וועט אַזוי שטראָפן? —
עס האָט אַזוי די מוטער כאַנע אירע זיבן קינדער
אין איין טאָג דעם טויט אַוועקגעגעבן,
דערנאָך אַליין פון העכסטן מויער זיך אַראָפּגעוואָרפן,
צו בלייבן מיט די קינדער ווי ביים לעבן...
און מיר?... צי וועלן מיר עס קענען?...
צי ווידער מיט דער גאַס מעשוגענע זיך יאָגן,
צי ווי די ניט דערברענטע פייערן דערברענען? —
מיר ביידע מוזן אונזער אָרן טראָגן;
מיר וועלן אים אין ערגעץ ניט באַגראָבן.
אויף אונדזערע פּלייצעס אים דאָס גאַנצע לעבן האַלטן,
ביז מיר וועלן שוין קיין קויכעס מער ניט האָבן;
און צווישן זיי, וואָס איילן זיך אין רייען,
וועלן מיר זיך וואַקלענדיקע דרייען,
ביז עס וועט די זון פאַר אונז פאַרשטראַלן,
ביז די ערד צו אונזער בליק וועט פאַלן...

* * *

דו פּראָטעסטירסט, מיין ברודער? —
דער גערויש אַרום האָט אויפגעוואַכט דיר?
דיינע אויגן ווי פון כאָלעם אויפגעמאַכט דיר?
נישט דיינע האָט מען עס דערהאַרגעט...
דיינע, ביזטו זיכער, זיצן אַלע אין די היימען;
האָסט נעכטן, היינט, — אַ רעגע פריער זיי געזען נאָך,
געזונטע, זאַטע, און פון אַלע מאָל שענער...
דאָך הערסט ניט אויף די אויגן דיינע רייבן,
און ציסט און טרייסלסט זיך, ווילסט זיך אַליין דערפילן; —
נאָר האָסט שוין ניט דיין פריערדיקן ווילן.
דו וועסט מיט מיר דעם אָרן מער ניט טראָגן,
נאָר ס'וועט דער מעם נאָך דיר זיך אייביק יאָגן;
האָסטו אַ רעגע נאָר דעם שטומען צאַר פאַרנומען, —
וועט ער שוין ווי די פליג פון טיטום אין דיין מויעך ברומען;
און יענעמס צאַר וועט דיינער ווערן,
ווייל צאַר איז אַלעמענס, איז יעדנס;
צאַר, דאָס איז דער צייכן פון דעם מענטשן אויפן שטערן. —
וועסט עפשער זיין אַ סוינע מיר דאָס גאַנצע לעבן,
נאָר איך האָב דיר די שענסטע גאָב געגעבן:
דעם צאַר פון גאָר דער וועלט! — —

1924.

הו־הו!

דאָס גאָלדן גרין פון זונבאַשטראַלטן פעלד
דערפרישט מיין בליק פון שטאָט־רויש אויסגעמידט.
אַ לייכטער ווינט הויבט אויף, צוריק צושטעלט
דאָס אויסגעלייגטע גראָז פון מיינע טריט. —

דאָס שווערקייט אין מיין קאָפּ צוגאַנגען ווערט,
ווי נעפּלרויך אין אַ פרימאָרגן ריין;
איך צי אין זיך אַריין דעם אָטעם פון דער ערד,
וואָס נעמט ווי ווייַן־שיקרעס אין האַרץ צוגיין.

פון יעדן בוים וואָס קומט מיר אָן אין וועג, —
איך דריי פון גרינעם צווייג אַ בויגן אוים;
שפּרינגט צווייג צוריק ... און אין דער לערער שטרעק
אַ פרייל־אַכער הילכט אָפּ דאָס גרין־גערויש!

דאָס האַרץ אין מיר זינגט אויף, זיך פריי צושפּרייט,
ווי צו אַ בלום אַ זונשטראַל רירט זיך צו;
רעדט ווער צו מיר? — צי איך צו וועמען רייד?
רוף איך אַליין? — צי ס'ענטפערט ווער: הו־הו? !

1917.

לידער פון אַרבעט

1

עס דרייען און עס יאָגן זיך
די רעדער אין אַ ווילד געיעג,
און אייגעשפּאַרטע טראָגן זיך
אין טעמפּן, אומפאַרמיידטן וועג.

די פייל און האַמער, מענטש און צוואַנג,
און קוילן, וואַסער, אייזן, שטאָל, —
אַלץ מישן זיך אין איין געקלאַנג,
זיי ברומען אַלע מיט איין קאָל.

עס שטראַלט די זון פון שויב אַריין, —
דער שוואַרצער אייזן צינדט זיך אָן;
נאָר שטאַרקער איז דער שטאָלן־שיין,
וואָס קוקט דיך ווי אַ מענטש־בליק אָן.

דער שטאָלן־שיין, — ווי לעוואָנע־ליכט, —
פאַררעטעריש און מילד איז ער;
ער קוקט אַריין דיר אין געזיכט,
פאַרלירסטו זיך, און אָטעמסט שווער.

דו ווילסט אַוועק, און ס׳האַלט דיך איין;
דער רויש, די קלאַפּערײַ באַפאַלט.
דיך הילט אַרום אַ וואַנזין־שיין
ווי שטאָלן־גלאַנץ פאַרביסן שטראַלט.

2

אַרבעט מיינע, אומפאַרמיידטע,
קייט — וואָס כ׳שמיד אַליין זיך איין:
שטיי נישט אָפּ פון מיר אַ ווייטע ,
און ניט לאָז אַליין מיך זיין!

קלאַפּט, אַ קלאַפּט, איר האַמערס, שנעלער,
יאָגט אָן רעדער אייער יאָג,
שטאָלן־פּרענטן, גלאַנצט מיר העלער, —
איר באַלייכט מיין נאַכט און טאָג!

כ׳קאָן אַליין אין רו נישט בלייבן,
ווי אַ מערדער — אין דער נאַכט;
שאָטנס שווערע טרייבן, קלייבן
אַרום מיר זיך ווען איך וואַך.

שאָטנס שווערע ווי אין קלאַמערס
מיך צודריקן מיט געשפּעט;
כ׳הער זיי ריידן... איינער שטאַמלט,
ער פון אַלע העכער רעדט!

אַרבעט מיינע, אומפאַרמיידטע,
ווי אַ מאַמע וויג שטיל איין
די געדאַנקען די צעשטרייטע, —
און ניט לאָז אַליין מיך זיין!

3

מעסער קאַלטער, בלאַנקער,
מיט דיין קלונג דעם שווערן;
דריק זיך צו מיין שטערן —
דעם צעברענטן, קראַנקן!

ס׳ציט און בריט די אויגן
מיר דיין גלאַנץ דיין קאַלטער;
ערד קאָן מיך נישט האַלטן —
ווי ס׳וואָלט אומגעפלויגן.

פאַל ארוים פון הויפן,
מעסער, מיין דערלייזער! —
זאָלסט אין שאַ אין בייזער
מיך צום סאָטן נישט פאַרקויפן!

4

זאָלסט מײַן פֿײַל, נישט קלאָגן
אויף מײַן קאַלטן שטאָל.
ס'האַרץ קען נישט פֿאַרטראָגן
דײַן צענומען קאָל.

אַלע פֿײַלן זינגען
אין די הענט בײַ זײַ;
און די האַמערס קלינגען
לידער אַלערלײַ.

זילבערשטויבן פֿאַלן
פֿון דעם שטאָלן־פֿרענט,
ווי די וואָלקן שטראַלן
פֿון דער זון געברענט.

בלויז פֿון מײַנע פֿײַלן
שטויבט זיך גרויער אַש,
ס'איז מיר לאַנג די ווײַלע,
ווי אין פֿרעמד — אַ גאַסט!

1918.

פאַרנאַכט

דער פאַרנאַכטיק זונען־שמייכל
אַף די מויערן און שויבן, —
ווי דעם גויסעם לעצטער צייכן,
לעצטער פּאָנים־גלי און צויבער!

אָט דאָס וואונדערבאַרע שטראַלן,
ווי פאַרשטאַרבנדיקע קלאַנגען —
איז אויף מויערן געפאַלן,
אַף די שויבן אויסגעגאַנגען.

1916.

דער רוף

יענער רוף פון די לייבלאַכע ברידער,
יענער רוף פון די לייבלאַכע שוועסטער,
בייגט דעם קאָפּ צו דער ערד אונדז אַנידער,
אָט דערהויבט ער, און בינדט צונויף פעסטער!

אין דער וועלט פון פאַרצעריקע פלאַמען,
וועלכע לעקן ווי הינטישע צונגען
אונדזער מאַרך מיט די בלוטן צוזאַמען — —
יענער רוף האָט זיך פלוצלונג צעקלונגען!

כאָטש מיר אַלע פאַרגייען אין ווייען,
פאַר אַ וועלט, וואָס עס ווערט באַלד געבאָרן —
ווער קאָן וואַגן אַרויס פון די רייען,
און נישט נאָכגיין דאָס שאַלן פון האָרן?

יענער רוף פון די ברידער און שוועסטער,
גליט ווי פייער פון וועלפישע אויגן, —
אי ער שרעקט, אי ער בינדט אונדז אויף פעסטער,
און מיר ווערן צום פלאַם צוגעצויגן!

1919.

דער פלאַמען־יאַנטעוו

א. ליעסינען

איך רוף צו אַלעמען, ביי וועמען ס'איז דאָס לעבן טייער,
ביי וועמען ס'שטאַרבט דאָס לעבן אָפּ צוזאַמען מיטן טויט,
איר זאָלט זיך ווי פון פעסט פון שלאָף פון קלעפּיקן באַפרייען,
און לעבט נישט אָפּ אַ האַלבן לעבן שלאָפנדיקערהייט!

די מענטשן, מיט די קעפּ געבויגן אונטער סטעליע —
די רוקנס אייערע צום הויכן הימל־רוים גלייכט אויס!
צום אָוונט נישט פאַרשקלאַפט, — היט אָפּ דעם טאָג באַפעלן,
דער היינט — נישט אויסגעלעבט, און שנעל אַזוי פאַרווישט!

ביינאַכט מאַכט פייערן פון אָפּגעדאַרטע צווייגן,
פּעך און טאַרפּעטין דריקט אויס פון יעדן סאָסנע־שטאָם;
אין באַרג פון יאָלקע־נאָדלען באַגראָבט דעם מאַרגנס דייגעס,
צינדט אונטער — זאָל אַלץ ברענען אין רעגנבויגן־פלאָם!

אַ צווייג, אַן אָנגעצונדענעם, אין האַנט זאָל יעדער האַלטן,
עס זאָל די וועלט זיך איינטונקען אין הייסער פלאַמען־פּראַכט.
אַזוי ווי העלער זונען־טאָג — די פּענימער צעשטראַלטע,
און וואַכנדיק, אין פייער־גליק זאָל אונדז אַוועק די נאַכט!

עס זאָל זיך לענגער, ליכטיקער, דאָס לעבן אונדזערס שפּרייטן,
מיר וועלן אונדזערע נעכט פאַרטרייבן מיט געזאַנג און פרייד,
די יאָרן אונדזערע וועלן מיר מיט פלאַמען וואַך באַגלייטן,
און ס'וועט דער פלאַמען־יאַנטעוו אונדז באַשטראַלן פאַרן טויט!
1918.

אַ גאַסן־מיידל

כ׳וועל מיין צימער קליינשטעטיש פאַראַמען,
קיין איין זאַך — פון מיין פריערדיק לעבן;
ס׳וועט זיך היינגען דאָס בילד פון מיין מאַמען,
דער פאַרשטאָרבענער טאַטע — דערנעבן.

און די האָר אין אַ וועגל פאַרקעמען,
וועל זיך אָנטאָן אַן׳איינפאַכע קליידל;
ער וועט קומען... וועל איך זיך פאַרשעמען,
ווי פאַרצויגענע, צנועדיק מיידל!

און די טיר היינט פון אַלע פאַרשליסן,
קיינעם לאָזן מיין שוועל איבערטרעטן;
כ׳וועל דערקענען זיין גאַנג... כ׳וועל שוין וויסן,
ווי אַ מאַלאַך צו זיך אים פאַרבעטן!

כ׳וועל היינט מאַכן אַ יאָנטעף אַ גרויסן,
פאַר מיין ליבן, וואָס איז נישט ווי אַלע;
נעבן אים פיל איך זיך נישט פאַרשטויסן,
נעבן אים בין איך ריין ווי אַ קאַלע!

1912.

סאַקאָ־וואַנזעטי *)

זייער לעבן — אויסגעלאָשן,
זייער אַש — לאַנג אויסגעשאָטן, —
ווי דעם נאָווים בלוט פאַרגאָסן, —
האָט אויך זייערס — לאַנג געזאָטן!..

און עס קאָן גאָר שטיל נישט ווערן,
בלוט ווערט קיינמאָל ניט אַנטשוויגן;
ביז די גאַנצע וועלט וועט הערן,
אַז ס'איז זייער שולד אַ ליגן!

נאָר דאָס בלוט וועט אַלץ נאָך שרייען,
זיך אין מערדערס האַרץ פאַרקלייבן;
עס וועט שרייען: קין! — קין! —
נאַוונאַד ווי ער זאָלסט בלייבן.

---

*) סאַקאָ, וואַנזעטי און סעלעסטינאָ מאַדעראָס געטויט אויפן עלעקטריק־טשער, 1927.

סאַקאָ, וואַנזעטי און סעלעסטינאָ מעדעראָס *)

...ס'איז איינער נאָך מיט זיי
געשטאָרבן אין איין ריי.
נאָר ס'ווערט זיין נאָמען נישט
ווי זייער באַגריסט.

ס'האָט זייערביידנס טויט
די גאַנצע וועלט באַגלייט.
דער עמעס פון דער וועלט
מיט זיי האָט דורכגעהעלט.

און וואו נאָר דו וועסט גיין
וועסט זען אַ דענקמאָלשטיין,
און לובעס אויסגעקריצט,
פאר עמעס אומבאַשיצט.

וועסט גלייך מיט אַלעמען
אויך מיך ביים דענקמאָל זען,
שטיל טרויערן נאָך זיי
אין אויפגעצוקטן וויי.

נור זען וועל איך אַליין
אַנ'אַנדער דענקמאָלשטיין,
אַ ניט געשטעלטן נאָך,
זיך גרויען וואו אין מאָך...

פאַר אים... ווען ס'האָט די וועלט
פאַר מערדער אויסגעשטעלט. —
אַ דרייפאַך מערדעריונג
פאַרלאָזט ער לעצטן פונק...

---

*) מאַדעראָס איז געמישפּעט געוואָרן פאַר רויבעריי; און פאַר זיין טויט האָט ער גענומען זייער ביידנס שולד אויף זיך.

דאָך האָט ער פֿאַר'ן טויט
פון שלעכטס זיך אָפּגעשיידט.
האָט דרייענס שולד געבאַרגט
אויף זיין נאָך יונגן קאַרק.

ער האָט די טויטן דריי
פאַרדינט דאָך סיי ווי סיי. —
נור זיי, וואָס ער מאַכט ריין,
בלייבט ריין אויך ער אליין.

און ווען איך וועל נאָר גיין
צו זייער דענקמאָלשטיין,
וועל איך מאַדעראַס טויט
דערמאָנען שטילערהייט.

1927.

טריט פון גאַס

איך זיץ ביים פענצטער האַלבע נאַכט, —
די אויגן — צו, נאָר איך בין וואַך.

נישט גאַס, נישט הימל שפּרייטן שיין,
ווי ס'וואָלט פון האַלב-נאַכט שפּעטער זיין!

איז גוט צו קוקן אויגן — צו,
און זען און הערן רו, בלויז רו.

פון ווייטן — טריט פון צוויי: טראַט-טראַט, —
דאָס וועקט זיך שלאָפנדיקע שטאָט.

טראַט-טראַט, טראַט-טראַט, אַהין — צוריק, —
הילכט אָפּ אַ שטומע פרייד אַנציקט.

— טראַט-טראַט, אַט רופט אונדז שוין די היים!
— טראַט-טראַט, איך וויל נאָך גיין און גיין!

און ווידער אויפגעגליטער גאַנג,
ווי טריט פאַרפּלאָנטערט אין געפאַנג, —

טראַט-טראַט, אַ יונגער האַרץ-געשלאַג,
ווי ראָד נאָך ראָד און אויטאָ יאָגט, —

געיעג, אַנטרינונג, אָן צעשייד, —
טראַט-טראַט, — אַ קינדערשער גערייד.

און פּלוצלונג, מאָדנע שטילקייט וועקט,
איך הער נישט מער דעם טריט-געיעג.

אַלץ שלאָפט פאַרהילט אין טיפער נאַכט,
נאָר איך אַליין בין וואַך, בין וואַך!

אָן אַ האַנט

קאָנסט אַרומגיין יאָרן-לאַנג
אין דעם טעמפּן מענטשן-לויף;
גלאָז דערזעלבער שטאָט-געקלאַנג,
ניים האַלט זעלטן-ווען דיך אויף.

פון געוואוינהייט קוקסט זיך אום,
פון געוואוינהייט גאַרסטו זען;
אַלץ באַקאַנט איז דיר אַרום,
דאָרט אויך, וואו ביזט נישט געווען.

האָסט געזען אי שטויב, אי גאָלד,
האָסט אי פרייד, געוויין געהערט.
בעטלער האָסט דיין צינז געצאָלט,
אומגליק האָט דיין אויג געטרערט.

מענער האָסט אָן הענט געזען,
פרויען — אָפט אויף קוליעס גיין!
ווייסט אויך: ס'קאָן נאָך פיל געשען,
פיל קאָן טרעפן דיך אַליין.

דאָס געוויינלאַכסטע, אַמאָל,
אָבער פאַלט דיר גאָרנישט איין;
ווי ס'מוז נידעריק זיין אין טאָל,
ווי אַ קינד קאָן גרוי נישט זיין. —

איינמאָל, — גייענדיק אין גאַס, —
אין געוויינלאַכן גערויש,
אין דעם מאָנאָטאָנעם ראַש,
וועלכער גיט דיין אויג קיין טויש, —

האָט אַ מיידל דערכגעטאַנצט,
אויטאָ, טראַמווייַ דורכגעקרייצט;
נאַכט-שיין האָט אויף איר געגלאַנצט,
און די ברעמען איר געקנייטשט.

קראַנקער רייץ האָט איר באַשטראַלט,
קראַנקער גליק האָט איר פאַרהילט,
און אַ קליינטשיק פּאָנים־פּאַלד
האָט זיך אומרואיק געשפּילט.

ס׳האָט איין האַנט ביי איר געפעלט,
ס׳האָט איין אָרבל זיך געוויגט — —
דאָך האָט זי די טריט געשטעלט
מאָדנע זיכער און אַנציקט.

כ׳קאָן פיל אומגליק אויף דער וועלט
כ׳שטיי אַליין ביים אומגליק ראַנד; —
נאָר כ׳האָב זיך נישט פאַרגעשטעלט
ווען אַ מיידל אָן אַ האַנט.

1911.

ה. די באַלאַדע פון פיר טעג

... איז אויף מיין וועג אַ שניי אַזאַ צעשאָטן —
שטיקער פון מיין ווייסן לייב, — —
האָב ביז די קני אין אים אַליין געטראָטן. —
אָ, שטורם־ווינט, ניט יאָג אַזוי, נישט טרייב!
איך הער, דאַכט זיך, אַ מענטשלאַכן געשריי
פאַרשטיקט אַרויסשרייען פון שניי — — —
— סיטוט וויי! — — —

די באַלאַדע פון פיר טעג

צו מיין קינד כאַיעלע

פיר טעג ווי פיר זיילן צעשטעלט אין אַ פירעק,
איינגעגראָבן אין דר׳ערד — אַ יעסאָד פאַר אַ ביניען;
פיר טעג, ווי פיר ווענט פון אַ קאַסטן אַ פאַרמאַכטן
האָבן מיך אַרומגעצאַמט און האַלטן מיך פאַרשלאָסן.
פיר טעג אין איין ריי; איינער גלייך נאָכן צווייטן; —
אָ, צופאַל, וואָס האָסטו פיר טעג ווי פיר לייבלאַכע ברידער,
זיי צוזאַמען געבוירן, קיינמאָל נישט צעשיידטע.

טאָג פון געבוירן; — טאָג פון טויט און געבוירן צוזאַמען; —
טאָג פון קוואורע; — און טאָג פון מאַצייווע דיר שטעלן.

עלף, צוועלף, דרייצן, פערצן;
ווי קלאַנגען פון טורעמגלעקער צעשאָטענע
אין אַ מיטן נאַכט, אַ פינצטערער! — —
טאָג עלף איז געווען דער שענסטער,
דער אויסדערוויילטסטער, דער גליקלאַכסטער פון אַלע פיר!

טאָג עלף, טאָג עלף! — ביזט געבוירן אין פעברואַר!
די זון האָט געגאָסן איר גאָלדן-גרין
אויף דיין פראַסטיקער, אומענדלאַכער ווייסקייט.
האָסט געגליט ווי דער אָנגעצונדענער באַגין,
וואָס באָדט זיך אין קאָלירנדיקע פאַרבן,
מיטן פרייד פון לעבן, און פאַרבאָרגענער מוירע פאַר שטאַרבן,
וואָס יעדער ברענגט מיט פון געבורט.
אָבער מיר האָט נאָר דאָס פרייד געברענט,
און כ׳האָב מיין פרייד געזען אַ הייסע, אַ ליכטיקע,
ווי עס טוליעט זיך אין מאַמעס ציטערדיקע הענט,
ווי אַ זון, אַנ׳אויפגייענדיקע זון!

טאָג פון געבוירן:
טאָג עלף, טאָג עלף! האָסט קונציק די ווינטערדיקע טעג
אין בלויע פרילינגען אונדז פאַרביטן.
פון די ווינטערס זיינען פרילינגען געוואָרן;
פערצן פרילינגען זיך געבאָדן אין זון אין צעגליטן;
פערצן פרילינגן אין זיבן געכאַלעמטע יאָרן!
ווי אַ שאָף איז אין הארצן געשלאָפן דאָס שרעק,
און האָט אונדז פון גוטן כאַלעם נישט געוועקט.
געלאָזט זיך שפינען די גאָלדענע קינדערשע מייסע
מיט דער ליכטיקער מאַכנע טויבן דער ווייסער,
וואָס האָט געשוועבט און געדרייט זיך ווי אַ קרייז אין דער לופטן,
און אַ שפּאַרבער האָט געוואָלט דעם קרייז צעררייסן,
האָט די מאַמע-טויב אַנ׳אָדלער צו הילף גערופן, —
האָט אָדלער דעם שפּאַרבער פון קרייז פאַרטריבן,
און די טויבן זיינען לעבעדיק געבליבן! — —

טאָג פון טויט און געבוירן צוזאַמען:
טאָג צוועלף!
דו לייבלאַכער ברודער פון עלף! —
מען טאָר זיך פון טרוימען און מייסעס נישט לאָזן פאַרבלענדן,
די לייד קומט אינגאַנצן, די פרייד — זי קומט שטענדיק
אַ העלפט; —
די גאָלדענע מייסע האָט זיך אַנדערש געענדיקט.
ניט מיט קיין שפּאַרבער און טויבן איז די מייסע געווען,
נאָר מיט אַ מאַלעך און קינדער איז דער כאַלעם געשען:
צוויי נעשאָמעס האָבן אין הימל געוואַרט אויף דער שאָ,
ווען דער מאַלאַך וועט זיי נעמען מיט זיך אויף דער ערד!
די נעשאָמעס זיינען שוועסטער און ברודער געווען;
פולע יאָרן איז אין הימל פאַרביידן נישטאָ,
איז איין לעבן זייביידן געוועזן באַשערט;
ס׳איז פאַר איינער נאָר דאָ לאַנגע יאָר,
די אַנדערע — איין טאָג בלויז די וועלט קאָן זען,
איין טאָג... נישט קיין פרייד, נישט קיין דאָר! —
האָט דער מאַלעך צו דער עלטסטער נעשאָמע געזאָגט:

— טייער קינד! דו קלייב אוים: וועסט לעבן גליקלאַך און לאַנג,
דיין ברודער, — ער האָט בלויז צו לעבן איין טאָג! — — — —
קלינגט אַ קינדערשער קאָל ווי אַ געזאַנג:
— איין טאָג נעם איך זיך; מיין ברודער — די לאַנגע יאָר! —

שטיל איז פּלוצלונג אין הימל געוואָרן,
ווי אַ שרעק האָט איר גוטסקייט די מאַלאָכים דערשטוינט,
גאָט אַליין האָט געהאַלדזט איר, און שטיל זיך צעוויינט,
און ער האָט זי פאַר איר גוטסקייט באַלוינט:
זיין שמייכל האָט איר פּאָנים באַליינט. —
און אין די אויצרעס פון טעג האָט גאָט דעם שענסטן
אויסגעקליבן,
אים אויף פערצן פרילינגען זוניקע פאַרלענגערט,
גאָר דאָס פרייד און נישט ערדישע ליבע
האָט גאָט אַליין אַריינגעגעבן
אין איר קורצן, זוניקן לעבן! — — — — — — —

טאָג צוועלף, טאָג צוועלף!
ברודער פון ליכטיקער עלף! —
ביזט געקומען אין אַ שאָ אַ שווערער,
וואָס האָט געשלאָגן ווי אַ באַפעל.
דו האָסט געמאַכט אונדזער הימל קלערער,
אָבער נישט, אינגאַנצן העל!
ביזט טויט!
ביזט געבורט און פרייד,
ביזט לעבן און טויט צוזאַמען;
עס ווערט אויסגעלאָשן איין שטערן
און איינער — גייט אויף אין פלאַמען;
ביזט צאַר און פרייד דער מאַמעס; — — — —
דיר איז אַ וואונדערלאַכער נעם באַשערט, —
דורך דיר וועט נישט אָפּגעמעקט ווערן
דאָס שענסטע לעבן אויף דער ערד! —
ביזט געקומען שועסטערס פרילינג צו דערוועבן
מיט דיין אייגענעם לעבן!

טאָג פון קוואורע:
און דו דרייצן? ! טאָג פון מיין יאָמער און געוויין !
ביזט ביי מענטשן און פעלקער פאַרהאַסט.
דער טאָג פון אומגליק ביזטו ! אין דיין טראָט נישט צו שטיין !
דו ביזט די איינבויגנדיקע לאַסט !
ביזט געבוירן נישט טויט, נישט לעבעדיק,
טרויעריק, פינצטער איז דיין צורע;
ביזט טאָג פון קוואורע !
ביזט דער העלפער פון טויט, טראָגסט באַהאַלטן מיין גליק,
ביזט די הייל, וואו דער טויט האַלט זיך אויף,
אין דיין הייל שלאָפט מיין איינציקערס גוף !
ניין, אויך דיך וועל איך נישט פאַרשילטן,
דו האַלטסט דאָך מיין גליק אַ פאַרהילטן
אין דער קאַלטער ערד באַרוט.
זיי צו אים גוט !

טאָג פון מאַצייווע שטעלן:
טאָג פערצן ! — מיסטעריע פון מיין גאַנצן זיין,
אָנדענק פון מיינע פערצן ליכטיקסטע פרילינגען.
געהיימער ספינקס, דו שטומער מאַצייווע-שטיין; —
דו האַלטסט אין זיך איין
אַלע מענטשנס געבעט און געוויין
פאַר דוירעס לאַנג, אין דער אייביקייט אַריין.
דו טראָגסט די שטומע אייביקייט אַליין אין זיך;
דער קאָל פון מיין קינד שרייט אַראָפּ פון דיין קאַלטן גראַניט !
— אָ, פּאַפּאַ, פּאַפּאַ, דאָס בין איך!
דערקענסט מיך ניט? — — — — —

1929.

דער ערשטער שניי

ס'האָט זיך דער הימל — געפּרווירענער זייד אַ שטייפער —
ביז צום פּלאַצן אָנגעצויגן.
דער זונס בלוטיקע שטרייפן,
ווי אַ רעגנבויגן,
האָבן זיך אין הימל איינגעביסן.
און פּלוצלונג האָט געגומען שטורעמען און פּייפן;
ווי קריע־לייוונטן זיך מיט אַ שאַרף געוויין געריסן.
און פון אויבן — שטיקער הימל ווייסער —
האָבן זיך געשאָטן פון דעם קריע־רייסן. — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — —

אַזוי מאָדנע און אַנדערש איז דער ערשטער שניי
געקומען צו מיר היינטיקס יאָר;
כ'האָב זיין אָנקום פאַראויסגעזען, פאַראויסגעפילט,
נאָך איידער ס'האָט זיין ווייס די וועלט פאַרהילט!
אין מיין הארצן איז דער ערשטער שניי געבאָרן,
ער האָט אין האַרץ געוואַשן זיך אַזוי קאַלט און אַזוי קלאָר;
ווייסע בליטן פון מיינע יוגנטיאָרן
האָב איך מיט מיינע פינגער ווייטיקדיק צעריסן,
און אויף מיין וועג אַ שניי אַזאַ צעשאָטן —
שטיקער פון מיין ווייסן לייב, —
האָב ביז די קני אין אים אַליין געטראָטן. —
אָ, שטורעם־ווינט, נישט יאָג אַזוי, נישט טרייב!
איך הער, דאַכט זיך, אַ מענטשלאַכן געשריי
פאַרשטיקט אַרויסשרייען פון שניי — —
— ס'טוט וויי! — — — — — — — — — — — — — — — —

1929.

ווער ביזטו?...

האָט איר געהערט פון אַזאַ שפּיל,
אַ שפּיל אַזאַ — „ווער ביזטו?"...
אָ, ניין, איר האָט עס קיינמאָל ניט געהערט;
דאָס איז אַ מאָדנע, מאָדנע שפּיל,
וואָס זי אַליין האָט אויסגעקלערט,
און האָט אַליין געמוזט עס שפּילן.
בלויז זי האָט אין דעם שפּיל געקענט פאַרהילן
דעם שנעלן יאָג פון פרייד און לייד,
וואָס האָט איר פּאָנים העל פאַרשפּרייט,
און ס'איז מיר איצטער אַ באַשייד; —
פאַרוואָס האָב איך עס פריער נישט געקאָנט דערפילן
אַז רעגנדיק איז מיר מיין גרויסע פרייד?
דאָס האָט זי זיך און אונדז שטאַרק אָנגעפרייט
אין אירע זיבן זומערן פאַרפלויגענע.
האָט ווי אַ פלאַם און פלאַקער אויסגעלעבט
די פרייד פאַר אונדז, די פרייד איר אייגענע...

אַ יאָנטעוו-טאָג. אויף אַ שפּאַציר
אַ פולע גאַס מיט מענטשן, און ס'קאָכט אויף דעם אַספאַלט!
די אייגעלאַך מיין קינדס צעשטראַלט,
און ס'זינגט און קלינגט איר יעדער ריר.
ווי ליב זי פלעגט, אַ קליינינקע, אַרויפקוקן צו מיר
אויף די שפּיצפינגערלאַך, — אַזוי־אָ הויך!
ווי צו דער זון אַ בליענדיקער קוסט זיך ציט,
קענסט זען און הערן וואַקסן יעדן גליד...

און פלוצלונג שטעלט מיין מיידעלע זיך אָפּ
מיט קינדערשן קאַפּריז־געבעט אין בליק:
— אָ, לאָמיר, פּאַפּאַ, שפּילן אונדזער שפּיל
„ווער ביזטו?" —
איך האָב ווי זי אויך ליב געהאַט דאָס מאָדנע שפּיל,
נאָר ס'האַרץ פלעגט טאָמיד דריקן מיר אַזוי
ביים נאָכטאָן וואָס זי וויל!

מיר מישן זיך אין גאַס מיט אַלע אוים.
איך קוק מיר אָן אַ זייט אַ שטרענגער, פרעמד.
מיין מיידעלע קומט צו, רירט אָן מיין האַנט,
און איך, — איך האָב איר נישט דערקענט...
— ווער ביזטו?!
— דיין קינד, דיין מיידעלע.
— אַוועק! איך קאָן דיר נישט!
איך וויים נישט ווער דו ביזט!
— אָ, פּאַפּאַ, דאָס בין איך!
דערקענסט מיך ניט?
— ביזט נישט, מיין קינד איז אינדערהיים! —
מיט טרער אין קאָל און הייזעריק,
און אַזאַ שרעק ביי איר אין בליק!
— אָ, פּאַפּאַ, פּאַפּאַ, דאָס בין איך!
— אַוועק! און כ'ריים מיין האַנט אַרוים,
נאָר ס'האַלט מיין קינד שוין מער נישט אוים,
און פאַלט אַ כליפּענדיקע צו מיר צו:
— מיין פּאַפּאַ, פּאַפּאַ דו! — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — —

און לאַנג האָט זי געקלאַמערט זיך אין מיר,
געכליפּעט און געוויינט:
— זאָג, פּאַפּאַ, האָסט אויף עמעם דאָס געמיינט;
דו האָסט מיך נישט דערקענט? —

מיד און אויסגעשעפּט ווי שרייען הילף
אומזיסטערהייט אַ גאַנצע נאַכט,
אַזוי איז זי געווען צעשראָקן און פאַרטראַכט.
ס'פלעגט נעמען לאַנג ביז זי האָט ווידער אויפגעלאַכט,
מיין שטענדיק לאַכנדיקעס קינד!
ווי אין קאָשמאַר נאָך קלינגען פאַר מיר אירע טריט — — —
— אָ, פּאַ, דערקענסט מיך ניט?

1928.

טעג ...

אוועק זיינען טעג, וואָכן און מאָנאַטן.
יאָ, אַוועק, נאָר זיי קומען צוריק צוגיין מידע,
אויף די ליפּן די זעלביקע בסורע;
אַזוי ווי אַ שטייאיקער וואַסער, אַ גלאַטער,
באַרגט זיך אויף פון אַ פלוצלונגן שטורעם,
דערנאָך צעציט ער זיך אין די טייך־ברעגן ווידער,
אָן באַוועג אין די גלידער.

אָ, די טעג, וואָכן און מאָנאַטן, —
זיי וועלן זיך אייביק אַזוי פאַר מיר שלייכן,
ווי פייגל איבער פאַרנעפּלטע טייכן —
זיי וועלן קיין פרייד מיר שוין קיינמאָל נישט ברענגען;
ווי אין אַ האַרבסטיקן הימל אַ מאַטן
וועלן מיינע טעג, וואָכן, מאָנאַטן —
ווי שטערן פאַרלאָשענע הענגען.

1928.

ז אָ ר ג

מיט טאָרבעס זאָרג פֿאַרוואָרפֿן אויף די אַקסלען,
ווי אַ קעמל מיט די האָרבן אָנגעלאָדט, —
אַ זאָרג, אַ נישטגעזעענע, צעוואַקסט זיך,
וואָס מאַכט אומעטיקער, וואָגיקער מיין טראָט.

איך גיי אַרוים דער רוישיק שטאָט אַנטקעגן
מיט די מאַסעס צו דעם טעגלאַכן יאַריד;
עס טרעפֿט, כ׳פֿאַרליר אַ טאָרבע אויף די וועגן,
די פֿאַרבאָרגענע — איר טראָג איך שטענדיק מיט.

און אָט די מאַסע וועל איך אייביק טראָגן,
ווי אַ לייבלאַך קינד פֿון גאָר אַנ׳אַנדער וועלט.
צי וואָס, צי וואָס דאַרף איך די מענטשן זאָגן,
וועמען כ׳טראָג אויף זיך פֿון אַלעמען פֿאַרשטעלט.

1929.

ווי יוסף׳ס כאַלעם

די טיר האָט זיך האַסטיק אויפגעפּראַלט,
און מיטן קרומען רים פון דרויסנדיקן ווינט —
האָט זיך דאָס מיידעלע אַ פרייידיקע אַריינגעיאָגט.
אַרויפגעפאַלן אויפן האַלדז דער מאַמעס
און אָן אַן אָטעם אַרויסגעזאָגט:
— אָ, מאַמע, כ׳וויים עפּעס, איך וויים!
פּאַפּאַ מיר אַליין אינדרויסן איצט דערציילט.
אים האָט זיך געכאַלעמט היינטיקע נאַכט,
אַז ער איז ווי אַ מאַלעך געפלויגן זייער הויך,
אין אַלע לענדער אויסגעוועזן,
און אין רוסלאַנד מיין באָבען געזען;
ער איז געלאָפן אַזוי הויך, אַזוי גרינג,
פון אַ פויגל מער פלינק,
שנעלער פון אַן עראָפּלאַן;
ער גיט אַ מאַך מיט די הענט — און ער פליט —
און פאַר ווילדע כאַיעס האָט ער קיין מוירע ניט,
ווי אַ מאַלעך אין הימל — ער פליט.

אָטאָ לאָזט ער זיך אַביסעלע אַראָפּ;
אַז אונטן דערזעט מען אַ מענטשישן קאָפּ,
קלייבן זיך אַלע מענטשן פאַר וואונדער צונויף,
קוקן צום פּאַפּאַ אויבן אַרויף.
זיי ריידן צו אים, און ער רעדט צו זיי,
אַז אַמאָל וועלן אַלע מענטשן פליען אַזוי;
נישט נאָר אַ מאַלעך וועט אין הימל קאָנען זיין,
נאָר אַלע וועלן אין גאָטס פּאַלאַץ אַריין.
און ווי פּאַפּאַ מיט די מענטשן אַזוי רעדט,
האָט ער פּלוצלונג פון ערגעץ אַ געשריי דערהערט,
און אַ קינדעריש געוויין; —
האָט זיך פּאַפּאַ פאַר שרעק אין לופט געטאָן אַ דריי,
זען פון וואַנען ס׳קומט דעם קינדס געשריי — —
און איז אַראָפּגעפאַלן צוריק אויף דר׳ערד! — — —

אויף אַ רעגן בלויז איז ס'מיידעלע געבליבן שטיל,
נאָר יעדעם גליד אין איר האָט נאָך געצאַפּלט זיך—געדערט,
אויף איר פּאָנים שפּילט די וואונדערלאַכע שפּיל.
אין אירע אויגן ברענט דער כאַלעם און געשעט! — — —

— און איך זאָג דיר, מאַמע, מאַמעלע,
כ'האָב עס פּאַפּאַן אויך געזאָגט.
ס'איז נישט אַ כאַלעם ווי אין פעירי־טעילס,
ווי אין מייסעלאַך פאַרציילט,
פון ליטל רעד ראַידינג הוד,
און פּאַרקישעפּטער הייל — —
זאָל דער פּאַפּאַ טראַכטן, טראַכטן פון דעם גוט! —
זאָל ער טראַכטן, קלערן נאָר פון דעם;
איך וויים, איך ווייס, עס קאָן געשען!
ווי ס'איז מיט יוספס כאַלעם אויך געווען. — — —
ביזט אַ שלעכטע, מאַמע, וואָס דו לאַכסט פון מיר,
וואָס אַזוי מאָדנע דו קוקסט אויף מיר.
פון יוספן די ברידער האָבן אויך געלאַכט,
אָבער יוסף האָט פון זיין כאָלעם נאָר געטראַכט.
און דערנאָך, דערנאָך געדענקסטו וואָס עס איז געווען?—
יוספס כאָלעם איז אַן עמעסער געווען!

1929.

די סטאַטוע
(באַלאַדע)

אַ מוטער מיט אַ ווייכן בליק
האָב איך געקענט.
פאַר איר איינאיינציק קינד האָט גליק
אין אים געברענט.

אין אַלע קנייטשן פון געשטאַלט,
אין שטילן גאַנג —
האָט ווייך איר קינד אַרויסגעשטראַלט,
ווי אַ געזאַנג.

נאָר ס׳האָט אַנ׳אומבאַוואוסטע קראַפט
דאָס קינד געצערט;
אַ בלום, אַ זאַמדיקע, אָן זאַפט,
אויף פרישער ערד.

ביז טליענדיק האָט שנעל פאַרטליט
דער מוטערס פרייד.
אָן אַ מאַצייווע — פריש פאַרשיט,
אַ בערגל שטייט.

און אויף דעם בערגל, טאָג און נאַכט,
אַ מוטער ליגט;
אַ לעסטערדיק געלעכטער לאַכט,
די קליידער פליקט.

האָט אַלע ווערטער אויסגערעדט
און אויסגעוויינט; —
גראָבט אוים דעם קינד פון גרוב און גלעט
אין פעלד אַליין!

נאָר פלוצלונג האַלדזט זי אים און קושט
מיט אַזאַ פרייד; — — — —
און בלייבט אַזוי מיט אים ביים ברוסט
פאַרשטיינטערהייט.

און ווער עס פאָרט דעם וועג פאַרביי,
וויגט מיטן קאָפּ:
מען טאָר ניט זיין צופיל געטריי,
דאָס פירט אַראָפּ.

טוריסטן זאַמלען זיך פון ווייט
און בלייבן שטיין:
— אַ סטאַטוע פון אַלטער צייט,
ווי וואונדערשיין!

1915.

דער נעס איז ניט געשען...

צו מיין ברודער משה

דער נעס איז ניט געשען, דער נעס איז ניט געקומען.
באַזיגטע האָבן מיר דעם טויט דיך אָפּגעגעבן.
עס האָט דאָס קישעפּוואָרט געביסן אונדז דעם גומען,
דאָך ניט געהאַט די קראַפט דיך ווידער מאַכן לעבן!

די אויגן ווי ביי וועלף אין פּאַספּאָר אָנגעצונדן,
אַ ווײַרויך שאַרף און דין — פאַרוועבט אונדז ווי אַ נעפּל;
די ווייט האָט זיך געקרייזט פאַר אונדז אין מאָדנע רונדן
און מאַכנעס נידערן פון בערג אויף שווינדלטרעפּן.

האָסט ביז צום סאַמע ענד אונדז צויבערן געבעטן,
פאַרגאַפטערהייט געקוקט אויף אונדזערע האַוואַיעס.
ס'איז טאָפּלט שווער די לאַסט, וואָס טראָגט אין זיך קיין רעטונג,
און די פאַרצווייפלונג וואַקסט, ווען שטומקייט לאָזט ניט שרייען.

1927.

קאַדיש

דו וועסט, מיין פאָטער, מיר פאַרגעבן
פאַר מיינע לעסטערדיקע רייד.
כ'נעם אָפּ פון גאָטס רעשוס מיין לעבן
פאַר דיין אַכזאָריעסדיקן טויט.

אָ, כ'ווייס, נישט דאָס איז דיין פאַרלאַנגען,
געווען אין גויסעסדיקן פּיין;
— **נאָר אים** כ'זאָל זינגען לויבגעזאַנגען,
„ווער ס'איז געווען, איז דאָ, וועט זיין!" —

אויב ס'מוז מיט בלוט און מענטשן-ביינער
זיך פלאַסטערן מאָשיאַכס וועג,
דאַן וויל איך קיינמאָל זיין דער איינער,
וואָס וועט באַטרעטן יענעם ברעג!

אויב גאָט און מערדער, ביידע דאַרפן
נאָר בלוט, — זיי זאָלן זיגער זיין,
וועל איך די לוכעס גאָטס פאַרוואַרפן,
פאַרגיין אַליין אין וואַנזין-פּיין!

כ'וועל בעסער הינטער פאַרקאַן פוילן
און זיין פון היץ און ווינט פאַרצערט,
און שענדן זאָלן מיך אַ הוילן
די הינט און קראָען אומגעשטערט!

ניין, כ'וועל נישט לויבן גאָט אַצונדער
פאַר דיין אַכזאָריעסדיקן טויט.
נאָר כ'וועל פאַרשוועכן זיינע וואונדער
מיט מיינע לעסטערדיקע רייד.

1919.

פאַרוואָס וויינט דאָס קינד?

האָב איך, מיין גאָט, קעגן דיר ווען געשטעלט זיך,
האָב איך אַליין נישט דערציילט דיר מיין זינד?
האָב איך פאַרצווייפלטערהייט ווען געשעלט דיך? — — —
זאָג, גאָט, פאַרוואָס וויינט דאָס קינד?

ס׳זיינען די מענטשן אין טאָג-רויש פאַרנומען,
ווער האָט דען צייט צו באַמערקן זיין זינד?
כ׳הער פון אַ פענצטער אַ כליפּען אַ שטומען — — —
זאָג, גאָט, פאַרוואָס וויינט דאָס קינד?

אַלע שוין רוען... די זינדער אַפילו,
ס׳רוט נאָר מיין האַרץ ניט, כ׳פאַרגיי אין מיין זינד;
ס׳פלאַטערט אַ קינדערש געוויין ווי אַ טפילע — — —
זאָג, גאָט, פאַרוואָס וויינט דאָס קינד?

וויל איך פון שטאָט און פון מענטשן אַוועקגיין,
ערגעץ צו וויינען אַליין אויף מיין זינד!
יאָגט מיך אַ קינדערש געוויין אויף די שטעגן, — — —
זאָג, גאָט, פאַרוואָס וויינט דאָס קינד?

וועלט האָט שוין וויטאָג פאַרקנייטשט אויף דיין שטערן...
קינד, זאָג אָן ווערטער, אין וואָס איז דיין זינד?
מענטשלאַכן פיין קלאָגן אוים דיינע טרערן? — — — —
זאָג, גאָט, פאַרוואָס וויינט דאָס קינד?

1914.

אַ גוטע נאַכט

— אַ גוטע נאַכט, דיר פּאַפּאַ,
— אַ גוטע נאַכט, דיר מאַמאַ! —
— שלאָפט איין געזונטערהייט!
— שלאָפט איין געזונטערהייט!

ס׳האָט געגעבן אַ שלייך,
ווי אַ לעוואָנעדיק טייך,
פונם קינדערשן צימער —
אַ שטראַלנדיק שיין
פון פאַרלאָשענעם ליכט; —
ווי אין טונקעלער גאַס
שניידט אַ ליכטיקער פּאַס
זיך אַדורך אומגעריכט.

און אין די צימערן איז פלוצלינג שטיל געוואָרן.
נאָר ס׳האָבן לייכט זיך אומגעוויגט די פענצטער־שטאָרן.
פון פריערדיקן רויש? ...
צי ווייל די פינצטערניש האָט זיך באַהאַלטן
אַנ׳איילנדיקע אין די שטאָרן פאַלדן,
און זיי באַוועגט אומפאָרזיכטיקערהייט,
ווי דאָס שאָרכן פון אַ קלייד?

אין לעצטן צימער, ביים גרויסן טיש, שוין נאָכן עסן, —
ווי פלוצלונג איינגעשוויגענע איז שטיל געזעסן —
די טאַטע־מאַמע; נאָר זייער בליק האָט בלויז דערוועבט
די ענדע פון דעם טאָג, וואָס האָט זיך אויסגעלעבט.

די שטולן איבערגעקערטע ליגן אויפן דיל,
די שפּילצייג צעוואָרפענע אין מיטן שפּיל, —
דער „טעדיבער" ליגט אויף דער „פּוסי" אָנגעשפּאַרט;
פּאַפּירן, ביכער, צעוואַלגערט און אויפגעשאַרט, —
און ס׳איז אויף אַלץ נאָך ווי אַ טוי פאַרשפּרייט:
געשריי, געלעכטער און קינדערשער גערייד.

אַ שמאָלער ליכטפּאַס זיגזאַגט זיך פון דרויסן אויפן דיל,
און טאַטע־מאַמע ריידן ביידע אין דער שטיל:
— אָז זיי ווערט אומעטיק, — זיי זאָלן לעבן, —
און וויפיל צאָרעס זיי זאָלן דורכן טאָג נישט געבן —
דאָך זיינען רעגעס מיט זיי אַ סך פאַראַן,
וואָס איז טייערער פון אַלץ, מיין ליבער מאַן! —

— אַ, ניט קיין צאָרעס רוף עס אָן, מיין קינד,
ס'איז ווי דער זונבלענד מאַכט אַ רעגע בלינד,
און ס'גאַנצע לייב פאַרגייט אין מאָדנעם צוקן;
און נאָכדעם נעמען שאַרפער נאָך די אויגן קוקן,
מיט זיי לעבסט ווידער דורך דיין יוגנטפרייד,
וואָס דו האָסט אין דיין קינדהייט שטיפעריש צעזייט.

ניויאָרק, אויגוסט, 1925

שוואַנען און זשיראַפן

דאָס גרין אויף די פעלדער און דאָס בלוי אויפן הימל,
די גרוילאַכע, בלוילאַכע רויכן באַגינען ;
פיגורן פאַנטאַסטישע אין רוים מיינעם שווימען —
אַ פרעגצייכן שטרעקט-אויס דער שוואַנהאַלדז, דער דינער.

קאָן זיין, כ׳האָב געלערנט פון די שוואַנען זיך פרעגן
אין גרין פון מיין יוגנט באַשייד און באַדייטונג :
פאַרוואָס, — ווען דו גייסט מער, — ווערן ווייטער די וועגן,
און קוקן-אויס נאָענט — ווען דו זעסט זיי פון ווייטן ?

אָ בלוי, מיין פאַרטרויטע, ווי דו האָסט מיך פאַרשפונען !
מיין יוגנט האָט בלוי פאַר איר פאַרב אויסגעקליבן ;
און בלוי האָט פון עמער געטריפט אין מיין ברונעם
אַמאָל נאָך, ביים היימישן, דאָרפישן שטיבל.

איצט זיינען די וואַסערן שוין מער נישט קיין בלויע,
דער גרונט פון דעם טייך איז צעגראָבן, צעריעט ;
איך זע ניט זיין טיף מער — כ׳קאָן מיין ליבּ אים ניט טרויען, —
צום טונקעלן גרונט מיינע גלידער דאָך ציען.

און ס׳רוישן די יאָרן ווי די כוואַליעס ביים האַפן,
דיין טראָט זיך צעשיט אויף טשוגון און צעמענטן ;
דיין פרעגצייכן איצטער טראָגן טעמפּע זשיראַפן,
צעווילדטע אין מידבאָרשן זאַמד, דעם צעברענטן.

1929.

ו. פּאָעמען און באַלאַדן

... דעם גאָלדענעם מיטן, אים לאָז איך פאַר אייך,
דעם בריק מייד איך אויס, און איך שפּרינג ראַנד צו ראַנד;
מיין וואונטש, ער איז פולער פון דעם טייך,
פאַרגינט מיר, פאַרגינט מיין אויסגעטרוימטן לאַנד.

דער פאָטער
(טאָגבוך פון אַ זעלבסטמערדער)

דער וועג פון איינזאַמען איז פון געבאָרן
געוועז שוין אָנגעגרייט זיגזאַגיש; —
ווי נאַכטוואַנדלער אין צויבער־כאָלעם פאָרן
אין הימל־שפּרונגען וואונדערלאַך און מאַגיש, —
האָב איך זיך אין מיין אייגן ווייט פאַרלאָרן,
און מיט אַ שמייכל קאַלט, און טראַגיש,
געטראָגן ווי אַ פאַנצער מיין באַשערטן דאָרן,
שטאָט בלומען, וואָס באַקראַנצן קינדער־יאָרן.

2.

ס׳איז דאָ אַן אָנהויב, אַ מיטן און אַ סאָף.
אַזוי איז די וועלט: געבורט, לעבן און טויט.
דער וועלטס אַ קינד בין איך, — אַ שפּרונג און אַ לאָף,
און האָב דעם האַרמאָנישן דריילינג צעשיידט.

דעם גאָלדענעם מיטן, אים לאָז איך פאַר אייך.
דעם בריק מייד איך אויס, און איך שפּרינג ראַנד צו ראַנד;
מיין וואונש, ער איז פולער פון דעם טייך,
פאַרגינט מיר, פאַרגינט מיין אויסגעטרוימטן לאַנד.

3.

ניין, איך האָב אויך אויף האַרטער ערד געטראָטן,
און אָפּגעקלונגען האָבן מיינע טריט.
ווי יעדערן — איז אויך מיין טרייער שאָטן
דעם וועג מיר פאַרלאָפן און געהיט.

נאָר כ׳בין זיך מוידע, ווי איך פלעג אָפּט לאַכן
פון שאָטנס טריישאַפט הינטישער צו מיר.
פלעגט שאָען וואַרטן, ווען איך פלעג פאַרמאַכן
אַהינטער אים פון מויער־הויז די טיר.

און ס'פלעגט נאָך ווילדער מיין געלעכטער ווערן,
ווען ער ביי וואַנט פלעגט האַסטיק בלייבן שטיין;
דאַן פלעגט ער קאָפּ אַראָפּ זיך איבערקערן,
אויף אַ באַלקאָן זיך הענגען איינאַליין.

4.

אַ שלייפנברענעניש, אַ שנעלער האַרצנשלאָג,
אין לייב — אַ פיבער-גלוט, דער אויער — אָנגעשפּיצט; —
ס'רייסט אויף די אויגן מיר דער אויפגעשטראַלטער טאָג,
ס'לייכט אויף אין האַרץ ביי מיר אַ יונגער פרילינג-בליץ!

און ס'הויבט אָן וויגן מיך אַ לייכטקייט פליגלדיק,
איך שוועב אַרויף, אַרויף צום בלויען קינדער-לאַנד,
וואו כ'האָב אַמאָל געלעבט, און איצטער — שפּיגלדיק
שיינט ווידער אָפּ פאַר מיר זיין רעגנבויגן ראַנד.

אַ גרינ-באַוואַקסענע אַ זונ-באַשפּונענע,
מיט יונגע קינדערלאַך פליט אום מיין יוגנט-פרייד;
נישט אַ פאַרלאָרענע, נישט אַן אַנטרונענע —
זי האָט זיך קיינמאָל נאָך פון מיר ניט אָפּגעשיידט.

זי איז זיך טריט ביי טריט נאָך מיר אַלץ נאָכגעגאַן,
און אין פאַרצווייפלונגס-שאָ איז זי מיין טרייסט געווען;
זי האָט פון בלויען טייך פאַריאָגט די שוואַרצע שוואַן,
און האָט ניט צוגעלאָזט, אַז ס'זאָל מיר בייז געשען.

אַזוי רעדט זינגענדיק די ליבע יוגנט מיין
אין שאַרפן אויער מיר, וואָס קלינגט פון זיך אַליין;
און העלער צינדט זיך אָן אין האַרץ דער בלויער שיין,
ס'ווערט גרינגער, ליכטיקער פאַר מיר דער וועג צו גיין.

5.

— ווייַן ניט, מאַמע מיינע, טייערע,
און דו, מיין פאָטער, דו האַלטסט אויך ניט אוים. —
וואַרעמען וועלן מיך פרעמדע פייערן,
ווייט פון אייער רעשוס אַרוים.

— קוים דערלעבט דאָס ערשטע וואָרט פון דיר,
מיט וויפיל שרעק געלערנט דיך צו גיין.
ביזט דער ערשטער פויגל, וואָס אַנטלויפט פון מיר,
וואָס בלייבט פאַר מיר אַ כוץ געוויין? — —

— מיסטאָמע איז גאָטס ווילן אַזוי,
מאַמע טייערע, הער אויף, הער אויף! —
אומעטום וועגן און באַנען געשריי,
און שיפן לאָקערן: קום אַרויף!

6.

אַפילו די וואַסער-פייגל האָבן ניט
געקענט דערגרייכן מער די ברעגן שיף,
האָט אייער בליק מיך אַלץ נאָך אָפּגעהיט,
געמאָסטן די פאַרשלינגענדיקע טיף.

איך האָב אין טאַטע-מאַמעס טרייען בליק
די אומרו פון אַ פאַרגעפיל דערשפּירט;
ס'איז יאָ און נישט געווען דער מאַמעס וויג, —
די שיף, — וואָס האָט מיך וויגנדיק געפירט.

7.

ווייט — האָט איר ווייטקייט פאַרלאָרן,
געפאַר — ווייט שוין מער ניט מיט שרעק;
דאַרפסט וועלן נאָר גיין אָדער פאָרן,
און עס שניידט זיך פאַר דיר אוים אַ וועג.

וועגן, אַנצאָליקע וועגן, —
פאַרגייסט זיך, פאַרדרייסט זיך אין זיי.
אין מיט פון אַ וועג איז געלעגן
מיין מאַזל פאַרצערט פון געשריי.

פון אַלע פאַרלאָזט און פאַרטריבן —
האָב איך אים גענומען מיט מיר.
אויף שטויב אונדזער שלוסבאַנד פאַרשריבן,
וואָס מעקט זיך פון מינדסטן באַריר.

ווי זייטיקע וועלן מיר שלייכן,
מיר ביידע, — די גליקלאַכע פּאָר;
זיך שפּיגלען אין גרונט פון די טייכן
ווי וויגנדיקער ראָר.

8

די ערד, — די בייכיקע, —
די מוטער פון דער גאַנצער וועלט;
די ערד — שוואַרצלייביקע,
אויף וועלכער ס'שטייט ניו יאָרק, —
האָט זיך פאַר מיר אַ ריר געטאָן,
ווען כ'האָב אויף איר מיין ערשטן טראָט געשטעלט,
מיין יונגן טראָט פול זאָרג.

דורכגעבליצט האָט אַ באַשייד
אין דער טיף פון מיין זעל:
דער ריז, פאַר וועמען ס'ציטערט אויף די וועלט, —
ער אַליין אויף די קניען שטייט
פאַר אימיצנס אַ פרעמדן שוועל.

9.

פרעמדע ערד האָב איך באַטראַכטן,
פרעמדע ערד.
און האָב אַלע לאַנדגעבאָטן
באַלד צעשטערט.

פאַר אַ פרעמדן איז נישט פּאַסיק
פרעך צו זיין.
זייער לעבן — בונט און ראַשיק
איז ניט מיין.

ניט אין ריכטיק פּלאַץ געטראָפן
קוק איך אויס.
מײַנע אויגן מאָדנע אָפן —
גיבן אַרויס.

פון דעם ערשטן טאָג ביז יאָרן —
אַלץ אַזוי;
גוט, וואָס ס׳קוקט פון אויג קיין צאָרן
גרינלאַך גרוי.

10.

פון דײַן אייגענעם האַרבסט
די געלע בלעטער, —
וועלכע דו אַליין גאַרבסט
פאַר זיך אויף שפּעטער.

ווען דײַן לעבן אָן טויש
שטילט איין פאַרלעגן,
וועט דער בלעטער-גערויש
אויך דיר באַוועגן.

ווען באַגינזון אויף זיי
וועט פאַרבן צינדן,
וועט דײַן גורל אויף צוויי
מיט זיי זיך בינדן.

ווען דײַן קאָפּ מיד און באַנג,
אויף זיי וועסט לענען;
וועסט ביים זונענפאַרגאַנג
מיט זיי דערברענען.

11.

מיטנטאָג.
עס געלן זיך שטרויענע בענקלאַך אין „סאָב"
פון קיינעם באַזעצטע,
ווי ביימן אָפּגעשניטענע פון ווייץ-פעלד,
פון פּי און פון כאַיעס צעטראָטן.

עס זיצן די מענטשן צעוואָרפן
און בייטן פאַר לאַנגווייל די ערטער.
דער עקספּרעס, ער יאָגט זיך ווי שטענדיק;
די פאָרער — זיי איילן זיך מער ניט,
פון ווייטלאַכע שטרעקן אַוואַדע;
ווי מענטשן אין די העכערע יאָרן.
פון באַגינען — שוין ווייט. צו נאַכט — נאָך אַ סאַך.
ווי ניט איז — זיי וועלן דערפאָרן...
און עפּשער? — —
קאָנסט ניט אָפּמעסטן אַלע אינאיינעם.
ווי וויניק דאָ זיצן — דאָך זיינען זיי מאַכנעם.
גאַסן, שטעט, פאַרשידענע לענדער,
און פאַרשטייסט זיי ניט קיינעם.

דער באַן האָט זיך האַסטיק צעוויגט,
אויף אַ ווייל אַלע מענטשן אין איינס אויפגעגאָסן.
זיי ווידער צעשיידט,
ווי דער אָפּפלוס און צופלוס פון יאַם.
זיך אָפּגעשטעלט.
שווערע קלעפּ פון אויפגעפּנטע און פאַרמאַכטע טירן.
עטלאַכע זיינען אַראָפּ.
אַרויף — זיינען מער. זיך אַריינגעיאָגט.
פון געוויינהייט געזוכט פאַר זיך פּלעצער,
כאָטש עס האָבן גענוג נאָך געגעלט זיך
שטיקער ליידיקע שטרויענע בענק.

12.

אָפּגעהאַקט ביים סאַמע אויג
ווי אַ פרעמדנס טיר —
שטאַרצן פלייצעס טונקעלע
אויסגעגלייכט פאַר דיר.

פלוצלונג — ווי ס'וואָלט אימיצן
דורכגעגנאָלט דיין קוק, —
גיבן יענעמס אַקסלען זיך
צאַפּלענדיק אַ צוק.

און דער מענטש פאַרשווינדט אויף גיך
ווי די באַן בלייבט שטיין, —
נאָר דאָס שטומע רייד פון בליק
בלייבט ביי דיר אַליין.

13.

וויגנדיק זיך טאָג נאָך טאָג
אין „סאָב” און „על”,
זאַפּ איך זייער רויש און יאָג
אַריין אין זעל.

וואו איך גיי, אַלץ זינגט מיר צו
דעם באַנען־קלאַנג;
ס'רוישט אין שטילער שאָ פון רו
מיר זייער גאַנג.

ס'לעבט פאַר מיר אויף גאַנץ ניו יאָרק
אין מיין וואַגאָן,
גאָר מיין פרייד און גאָר מיין זאָרג
ווערט דאָ פאַרטאָן.

פינצטערניש — אין טיפן „סאָב”,
די זון — אין „על”,
דאָס איז דער געשאַנק און גאָב,
וואָס ס'קריגט מיין זעל.

14

פון אַ טראָט ביז אַ טראָט
גייען וועלטן פאַרביי —
בלויז דער דרעמלענדער סאָד
אין דיין האַרצן איז פריי.

און אַ לעבן — פֿאַרשווינט,
און אַ רעגע — זיך ציט.
גאָט אַליין ברענגט די זינד,
גאָט אַליין זי פֿאַרגיט.

און פֿאַר דיר וואָס פֿאַרבלייבט,
מיט דיין בייז, מיט דיין גוטס?
יענע קראַפֿט, וואָס אַלץ טרייבט —
דיין איינאיינציקע שוץ!

דאָרט אויף יענער זייט ראַנד,
פֿון קיין איינעם פֿאַרטרויט,
האָט מיין אייגענע האַנט
אַן אַנטרינונג געבויט.

15.

איך האָב דיך פֿאַרבעטן צו גאַסט
און קיין היים ניט געהאַט. —
דער, וואָס האָט מיר געצאָלט מיין וועכנטלאַכן לוין
האָט איינאיינציקן צימער און קיך נאָר באַוואוינט,
וואו ס'האָט זיך געראַנגלט אַ גרויסע מישפּאָכע
ווי אין רייזינס — „געזינד זאַלבע אַכט,
און בעטן נאָר צוויי". — — —
אַ שפּאַנישע ווענטל ביי נאַכט
האָט אַביסל פֿאַרשטעלט מיך פֿון זיי.
אַן אָרעמע פֿרוי „אויף דער צייט,"
פֿיר קינדערלאַך, אויף לאַנגע יאָר, ביי דער זייט,
האָט זי שוין מוטערלאַך ביז איצט געפֿירט.
דאָס נייע לעבן האָט זיך שוין אין לופֿט געשפּירט. — —
מיין באַלעבאָס און איך — דער אַרבעטער —
די צוויי פֿיינטלאַכסטע קלאַסן אויף דער וועלט,
האָבן פֿון מיטן נאַכט ביז ניין אין דער פֿרי,

פאַר ניו יאָרק פרישע צייטונגען צוגעשטעלט.
מען האָט אונדז קוים אַרויסגעזען פון אונטער די פּעק, —
פּעק זיינען געגאַנגען אין דער פינצטער אַליין,
אַזוי ביזן שפּעטן באַגינען.

ווען דו ביזט געקומען, איז קיינער נישט געווען.
דער באַלעבאָס — געדרעמלט האָט ביים „סטענד.“
זיין פרוי — געגעבן לופט די קינדערלאַך און זיך
אויף אַ „סטופּ“ אין ריווינגטאָן סטריט.
איך בין געזעסן אַליין אין שטוב,
מיין קאָפּ — געהאַנגען אויף מיינע הענט.
ווי אַ ברודער, אַ מוטער, און אַ פאָטער,
וואָס זיינען איצט וייט, אזוי ווייט געווען פון מיר —
אַזוי האָסטו ביי מיר מיט טרייסטנדיקע רייד
אויף אַלץ זיך נאָכגעפרעגט,
ביז אַ פרייד אַזאַ, אַ ליכטיקע,
האָט זיך אין הויז פאַרשפּרייט.
דו האָסט מיין כאַלעם צוריק מיר אויפגעוועקט.
דיין בליק האָט זיך אין ענגשאַפט אָפּגעשלאָגן
פון איין געגנשטאַנד אויף אַ צווייטן,
ווי דו וואָלסט אין זיי לעבעדיקע וועזנס געזוכט;
ביז וואַן פון מויל האָט זיך דערטראָגן
אַ שטראָם פון אָפּגעריסענע ווערטער. — — — —
האָסט געקוקט אויף די אויסגעבייכטע, אָפּגעטראָגענע,
לאַנגע פרויען־קליידער אויף דער וואַנט,
וואָס האָבן אויסגעקוקט ווי שלאָפנדיקע לונאַטיקער,
וואָס ווילן באַלד, באַלד אָנהויבן גיין — —
און ווי מענטשן זיך באַוועגן...

דערנאָך האָסטו צו מיר געזאָגט:
אַ פולע שטוב מיט מענטשן איז ביי דיר...

וויפיל קינדער האָט דיין באַלעבאָס?
און כ׳פיל אַ נייעם לעבן קומען...
לעבן! לעבן! — — — — —
מיר האָבן זיך ברידערלאַך געקוקט אין די אויגן,
און איינער דעם צווייטן האָט אָפּן דערזען.

פלוצלונג איז אַריין די באַלעבאָסטע.
מיט איר — די פריילאַכע פיר קינדערלאַך;
און דאָס פינפטע — וואָס דאַרף באַלד קומען,
האָט זיך געזען נאָך מער פון אַלע...
די טיר איז לאַנג געבליבן אָפן,
דער ווינט איז ווי אַן אייגענער אין הויז אַרומגעלאָפן,
און די הענגענדיקע בייכיקע קליידער
האָבן זיך נאָך בייכיקער אַ הויב געטאָן פון די ווענט;
און ווי צו אַ סימכע, אָדער אַן אומגליק,
איז פול געוואָרן דאָס ענגע הויז
מיט מענטשן און באַוועגונג...

16.

צייכנס און סימאָנים
פאַר די אויגן שוועבן,
און אין יעדנס פּאָנים
שפּיגלט זיך זיין לעבן.

כ׳וואַרט שוין אויף דיין צייכן
זיך אין וועג צו לאָזן,
וועל איך דאָרט דערגרייכן? —
כ׳וועל סיי ווי זיך לאָזן.

17.

אויף די וועגן ליגן
אויסגעשפּרייטע שאָטנס,
האָט זיך וווער צעשריגן
ווען כ׳האָב זיי באַטראָטן.

האָב זיך איינגעבויגן
וועמען אויפצוהויבן,
האָט ווער מיינע אויגן
אָנגעשיט מיט שטויבן.

עס האָט מיך מיין שאָטן
שטאַרק אַרומגענומען:—
— וואָלסט דיין וועג געטראָטן,
וואָלסטו אומגעקומען.

דאָס האָב איך מיט שטויבן
דיר פאַרשיט די אויגן, —
דיך צו מאַכן גלויבן,
זאָלסט דיין וועג פאַרנייגן!

18.

אָן יאָרן בין איך אַלט,
אָן לעבן בין איך מיד,
וועל איך נאָך זען ס׳געשטאַלט,
וואָס אייביק ציט מיך, ציט?

עס פליט אַ צוג אַוועק,
אַ שיף גייט אָפּ פון ברעג,
האָב איך דען וועם באַגלייט,
מיט וועמען זיך צעשיידט?

עס רוישט די גאַנצע שטאָט
אין איין צערייצטן רויש,
אַלץ דרייט זיך אין איין ראָד,
און פלאָנטערט זיך ניט אויס ! . . .

אָט האָט מיך ווער באַרירט, —
אַ פריינט געווים — צו מיר;
איך גיב זיך פלינק אַ קער — — — —
— קויפט עפּעס יונגער הער!

און ס'פאַלט אַן אומעט אָן,
אַן עלנט און אַ שרעק;
כאַטש נעם אַ פרעמדן אָן,
און גיי מיט אים אַוועק!

אַן אַלטער מאַן אַט גייט,
אין דרייען איינגעדרייט;
אַ שווערע מאַסע ליגט
אויף זיין געניק און דריקט.

איך נעם זיין מאַסע צו
און גיי נאָך אים און גיי, —
כאַטש כ'ווייס אַליין ניט וואו, —
נאָר ס'ווערט מיר גוט אַזוי!

19.

שטויב, אונטער די פיס געטראָטענער,
פאַרגיב מיר דעם דרוק פון די טריט.
דער מענטש פון דעם שטויב אַ באַשאַפענער,
אין זעלביקן שטויב ווערט צעשיט.

לעבעדיקע נערוון און אָדערן,
ווי נעצן אומעטום צעשפרייט.
זיי קוקן ווי אויגן און פאָדערן
דעם כעזשבן פאַר אַלעמענס טויט.

וואָס מער דיינע אויגן זיך ברייטערן,
און זאַפּן די וועלט אַריין,
צעברענען דיך ווילדע ווייטיקן
פון פרעמדן און אייגענעם פיין.

דו ווערסט ווי אַ הייל אַ פאַרקישעפטע,
פול ווייטזען, עמפינדונג, געהער;
ווי דאַניעלן דער נעם אין לייבנגרוב —
עס צויבערט, און ס'איז אַזוי שווער!

20.

די כאַלוימעס און זעאונגען
פון מיינע שלאָפלאָזע נעכט,
זיי זע איך שוין מער ניט ביי נאַכט.
אין וואָכיקן טאָג איצט גייען זיי מיט מיר אַרום.
פון אָנפאַנג איז געווען מיר שווער אַזוי.
אין וואַכיקן וואָכיקן טאָג מיט כאַלוימעס צו גיין!
ווי שווער די וואָר איז ניט געווען,
האָט זי דאָך מיר אין כאָלעם גרינגער אויסגעזען,
ביז וואַן כ'האָב מער אַליין שוין ניט געוואוסט
דעם אונטערשייד פון טרוים און וואָר,
וואו אַלצדינג צעטיילט זיך אין צוויי;
צי לעב איך נאָך אַלץ מיין לעבן דעם ערשטן,
צי שוין אַ צווייטן גאָר? — — —
צי וועט נאָך מיר אויך ווי נאָך זיי,
זיך נאָכציען אַ לאַנגער דאָר? — — —

21.

דער וועלקער בוים רעדט אַזוי צום ווינט:
ברעך אַראָפּ פון מיר, וואו נאָר אַ גרינענדיקע צווייג.
ווען דער גוף איז טויט, זיינען די אָדערן פאַרגיפט,
און פאַרסאַמט וועט זיין זייער לעבן.
וואָס גרעסער דער צווייג אויף מיין וועלקן גוף
וועט אויסוואַקסן און זיך ברייטערן,
אַלץ פיינענדיקער וועט זיין קורצער לעבן זיין;
ווייל קיין בוים וועט ער שוין ניט ווערן,
און מיינע יאָרן זיינען געציילטע;
זאָלן די צווייגן ניט האָבן קיין צווייאיקן טויט:
שטאַרבן צוזאַמען מיט מיין גוף,
און שטאַרבן ווי אַן אויסגעשטרעקטע צווייג...

22.

גליק און אומגליק.
מיט דעם שפּילן זיך שוין קינדער.
עס קלינגען מאַטבייעס אויפן קאַלטן גראַניט:
קאָפּ צי אָדלער? אָדלער געווינט,
קאָפּ — פאַרלוירן.
דאָס זעלבע שפּיל.

23.

מיט אַראָפּגעלאָזטע שטאָרן, אַז די זון זאָל ניט אַריין,
בין איך איינער אַליין אין מיין אייגענעם טונקל,
אַ גאַנצן טאָג פון פריען באַגינען געזעסן;
ווי אַ גרויער קאָפּ אָן אָפּגעגאָלטער ביי אַ טויטן
האָט זיך געגרויט דער דינער אַש
פון מיינע אויסגעברענטע יאָרן.
און פּלוצלונג האָט אַ מאָדנער געדאַנק
אין מיין מאָרך זיך איינגעגעסן,
און געריסן מיין בליק אויף יענער זייט שטאָרן,
אין דער פאַרצוקנדיקער ראַשיקער גאַס. — — —
ניין, איך וועל ניט זיין ווי דער אומגליקלאַכער אייזל-אָקאָר,
וואָס ווערט געבראַכט אויף דער וועלט דורך אַ פערד און אַ בוראַ,
און קאָן אַליין זיין מין ניט פּאָרן!
איך וויל ניט, אַז זיין קלאָגעדיק עלנט געוויין
אין די פינצטערע נעכט אָן שטערן,
צי אין נעכט מיט לעוואָנע באַגאָסן,
זאָל פאַר מיר אויך מיין שוואַנענליד ווערן! —
ניין! — — — — — —
איך האָב זיך אויפגעשטעלט, זיך אויסגעגלייכט,
און בין אַרויס.

24.

געווען שוין נאַכט, רויטלאַכער שפריציקער נעפל;
ווי האָרעפּאַשנע טרעגער איינגעוואַקסן מיט זייער מאַסע,
זיינען די מענטשן געגאַנגען געבויגענע
מיט די שוואַרצע שירעמס אויף די קעפ,
כאָטש קיין רעגן איז שוין ניט געווען;
נאָר שווערע וואָלקן בלויז געהאַנגען פון אויבן;
אין פּראָצעסיעס האָבן זיך מענטשלאַכע כוואַליעס געצויגן
איבער דער רוישיקער דעלענסי סטריט,
און די שוואַרצע שירעמס האָבן זיך ווי קראָען געהויבן
אַרויף און אַראָפ.
די נאַסע מויער-שילדן און ווענט
האָבן אַרויסגעגלאַנצט אין רויטלאַכן לאַמטערן-שיין,
ווי נאָר וואָס פון אַ סרייפע אויסגעלאָשן.
אָבער מיין אייגענער פייער האָט נאָך געהאַלטן
אין סאַמע אָנהויב.
וואָס שטאַרקער ס'האָט געברענט אין מיין האַרץ,
אַלץ קלאָרער, רואיקער האָב איך געזען
דעם פרעמדן אין מיין אייגענעם אַרום,
אַלץ נענטער בין איך צו מיין אַנטרינונג געווען. — — —
און פלוצלונג — אַ הייזעריקער מאָדנער קלאַנג,
ווי פון דעם נאַכטיקן נעפל אַרויסגעגאָסן,
וואָס האָט ווי דעם אַלבאַטראָס געזאַנג
מענטשלאַכע הערצער פון דער ווייטן אויסגעלאָשן.
אָט האָט ער זיך צונויפגעמישט מיט געוויין פון אַ קינד,
און ס'איז געוואָרן אַלץ פינצטערער,
און דער לאַמטערנפייער — אַלץ נעפלדיקער, רויטער...
אַ בלינדע מוטער מיט אַ קינד אויפן שויס
און אַ קאַטערינקע ביים זייט
האָט זיך אין נעפל פאַר מיר אַרויסגעשיילט.
איין האַנט — צו די מענטשן אויסגעשטעלט,
די צווייטע — אָן אויפהער קישעפדיק געדרייט, און געדרייט,
ווי זי וואָלט דעם רייסנדיקן קלאַנג באַוואוסטערהייט
געוואָלט אַריינגיסן פיינענדיק אין מענטשנס האַרץ.
פאַר אַלעמענס שלעכטס אויף דער וועלט.

ווי פון אימיצן צוגעשמידט, האָב איך לאַנג, זייער לאַנג,
געקוקט אויף דער בעטלערין, דעם קינד, און די קאַטערינקע, —
אַלע דריי היימלאָזע אין דער נאַסער נעפּלדיקער נאַכט!
כ׳האָב מיין גאַנצן פאַרמעגן אין מיין הויפן
אויף איר שוים אַרויפגעוואָרפן,
און זייער אָרעמקייט האָט זיך צונויפגעגאָסן מיט מיינער;
זיי האָבן דערפילט מיין נאָענטקייט.
כ׳האָב באַרירט מיט מיינע בליקן דער בעטלערינס בלינדע אויגן.
זי האָט אויף מיר געקוקט מיט איר בלינדקייט
מיט איר היימלאָזן און שמאַטעס-פאַרוויקלטן קערפּער;
כ׳האָב צעמישטערהייט אַ גלעט געטאָן
דאָס קעפּעלע פון דעם כליפּנדיקן קינד, —
און עס האָט ווי פון שרעק גענומען זינקען
אונטער מיינע פיבערדיקע פינגער,
ווי עס וואָלט שוין מער קיין פאָטער-צאַרטקייט
נישט געקאָנט פאַרטראָגן...
מיטאַמאָל האָט עס נאָך שטאַרקער אָנגעהויבן קלאָגן,
און זיך פאַרגייענדיק צעשריען:
— פאָטער! פאָטער! — — —

דער קאַטערינקע קלאַנג איז געוואָרן שטום;
די בלינדע מוטער האָט מיך מיטביידע הענט
אַ ווילדן כאַפּ געטאָן,
און שטרענג געקוקט אויף מיר מיט אירע בלינדע אויגן,
און באַפוילן מיך: קום! — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —
אַ מאַכנע מענטשן ווי צו אַ לעוואַיע
האָט זיך נאָך מיר געצויגן,
און די ווערטער: פאָטער! פאָטער! — זיי זיינען
ווי ברענענדיקע פיילן איבער מיין קאָפּ געפלויגן,
און נישט-ערדישע מאַסעם — ווי סכאַר פאַר לעצטע זינד, —
האָבן מיר נאָך טיפער איינגעבויגן!

1921-25.

דאָס זיידן העמד.

(באַלאַדע)

אַנ׳אַלטער מאַן איז דורכגעגאַנגען
פאַרביי אַ רוישנדיקן פעלד.
צעזאַמענקלייבן פאַרלאָרענע זאַנגען,
זיך יעדע רעגע אָפּגעשטעלט.

ס׳האָט קיינער אים געשטערט צו קלייבן, —
ס׳איז שיקכע פאַר די אָרימע לייט;
אים נעכטיקן, געבעטן בלייבן,
ס׳איז שפּעט זיך שוין צו לאָזן ווייט!

אַ אינגעלע איז צוגעקומען,
פּאַמעלאַך, און פאַרשעמטערהייט;
ער האָט דעם קינד אַרומגענומען —
פאַרבאָרגן זיך מיט אים געפרייט.

דאָס קינד — געהאָלפן האָט דעם אַלטן,
דעם שווערן פּאַק פון אים באַפרייט,
מיט אויגן פייערדיק-צעשטראַלטע,
נישט אָפּגעקערט זיך פון זיין זייט. —

אין פעלד— געררוישט און זיך באַוואויגן,
פאַרבלענדט האָט אַלעמען אַ פרייד;
דאָס קינד — ער רייסט נישט אָפּ די אויגן
פון אַלטן צוגעשמיטערהייט.

נאָר פלוצלונג — שנעלער פייל פון בויגן,
דער גרייז — זיין שווערן פּאַק צעבינדט;
אַ זיידן העמד אַרויסגעצויגן,
און ס׳אָנגעטאָן דעם יונגן קינד;

עס האָט געברענט אין גלוטע שטראַלן,
מיר איינגעדרעמלט אויף אַ קוסט; — —
דער אַלטער מאַן איז באַלד פאַרפאַלן,
ס'האָט קיינער מער פון אים געוואוסט! — — — —

דאָס קינד אַ גרויסער שוין געוואָרן
נאָר איז פון אַלעמען פאַרפרעמדט;
ס'איז איינגעוואַקסן, איינגעבאָרן
אויף אים דעם אַלטנס זיידן העמד.

ער ווייס נישט פון קיין יאָך און זאָרגן,
ער ווערט פון אַרבייט מאָדנע מיד,
נאָר גייט אַרום אין זיך פאַרבאָרגן,
און וואונדער אין זיין הארצן בליט!

1915.

די האָפנונג.

— וואו שפּעט אַ וואַנדערער, ביי נאַכט
זיין רו געפינט, —
פון גאָט איז יענע הויז באַוואַכט,
און ריין פון זינד. — —

דאָס האָב איך אין אַ הייליק בוך
אַמאָל געזען, —
און האָב געהאָפט: אַזאַ באַזוך
זאָל מיר געשען!

האָב ווי אַווראָהאָם אָפּגעוואַרט
די גוטע געסט;
און ווען אַ האַרץ גלויבט איינגעשפּאַרט,
געשעט דער נעס!

נאָר ס'שטייט מיין שטיבל איינאַליין,
אין וואַלד, געדיכט.
צום וואַנדערער קאָן נישט דערגיין
דאָס בלייכע ליכט.

נאָר כ'האָב זיך איינמאָל זייער שפּעט
ראַש אויפגעכאַפּט.
ס'האָט ווער אין טיר ווי מיט געבעט
שטיל אָנגעקלאַפּט!

דעם גוטן גאַסט אַנטקעגן, שנעל,
לויף איך אַרויס, —
און כ'זע, ס'שטייט איינזאַם אַלץ מיין שוועל,
מיין שוועל פון הויז!

דאָך הערט דאָס קלאַפּן אַלץ נישט אויף,
וואָס קאָן דאָס זיין?
אַ פויגל־רויש, אַ פויגל־לויף, —
עס וויל אַריין.

דער פויגל האָט פאַרבלאָנדזשעט וואו,
פון נעסט פאַרוועגדט.
פאַרשיקערט פאַלט צום פענצטער צו,
פון ליכט פאַרבלענדט.

— אָ, פויגל, כ׳שרעק זיך גלייך ווי דו
פאַר פרעמדן ליכט,
ווען ס׳פאַלט די נאַכט אין וועג מיר צו
אויף אומגעריכט. —

און כ׳האָב אים אין מיין הויז געבראַכט
פון בלאָנדזשען מיד.
ס׳האָט האָפענונג אין מיר דערוואַכט
און אויפגעבליט:

ס׳וועט איצטער זיין מיין הויז באַוואַכט
פון גאָט אַליין.
און פרייד וועט אויפגיין אויף מיין שליאַך
ווי ראָסע ריין.

1914.

אַ באַלאַדע וועגן איינעמס טויט

אָ, כ׳ווייס נישט ווי אַזוי דערציילן דיר דאָס אַלץ,
דו זאָלסט מיין האַרץ דערזען ווי דורך אַ ליכטיק שויב;
מען האָט דאָך מיך געכאַפּט ביי זיין געקוילעט האַלדז,
בין אומשולדיק אין מאָרד, דאָך אין מיין שולד איך גלויב.

ווען אַלע זאָגן יאָ, און צווישן זיי — אויך דו —
ווי קאָן איך זאָגן: ניין? — און כ׳בין ניט זיכער מער.
פון איצטער נעם איך שוין מיין שולד צוריק נישט צו,
אַפילו ער אַליין קומט זאָגן, אַז נישט דער...

דאָך וויל איךריידן לאַנג, מיין האַרץ איז איבערפולט —
אַזוי ווי פון אַ קנויל זאָל וויקלען זיך דער ברעג;
וועט עפשער דאַן אַליין אַרויפגיין קלאָר מיין שולד,
צו וועלכן ס׳איז אַזוי פאַרפלאָנטערט איצט דער וועג! —

דער ערשטער טרעפונגסטאָג — געדענק נאָך אים ווי היינט:
געווען בין איך ווי טויט — אַ מיאוסער אָרעמאַן!
צוליב אַ שטיקל ברויט געוואָרןביידע פריינט,
מיט דאַנקבאַרקייט האָב איך פאַרקויפט זיך אים פון דאַן! —

ער איז געווען גוט, ער האָט עס שטאַרק געוואוסט,
אַ זעלבסטגעפיל דערפאַר זיין פּנים האָט באַשטראַלט;
די האַנט איין מאָל געשטרעקט — אַ צווייטן מאָל — געמוזט,
דערנאָך — ווער פילט דען מער ווי נידעריק מען פאַלט?

קיין פריינט חוץ מיך, פאַרמאָגט, געליבטע, פרוי און קינד, —
האָט אין דער באַכערשאַפט זיין ווייטן ציל געזען;
זיין גרויסע הויז — פאַרפולט מיט טויבן, קעץ און הינט, —
אַ פריינט פון אומבאַשיצטע איז מיין פריינט געווען!

אָ, ניין, פאַר דיר איז פרעמד דאָס צווייענדיקע שפּיל;
אַ פילאַנטראָפ — אַ פריינט זאָל איינעם קענען זיין!
כאָטש ס׳פלעגט מיין פאָרעש־פריינט אַלץ טאָן באַשיידן, שטיל,
נאָר דאָס פלעגט מאַכן מיר נאָך טאָפּלטער מיין פּיין!

אָן אים וואָלט איך געווים געשטאָרבן שוין פון לאַנג,
צי כ׳וואָלט דער גאַנצער וועלט מיין אָרעמקייט אַנטפּלעקט;
פון אַלע מיינע רייד געוואָרן וואָלט איין דאַנק
פאַר די, צו וועמען כ׳וואָלט מיין אָרעמע האַנט געשטרעקט.

צו דען איז ניט אַלץ איינס, אַז ער האָט אַלץ דערפילט,
אַלץ, וואָס איך קום דער וועלט, געהער צו אים אַליין?
ער האָט ווי מיט אַ פויגל אין דעם שטייג געשפּילט,
ער לאָזט עס ניט אָן שפּייז, דאָך אויף דער פריי נישט גיין!

איינמאָל, — פון דאָן, קען זיין, האָט דאָס געמוזט געשען, —
פאַרבאָרגן האָס צו אים האָב איך אין האַרץ דערפילט;
די כּאַיעס פון זיין הויז, אויך ער — דערשפּירט, דערזען...
אַ קריג האָט צווישן אונדז זיך אין געהיים צעשפּילט.

אָ, מאָדנע צווייאיקייט! — געליבט אים, און געהאַסט,
צעשיידן זיך מיט אים — זיך אָפּהאַקן אַ גליד!
בין צו דעם קעמל גלייך — געוואוינט צו שווערער לאַסט, —
די פּוסטע שווערקייט מאַכט פאַרברעכעריש און מיד.

כ׳הער ריידן אומעטום פון סוידעס אומאַנטפּלעקט,
וואָס מענטשן זוכן אום, און שטאַרבן ניט געזען;
זיי פילן נישט דעם סאָד אין אייגן האַרץ פאַרדעקט,
זיי ווייסן נישט אַצינד, וואָס שפּעטער וועט געשען!

פאַרדאַרבנדיקער גיפט, ווי קומט צום קליינעם פליג?
ווי קומט צום יונגן האַרץ אַ מערדערשער געדאַנק? —
פאַרוואָס איז אומגליקלאַך דער זעטיקער מיט זיג?
וואָס בויט דער פרייער מאַן אַליין זיך זיין געפאַנג? — —

ווי פאַאונטינגעוועב, וואָס וועבט די בייזע שפּין,
אַזוי ווי ס׳גאַנגוועט זיך אין האַרץ די מעשוגאַס,
האָט שטיל געוועבט זיין טויט ביי מיר אין קראַנקן זין
דער אומדערקלערלאַכער און אויפגערעגטער האַס.

אַ כאַיע איז פאַראַן — ווען ס'גייט פאַרצוק איר שלעכט,
דער קאָרבן האָט פון איר זיך קלוג אַרויסגעדרייט, —
זי פליקט פאַר שאַנד איר לייב, אַליין די פיס צעברעכט,
און וואַיעט, וואַיעט שטיל, אין איינזאַמקייט פאַרגייט. —

מיין פריינט האָט זיך געפיינט, און אומגעיאָגט זיך ווילד,
ווי פון אַ שלאַנגנביס, ווי פון אַ וואַנזינשלאָג;
האָט אומעטום געזען פאַר זיך זיין טויטע בילד,
וואָס אַ צעבלוטיקטע אין האַרץ ביי מיר איך טראָג...

אַ קראַפּט האָב איך דערפילט וואָס האָט מיך איבערשטאַרקט,
ווי ס'פאַלט אַ טייכל-פיש אין ברויזן יאַם אַריין;
און ווי די כאַיע ווילד, מיט איר פאַרצוק זיך וואַרגט,
האָט מיך געברענט, געשטוינט מיין אייגן ווילדער שיין!

מען טאָר, מען טאָר דער שרעק נישט קוקן אויף צוריק,
די האַנט ניט אָפּשטויסן, וואָס בעט נאָך הילף צו דיר,
ווי פלאַם פאַרנאַרט דער פליג, האָט אים געפירט מיין בליק, —
פאַרקישעפט נאָכגעקוקט האָט ער מיין יעדן ריר...

האָב שטאָלן-גלאַנץ דערזען אין פולן אויג ביי אים,
אַ מעסערשאַרפעריי — אין זיינע טריט דערהערט.
שוין ניט פון דער וועלט מער געקלונגען האָט זיין שטים,
פון זעלבסטבאַשווערונג איז מיין פריינט געווען באַשווערט!...

ווען כ'האָב נאָך הילף געזוכט, איז שוין געוועזן שפּעט...
האָב פאַר דעם טויטאָנבליק פאַרציטערט אים געזען;
מיין פריינטס געזיכט האָט איצט שוין פרעמדער שיין געגלעט,
דאָס אומפאַרמיידלאַכע איז אומגעריכט געשען!

זיין אייגן מעסערפלאַך — געווען מיט בלוט באַשפריצט,
ווי פאַר אַ שטורעמנאַכט — דער רויטער זונפאַרגיין;
דער בייזער לעבנס-סאָף האָט פאַר מיר דורכגעבליצט,
בין פלוצלונג צוגעשמידט פאַר אים געבליבן שטיין!...

1917.

די טויטע שיף *)

1

ניט אַלץ געדענק איך פון מיין קינדהייט —
און ס'וויל נישט אַלץ מיין האַרץ געדענקען;
איך בין צום ברעג פון יאַם געגליכן
ווען ווילדע כוואַליעס אים פאַרשווענקען.

דאָס לעבן האָט מיר פרייד געגעבן,
און פאַר דער צייט — עס צוגענומען. —
עס האָבן כוואַליעס מיך געטראָגן,
און כ'האָב גאָך זייער שטראָם געשוואומען.

נאָר עפּעס פון דער ווייטער קינדהייט
גייט קיינמאָל נישט אַרויס פון זינען,
ווי ס'טרעפט, דו זעסט אויף אַסיען־פעלדער
פון ווייטן נאָך אַ בערגל גרינען.

אַזוי־ווי אַלץ וואָלט רויך פאַרצויגן,
איין זאַך נאָר קען ער נישט פאַרדעקן.
ווי ס'מאַניעט טאָמיד דיר דיין היימלאַנד,
כאָטש אַלץ אַרום — ווי קליינע פלעקן.

2

איך ווייס נישט, ווי ס'איז צוגעגאַנגען,
איך ווייס נישט, ווי ס'האָט אַלץ געטראָפן;
דער יאַם האָט מיך ביי טאָג געזונגען,
ביינאַכט — מיך איינגעוויגט צום שלאָפן.

---

*) די טעמע פון דער פּאָעמע איז געבויט אויף אַניאַמתער פּאַסירונג געשן אין 1897... מיר זענען דאָן געפאָרן פון ליבאַווע ביז בוענאָס־איירעס פיר חדשים. אונזער שיף האָט אַ וואָך צייט פאַרבלאָנדזשעט אויף אַניאַינזל.

ס'האָט שיף זיך גרינג און שנעל געטראָגן
אויף יאַמס צעשוימטע, ווייסע פליגל;
און קינדערש האָט מיין האַרץ געפלאַטערט,
האָב אויפגעטאַנצט פון שטאַרקן וויגן.

און שיפן זיינען אונדז אַנטקעגן
אָפּט אָנגעקומען פון דער ווייטן;
ווי ווייסע פליגל פון מלאָכים —
די רעטונגס־שיפלאַך ביי די זייטן.

באַגריסונג־טיכלאַך פון די מענטשן, —
פון האַנט געריסן זיך ווי פייגל;
כ'וואָלט שטענדיק ביי דעם דעק געשטאַנען
מיט אויפגעפראַלטע גרויסע אויגן!

3

פויקן, פידל און באַנדורעס,
קופּער־טאַצן, צימבלען, פלייטן, —
אָנגעוואָרפן אויפן שיף־דעק,
פונם יאַם־ליכט אויפגעלויכטן.

די מאַטראָסן, פאַרמאַסקירטע,
לויפן אום צעווילדטע כאַיעס:
ווער — פאַר בערן, ווער — פאַר אָקסן,
ווער — פאַר הינקענדיקע מאַלפּעס.

אָט־אָ — קעמלען אויסגעדרייטע,
מיט די האָרבן אויף די אַקסלען,
גלייך ווי אָנגעוואַקסענע בערגלאַך
אויף אַ זאַמדיק פלאַץ אַ הויכן.

ווער — ווי עלפאַנטן, ווי הינטלאַך, —
אַלע אויפן כאַיע־לאַשן, —
אַטאַ מיאוקען קעץ אַ כעוורע
אין אַ מיטן נאַכט אַ שוואַרצער.

אַט ווי וועלף ווי הונגעריקע,
וואָיען, גרייטע צו פאַרצוקן —
פלוצלונג — ווילדע פרייד פאַרכאַפּט זיי,
הירזשען זיי ווי יונגע פערדלאַך.

מוקען זיי ווי טרייע בהימעס
רופנדיק צו זיך די קעלבלאַך — —
און זיי שפּרינגען און זיי שטויסן
אויף די מענטשן אין די ווינקלען. —

יעדער נעמט אַ שפּיל-קליי-זאַין
אין די כאַיעש ווילדע לאַפּעס,
און זיי שפּילן און זיי טאַנצן
אין אַ קאַראַהאָד אַ ווילדן.

און די קינדערלאַך — פאַרגאַפּטע
זינקען אין די מאַמעס ברוסטן,
וואַרפן בליקן אויף די גרויסע,
נאָר אויך זיי פאַרוואונדערט שטייען.

און די קוילעס און דאָס קלאַפּן
פאַלן אויפן יאַם ווי דונערס;
און די כוואַליעס מאָדנע רוישן,
לעקן הונגעריק דעם שיף-ברעג.

כ׳ליג זיך אויף דעם האַרץ דער מאַמעס,
ווי איך וואָלט פון קעלט זיך טוליען;
— מאַמע ליבע, מאַמע ליבע
זאָג, וואָס טוט זיך אויף דער שיף איצט? — — — —

אי דערשראָקן, אי מיט נייגער,
בלאָנדזשען פרעגנדיקע בליקן;
וואָס זאָל אָט דאָס שפּיל באַדייטן
וואָס פאַרצווייפלטער צעשפּילט זיך?

פלוצלונג קומט צו גיין דער טאַטע
פון דעם מיטן טאַנץ דעם ווילדן,
זיינע אויגן פֿריילאַך גלאַנצן,
ס׳שטיקט זיין האַלדז אַ ווילד געלעכטער.

אוי, כ׳האָב מוירע ווען ער קושט מיך,
ס׳ברענען זיינע הענט היינט מאָדנע.
גיט אַ כאַפּ מיך אין די אָרעמס,
טראָגט מיך נענטער וואו זיי טאַנצן.

אוי ווי מאָדנע קוקט דער יאַם היינט,
און די שטערן מאָדנע גלאַנצן!
ס׳האָט אַ וועלט זיך אָפּגעריסן
און שווימט אום אויף ברויזע כוואַליעס.

שטויסן מענטשן זיך צוזאַמען
ווי די כוואַליעס פֿאַר אַ שטורעם.
אויגן לויערן אין אויגן,
ווערטער צינדן זיך אויף ליפּן.

יעדער וואָרט וויל פֿריער ריידן,
און פון יאָגעניש — פֿאַרשטומט ער;
פלוצלונג לייכטן אויף געזיכטער,
סאָד אַליין האָט זיך צעעפנט:

— „אויף דעם יאַם־וועג וואו מיר פאָרן,
איז פֿאַראַן אַ גרויסער פויגל,
וואָס הערט קיינמאָל אויף צו זינגען,
ווי ס׳ווערט קיינמאָל יאַם אַנטשוויגן.

און זיין זינגען, אוי זיין זינגען,
שפּרייט זיך אויפן גאַנצן יאַם אוים.
ווער עס הערט דעם פויגלס טענער,
מוז פֿאַר אומרו אויסגיין, שטאַרבן.

און די שיף בלייבט אָן אַ פירער, —
דעמאָלט קומט אַליין דער פויגל,
פירט איר אָפּ אין טויטן־אינדזל —
אין דעם פּאָרט פון טויטע שיפן.

קלאַפּן דעריבער די מאַטראָזן,
און זיי שפּילן און פאַרשרייען
יענעם פויגלס מאָדנע טענער,
וועלכע זויגן אוים נעשאָמעס״ . . . —

— — — — — — — — — — — — — — — —

איך ווייס נישט, צי האָב איך געוואַכט, צי געשלאָפן,
נאָר אימיצער האָט מיך געגלעט ווייך דעם שטערן.
אַזוי ווי אַ קראַנקן באַרירט מיינע אויגן,
און עפּעס געמורמלט איך זאָל נישט דערהערן.

דער טאַנץ האָט ווי פריער געדרייט פאַר די אויגן,
די טענצער — ווי סאָנים געראַנגלט פאַרבּיסן.
ביז ס׳האָבן באַזיגט אונדז די קלאַנגען פון פויגל,
די צאָם פון מאַטראָזן־געשריי דורכגעריסן.

די קלאַנגען צערייצטע, ווי קעצישע נעגל,
געדראַפּעט זיך ווילד אויף דער שיפס הויכע שטאַנגען,
אויף דר׳ערד די באַזיגטע מאַטראָזן געלעגן,
פאַרכאַלעשט צענאָגטע פון פויגלס געזאַנגען.

אָט ליגן שוין אַלע — פאַרגליווערטע בערגלאַך,
כאָטש טאַנץ נאָך באַוועלטיקט פאַרקישעפטע גלידער.
די פידלען און פּויקן מיט קלאַנגען זיך ווערגן,
צעוואָרפענע ליגן פאַרכאַלעמט פון מרידע...

און טריט פון די טענץ הילכן אָפּ אין דער פינצטער,
קוים־קוים, ווי די זיפצן פון גויסעסע קינדער.
און וואָס מען הערט מערער דעם קלאַנג פון דעם פויגל
וויגט שאַרפער די שיף זיך, דער הימל ווערט בלינדער.

און ס'פֿאַלן די קלאַנגען אַזוי ווי זיגזאַגן
פֿון זודיקן פּעך דורך צעלעכערטער קײלע.
זיי זויגן אַרויס די פֿאַרגליווערטע אויגן
און ס'קוקן די גריבער ווי פֿינצטערע הײלן.

ס'ווערט שטיל אויפֿן שיף... אַלע פֿײערס פֿאַרלאָשן,
און ס'גיט נאָך אַ פּוס וואו אַ שאַר — ווערט אַנשווייגן...
אַט הערט זיך אַ רווישיקער אָטעם און שיפּען —
דער פֿויגל אַליין האָט די שיפּדעק באַשטיגן.

ער קוקט אויף די טרופּעס וואָס זיינען געלעגן
אַזוי ווי פֿון שטורעם צעבראָכענע ביימער.
ער שטעלט אָן דעם קאָמפּאַס, די שיף נעמט זיך רירן,
רו־רו הויבט אָן מאָדנע צו רעוועון דער קוימען.

און ס'דרייט זיך די שיף אוים צום שוואַרצטויטן אינדזל,
ס'הויבט אויף זיך דער יאַם און קוקט אָן ווער עס פֿאָרן, —
אַמאָל וואַשן כוואַליעס אַרום זיי די קערפּערס, —
די שיף ווערט אין פֿינצטערן נעפּל פֿאַרלאָרן.

1911.

די קאַץ

מיין טויט וועט קומען פון אַ קאַץ! —
באַשלים איך, ווען איך טראַכט פון טויט.
מיין לייב פאַרמאָגט אַ קעציש ראַץ, —
אַ בלויען זיגל אויף מיין הויט.

אָט דער געדאַנק פאַרפאָלגט מיך לאַנג, —
האָב קעץ נאָך קינדווייז פיינט געהאַט;
פאַר זייער גנייוויש שטילן גאַנג,
און מאָדנעם אָנגעצויגענעם שטאַט.

די קאַץ, זי איז אין זיך פאַרטראַכט, —
איז פאַלש אַפילו אין איר שפּיל;
כ׳זע דעמאָלט אין איר אויג די נאַכט
ווען זי וועט קומען צו מיר שטיל.

מען זאָגט: זי בייסט נישט, — ניט זי פליקט,
נאָר לייגט זיך אויף דעם האַרץ אַרויף;
און פון איר הויך ווערט מען דערשטיקט,
און מערער שטייט מען שוין נישט אויף.

ווי נאַריש אַזאַ טויט מוז זיין,
ווי בייז דאַרף זיין די קאַץ, און שלעכט!
און פאַלש דאַרף זיין דער לעוואָנע-שיין,
וואָס שימערט אין אַזוינע נעכט!

אַ מענטש פאַרקלערט אַמאָל אַ זאַך,
און גייט עס טאָן מיט פרייד און שרעק;
נאָר אָט — ווי ס׳שפּרינגט אַראָפּ פון דאַך —
אַ שוואַרצע קאַץ, לויפט דורך זיין וועג.

און לויפט אַ קאַץ דעם וועג פאַרביי,
פאַרדרייט זיך שוין ביי דיר דער קאָפּ!
עס רירן זיך די הענט נישט פריי —
אַלץ גייט שוין דעמאָלט באַרג אַראָפּ.

אמאָל — דערהערסטו אַ געוויין
פון קראַנקע קינדער ביי דער נאַכט;
דו ווילסט שוין נאָך די קוילעס גיין —
דאָס האָבן קעץ גאָר נאַכגעמאַכט!

און ס'טרעפן נעכט — איך גיי אַרום
אין גאַס, אין פעלד, ביז זייער שפעט; —
און טרעף אין צימער ווען איך קום,
די קאַץ — זיך ליגן אויף מיין בעט.

נאָר זי אַנטלויפט נישט, בלייבט גאָר שטיין —
קוקט אָן מיך שלעפעריק און לאַנג.
זי שטעלט אַרוים די שאַרפע ציין,
ציט אוים זיך ווי אַ גרויע שלאַנג.

איך טרייב אַרוים זי, און די טיר
פאַרמאַך איך פעסט — ווי נאָר איך קאָן;
באַגין — זי שטייט אויף ס'ניי פאַר מיר ,
און קוקט מיך פאַלש און כוצפיש אָן.

איך גיב אַ שטויס איר, זי — אַססיק! —
און גייט פאַרביסן, בייז, אַוועק.
איך זע דאַן אין איר ווילדן בליק: —
זי ציילט אין האַרץ שוין מיינע טעג! —

1909.

שווייגן

(פראַגמענט)

דיין טיר איז אָפן, — ווער עס וויל קאָן גלייך אריין.
נאָר זיצסט פאַרטראַכט אין זיך, און וואַרטסט אויף קיינעם,
דו האָסט אויך מיין אַריינגאַנג ניט געהערט...
און זעסטו שטיין מיך קעגן דיר,
ווייזט אויך דיין פּאַנים ניט קיין נייע פרייד,
דאָס אויג — קיין איבעראַשונג.
ווי פריער, ווי אַמאָל, זעט אויס דיין צימער;
ווי ס'בייט זיך קיינמאָל ניט אין אויג דיין בליק,
האָט זיך די פאַרב פון דיינע פענצטער-בלומען ניט געביטן.
דער רייעך — רייצנדיקער, שאַרפער...
איך בין אַוועק, ווייל ס'האָט געשראָקן מיך צו זען דיין בליק געענדערט,

די בלומען — טויטע,
פון בלומען-רייעך — מייסים אָטעם.
איך האָב געזוכט די אייביק יונגע יוגנט,
און זוכנדיק האָב איך צעזייט שטיל מיינע יאָרן.
אָן יאָרן שטיי איך איצט פאַר דיר —
ווי אַ יונגע קינד, וואָס האַלט ביים שטאַרבן...
און דו — די יוגנט האָסט ביי זיך געהאַט באַהאַלטן!
טאָ זאָג דעם סאָד מיר פון דיין יוגנט!

* * *

עפּעס רעדט צו מיר דיין שווייגן.
אַלץ נאָר, וואָס ס'געפינט זיך אין דיין צימער, שווייגט,
ווי ס'וואָלט אַ הייליק סאָד דאָ היטן...
שוועסטער! איך קאָן דיין שווייגן ניט באַגרייפן;
זאָג, וואָס רעדסטו צו מיר שווייגנדיקערהייט?
יוגנט, ווייס איך, פלאַפּלט
ווי דאָס וואַסער אונטער אייז אין אָנהויב פרילינג...
יוגנט לאַכט אַמאָל מיט אַ געלעכטער פון צערייצטע כוואַליעס;
יוגנט פרייט זיך העל מיט טוי-באַטרערטע אויגן,

ווי דער שמייכל פון דער זון אין אַ פרימאָרגן.
שווייגן — דאָס נאַר, ווייס איך, טוט די עלטער.
ווי אַ דינסט מיט פאַרזיכטיקע טריט אין שלאָף־צימער פון האַר
גייט שטיל די עלטער...
יוגנט־שטימען מאַכן קנייטשן אויף אַנ׳אַלטן פּאָנים...
מיט נאָך אַ יאָר הויבט אָן אַ מענטש מער שווייגן...
מיין באָבע האָט שוין יאָרן ניט פאַרמאָגט,
און דאָך געלעבט!
געקוקט מיט בלינדע, טרערנדיקע אויגן;
אויערן — שטאָק־טויבע, דאָס מויל — אָן ציינער,
און גערעדט האָט זי אָן ווערטער;
עס פלעגט שרעקן מיך, ווען זי פלעגט שווייגנדיקערהייט
מיט ביינערדיקע קאַלטע הענט שטיל גלעטן מיין געזיכט...
שוועסטער! איך קאָן דיין שווייגן ניט באַגרייפן!

* * *

וואָגלענדיק אַליין אין דער וועלט האָב איך געזען,
און דורכגעלעבט פיל זאַכן.
נאָר גייענדיק צו דיר, האָב איך געהאַט שוין אַלץ פאַרגעסן...
און איצט האָב איך אויף ס׳ניי זיך אַלץ דערמאָנט.
און אַלץ, וואָס איך האָב געזען און דורכגעלעבט,
האָב איך געטראָפן אָפּגעזיגלט אין דיין האַרץ,
ווי דו וואָלסט פאַרבאָרגענערהייט מיין וועג שטיל נאָכגעגאַנגען..
און קומענדיק צו דיר —
אויך האָסטו מיר מיין יוגנט אָפּגעגעבן,
ווי דו וואָלסט דאָן די צעזייטע יאָרן מיינע
אויפגעקליבן און באַהאַלטן...

1913.

רויט

(אַ בריוו פון שלאַכט.)

מאַמע האַרציקע, געטרייע,
מאַמע איינציקע דו מיין,
האָב איך אַ מינוט אַ פרייע,
מוז זי דיינע, דיינע זיין.

ס'איז ביי מיר אין האַרץ פאַרבליבן
ניט אומזיסט דיין מי פאַרזייט;
ס'גאַנצע לעבן דיך צו ליבן,
פאַר'ן לאַנד צו שטאַרבן גרייט.

אין די פינגער מיינע ציטערט
ס'קליינע בייגעלע פאַפּיר,
דאָך מיין האַרץ פון פיין פאַרביטערט,
קאָן איך ניט פאַרטרויען דיר.

טויזענדט אויגן האָט דער סוינע,
טויזענדט אויערן האָט ער;
מאַמע! — און דאָס וואָרט דאָס איינע,
קאָן אַ ברי-טאָן זיין געהער.

דורך דעם רויך און דורך טומאַנען
אין דער בלינדער שוואַרצער נאַכט,
וועט ער לאָקערן ביז וואַנען
ער וועט גרייכן אונדזער וואַכט.

און פאַרגעסן וועלן ווערן
אַלע דיינע גוטע רייד,
אויסגעלייטערטע אין טרערן,
אויסגעצערטלטע אין פרייד.

און איין ברודער וועט אַ צווייטן
צילן מיט זיין שאַרפן שווערד,
און ניט גלויבנדיק דעם טויטן —
אים אַ טראָט-טאָן צו דער ערד...

דוירעס מענטשלאַכע פאַרלאָרן
אין איין רעגע וועלן גיין, —
ניט די שולד וועט זיין גאָט׳ס צאָרן,
ניט די שולד פון מענטש אַליין.

בלויז, אַז ס׳ווייזן זיך אויף שאַרפן
בלוט, ווי זון-ליכט אויף אַ שויב, —
ווי די כאַיעס ווילדע וואַרפן
מיר זיך גרויזאַם אויפ׳ן רויב.

און ס׳צעפאַלן אַלע קייטן
פון דעם אָפגעשפּעטן זיין,
פאַר דעם בלוטיק רויטן, רויטן,
ווילד-צוגליטן וואַנזין-שיין.

1917.

דער צויבער־קעניג

(באַלאַדע)

כ׳געפין מיך אין אַ צויבער,
וואָס האַלט מיך אין געפאַנג.
כ׳פיר אָן אַ באַנדע רויבער
אַנטקעגן מיין פאַרלאַנג.

די פינצטערניש געדיכטע,
איז אונדזער איינציק פריינט.
ביינאַכט־געסט אומגעריכטע —
באַפאַלן מיר דעם פיינט.

מיר רויבן און באַרויבן
אויף יאַם און אויף דער ערד;
פאַרלאָרענע, אָן גלויבן —
פאַרשיקערט אונדז דער שווערד.

מיר האַסן און פאַרהאַסן
די וועלט מיט גראָער פרייד,
די רייכע הייל־פּאַלאַצן
מיט האָב און גוטס געגרייט.

די פרויען וואָס מיר רויבן
צעווילדטע און פאַרשייט, —
זיי קאָנען נישט פאַרטויבן
מיין גלייכגילטיקייט.

וואָס פאַר אַ פיין קאָן גרעסער
ווי רויבער־קעניג זיין?
דער גלאַנציק שיין פון מעסער
איז פון זיין בליק דער שיין.

אַ קעניג פאַרן צווייטן,
אַ שקלאַף ביי זיך אַליין;
בין מיד שוין פון צו טויטן,
דאָך שווער פאַנאַנדערגיין!

אַ בעטלער מיט אַ טאָרבע
האָט איינמאָל מיר פאַרטרויט;
— מיט שפּאָט וועט דיר איין קאָרבן
באַשפּייען פאַר זיין טויט.

זיין שפּאָט וועט דיר פאַרגאַלן,
דיין לעבן, רו און שלאָף;
ווי רויבער דיך באַפאַלן — —
און דאָס וועט זיין דיין שטראָף!

1913.

פאַרגעסענע יוגנט

(פראַגמענט)

איך ווייס ניט וואו איך בין, און וואָס איך זע אַרום,
נאָר אַלץ, וואָס נעבן מיר קוקט אַזוי מאָדנע אוים! —
וואָס טו איך פלוצלונג דאָ? און ווי אַזוי איך קום? —
פאַרדעכטיק, פרעמד, קוקט אָן מיין בליק די פרעמדע הויז.

ס'איז קיינער דאָ נישטאָ... און צימערן אסאך —
פאַרפומען שטאַרקער שמעקט, אַזש אין די אויגן בליצט!
די רעשטלאַך פון אַ באַל... אין פרעמדער פרייד פאַרבראַכט, —
די לופט — געדיכט און שאַרף, נאָך הייסער אָטעם שפריצט!

די מעבל — אומגעקערט... און שטיקער פלעשער-גלאָז,
ס'ברענט רויטער וויין אויף דר'ערד, און שטויביק אַלץ ארום;
נאָך שוועבט דאָ טאַנץ-געדריי, און ווי פון ווינטן בלאָזט,
און ס'דאַכט זיך, פענעמער — ווי שאָטנס יאָגן אום!

אָט ווירבלט פאַר מיין אויג אַ ווילדער טאַנץ-געיעג,
און ס'שטעמפלען אָפּ אין שטויב זיך קליינע פרויען-טריט;
אַ בלענד פון נאַקעטקייט האָט אויגן אויפגעוועקט,
מיט בליקן טייוולישע דער שטויב איז אָנגעגליט. —

צי האָב איך לאַנג געלעבט? מיין קאָפּ איז גרוי, מיר דאַכט...
ס'מאַכט גליק אַ מענטשן אַלט, צי האָב איך גליק געזען? —
אַזוי פיל צימערן! און קיינער — אויסער נאַכט!
צי האָב איך פריינט געהאַט, און בין איך יונג געווען?

צי האָט אַ פאָטער מיך אַמאָל אַ קוש געשענקט,
צי האָט אַ מוטער מיך אַמאָל צום האַרץ געדריקט?
ס'האָט גרויער וויין-נעפל מיין גאַנצע וועלט פאַרשווענקט,
האָט זייער אָנדענקן מיר טיף אין האַרץ דערשטיקט! — — —

* * *

דער שיקערער נעפּל אין מויעך פאַרשווינדט און ווערט לייכטער,
ווי ס׳וואָלטן אים קילינקע ווינטלאַך צעטריבן.
און ווי פון אַ שלאָף אַ האַרט־מידן וועקט עמיצער ווייך מיין זיקאָרן,
און כ׳זע: —
אַ אידישע הייזל אַנ׳אַלטע מיט שטויביקע שויבן,
וואָס קוקט אין דער וועלט איינגעבויגן,
אַזוי ווי אַ וואַנדערער דורך ברילן מיט קרענקלאַכע אויגן,
זוכט אום שטיל זיין וועג...
צוויי אַלטיטשקע לייט דאָרטן גרייזגרויע זיצן
מיט קלאָר־טיפע קנייטשן אויף זייער געזיכט —
וואָס קוקן ווי איידעם פון ריינע פאַרגאַנגענע יאָרן...
דערנעבן — אַ אינגל מיט אומרו און שרעק אין די אויגן,
ווי אַ בוימל אַנ׳איינזאַמס אין פעלד דערצויגן,
וואָס זויגט נאָך אין יוגנט פון דר׳ערד איין די מוירע פאַר שטורעם,
די בלעטעלאַך פרעגן ביי יעטוועדן ווינטל:
— ביזטו עס דער שטורעם, ביזטו עס דער שטורעם? —
און כ׳האָב אין די אַלטע דערקענט באַלד מיין טאַטן, מיין מאַמען,
אינם קינד — מיין פאַרגעסענע יוגנט...

* * *

אַ פאַרנאַכט.
אַ מיידל, אַ יונגינקע כּאַוורטע מיינע, און איך,
זיינען ביידע געגאַנגען אין פעלד
אַמאָל בלומעלאַך רייסן, בלומעלאַך רייסן...
די אויגן — קיין וועג נישט געזען,
נאָר טענער, ווי בלאַס־פאַרגייענדיקע שטראַלן,
האָבן פון וואו זיך ווי זילבערנע שלאַנגען געצויגן, געצויגן,
און זיינען ווי טויען געפאַלן

אויף אונדז... און זיי האָבן די פעלדער און וועלדער
מיט קלאַנגען באַשאָטן, פאַרהילט...
דער בלאַסער פאַרנאַכט האָט מיט אונדז זיך געשפּילט...
פון ווייט האָבן מאַט-בלאַסע פייערלאַך שטיל זיך געצונדן,
אָט זיינען די ביימער פון אונדזערע אויגן פאַרשוואונדן,
די בלומען פון אונדזערע פינגער ווי פייגעלאַך קליינע
צעלאָפן, צעשפּרונגען, —
זיי האָבן געגאַרט אונז, גערופן...
די כּאַווערטע ווייט שוין געווען —
הו-הו- פון דער ווייט האָט איר ענטפער געקלונגען,
און פּלוצלונג אַ רעגן פון בלומען האָט ווייך זיך צעגאָסן,
ווי ווינטלאַך די פייערלאַך בלאַסע צעלאָשן...
בין שיקער פון בלומיקן רייעך אַ מידער געפאַלן,
נאָר ס'האַרץ האָט זיך פיינלאַך געריסן, געריסן...
און ס'האָבן די בלומען אויף מיר זיך געשאָטן, געשאָטן,
מיר צאַרט מיינע אויגן ווי מאַמעשע פינגער פאַרשלאָסן...

* * *

אַז כ'האָב מיינע אויגן געעפנט
האָט ערגעץ געיאָמערט אַ קינדערשער קאָל...
אין האַרץ האָט הו-הו אָפּגעקלונגען —
נאָר פרעמדער און אַנדערש האָט מיר אויסגעקוקט אַלץ,
און כ'האָב זיך אַליין נישט דערקענט...
אַ רעגן — אַ בייסיקער, דראָבנער, האָט ווינטיק געגאָסן,
נעבן מיר זיינען בלומען פאַרוויאַנעטע, נאַסע, געלעגן,
און גרויע, פאַרגאַסענע וועגן
קרום האָבן פאַר מיר זיך געדרייט און געצויגן.
די ווינטן — ווי קראָאישע פליגל בייז האָבן געפּאַטשט אין די
אויגן,
נאָר כ'האָב אין די וועגן די וועג צו מיין היים נישט געפונען...

דער הימל שטייט אַנגעשפּאַרט, מיד, אויף דעם הויך אַלטן וואַלד
ווי אַ גרויס און ריזיק געשטאַלט
מיט גרויע, פאַרשוואָלענע אויגן פון טרערן,
און קאָן זיך נישט האַרציק צעוויינען...
נאָסלאַכע שפּריצן די בליקן —
אַזוי ווי דורך נעפּלען און וואָלקן — די שטראַלן פון זון...
ווי איך — זיינען אויך דעמאָלט די ביימלאַך פאַרלאָרן געשטאַנען

פאַרטרויערט, פון רעגן צעווייקטע —
אַ צווייג אין אַ צווייג איינגעפלאָכטן,
ווי ווער מיט פאַרבראָכענע הענט...
און כ׳האָב זיך דערפילט אַזוי עלנט און אַלט,
ווי ס׳פילט זיך אין אָסיען דאָס פעלד,
ווען די שניטערקעס שניידן אַראָפּ אַלע זאַנגען,
נאָר ס׳בלאָנדזשען נאָך אום אין דער לופט פון זייערע לידער די קלאַנגען...
דערנאָך — אויף לײדיקע בייטן נעמט גיסן אַ רעגן,
אויף יעטוועדן בייט פליסט אַנ׳ערד־שוואַרצע רינע, —
אין דער רינע שווימט אום אַ פאַרבליבענער זאַנג...
און ס׳ליגן אין זאַמד שטיל די נאַקעטע שטיינער און קוקן,
ווי בלאָנד־קאַלטע אויגן, וואו ס׳האָט זיך אַ שמייכל פאַרגליווערט,
נאָר וועלן שוין קיינמאָל זיך מער ניט צעשיינען, צעלאַכן...
ווי פאַרלאָשענע דונער אין טאָלן, וואָס וועלן שוין קיינמאָל ניט קראַכן —

אַזוי בין איך עלנט, אויף וועגן מיר פרעמדע,
אַליין אומגעגאַנגען, אַליין אומגעגאַנגען;
אַ קינדערשער קאָל האָט אין ערגעץ פאַרצווייפלט געיאָמערט,
הו־הו האָט מיין אייגענע האַרץ אָפּגעקלונגען...

.1910

יונת׳קע

(פון מיין ווייטער קינדהייט)

מאַמע, כ׳וויל דיר וואָס דערציילן,
נאָר איך ווייס ניט ווי אַזוי;
ס׳ברענט מיר וואָס ווי הייסע קוילן,
און עס טוט מיר זייער וויי!
זאָג מיר צו, וועסט מיך ניט שלאָגן,
נאָר מיך אַרט ניט סיי ווי סיי;
אַלץ איינס וועל איך דיר עס זאָגן,
מאַמען מוז מען זיין געטריי!

כ׳קען אַ גאַנצע נאַכט ניט שלאָפן,
בין ביי טאָג ניט אויסגערוט.
וואָלסטו דאָס אַליין געטראָפן,
אוי, וואָלט מיר געווען גוט!
אונדזער יונת׳קען פאַרגעסן,
כאָטש איך זע, דו ווייניסט אַמאָל;
דאָ ביים טיש איז ער געזעסן,
ס׳קלינגט מיר לעבעדיק זיין קאָל.

כ׳פלעג זיין בעטל שטענדיק היטן,
און דערלאַנגען דעם רעצעפּט. —
אוי, האָט יונת׳קע געליטן,
אוי, ווען יונת׳קע איצט לעבט!
נאָר ער פלעגט מיך טאָמיד רופן
מיט זיין קראַנקן דינעם קאָל.
פלעגט ניט זאָגן שאַרף די „קופן״,
פלעג איך לאַכן אַלע מאָל. —

דו פלעגסט, מאַמע, דאַן מיך שלאָגן
כ׳זאָל לעם׳ יונת׳קען ניט שטײן:
װעסט זיך אָנעמען, — פלעגסט זאָגן, —
גיך אין כײדער זאָלסטו גײן! —
און, כאַטש יונת׳קע פלעגט בעטן,
כ׳זאָל ניט לאָזן אים אַלײן;
כ׳פלעג מיט גװאַלט פון בעט אַפּטרעטן,
און צום טיר זיך לאָזן גײן.

כ׳פלעג אין כײדער דעמאָלט פליען,
און די גאַנצע װעג געקלערט:
װעט זײן קרענק זיך לאַנג נאָך ציען?
װעט אים לעבן זײן באַשערט? —
װעל איך טױזנט טריט נאָר צײלן,
ניט צעטומלען זיך אין מיט;
װעט זיך יונת׳קע פארהײלן — —
און כ׳פלעג צײלן הױך די טריט.

אײנמאָל גײענדיק אין כײדער —
ער איז ערגער, ערגער אַלץ;
פון זײן שװערן הוסט קעסײדער,
װערט צעריסן אים דער האַלדז! —
האָב איך הױך גענומען קלאָגן,
און אַװעקגעשטעלט זיך: נײן!
מעג מען מיך אױף טױט דערשלאָגן,
כ׳װעל אין כײדער הײנט ניט גײן!

און געגאָסן האָט אַ רעגן,
װי אַ יאַם אַראָפּגעפּלײצט,
שטראָמען האָבן אױף די װעגן
בלעזלאַך קײלכיקע געקנײטשט;
איך אַלײן אַן אײנגענעצטער
בין געלאָפן אײנגעשפּאַרט,
אױף דער האָפענונג דער לעצטער
האָב מיט אומגעדולט געװאַרט.

כ׳האָב צום שולכל, צו דעם אַלטן
זיך מיט האַסט אָװעקגעיאָגט;
דורך די קינדערשע געװאַלטן
האָט זיין קאָל פֿאַר מיר געקלאָגט.
כ׳האָב צען אינגלאַך אויפגעקליבן,
װעלכע האָבן ביי דער טיר
אין די לוזשעס אומגעטריבן
קליינע שיפלאַך פֿון פּאַפּיר;

זיי גערופן טילים זאָגן,
ביז ריבוינעשעלוילאָם װעט
דעם מאַלעכאַמאָװעס באַלד פֿאַריאָגן
פֿון מיין ברודערס קראַנקן בעט.
איך — אין אונדזער הויף פֿאַרשװאונדן.
אין אַ כיידער זיך פֿאַרוקט.
כ׳האָב אַ ליכט דאָרט אָנגעצונדן,
אויף דעם פלאַם זיך איינגעקוקט.

כ׳בין אַ צייט אַזוי געשטאַנען
און דעם פלאַם מיט שרעק באַטראַכט, —
כ׳װיים דעם סאַד פֿון פעטער מאַניען,
ער האָט דאָס פֿון שטאָט געבראַכט:
אַז דאָס גאַנצע ליכט ברענט אויס׳עט,
און ס׳פֿאַרדרייט זיך ניט דער קנויט,
װייזט אויף לעבן — אויב עס גויסעסט,
צוקט און רויכערט, — װייזט אויף טויט!

ס׳האָט געברענט, געברענט זיך זיכער,
ס׳פֿעלט אַביסעלע צו דעם; —
פלוצלונג... ס׳צוקט, און צוקט אַלץ גיכער,
װוי עס ראַנגלט זיך מיט װעם! —
כ׳האָב שוין מער ניט אויסגעהאַלטן,
ס׳האָט אַ שרעק מיך אויפגעדרייט,
ס׳האָט פֿון שטוב דערהערט זיך געװאַלטן,
און אַ יאָמער אויף זיין טויט! —

1920.

ז. יונגע יאָרן

(1908 — 1912)

יונגע יאָרן אויפֿן פּלייצע, —
ליב צו טראָגן אַזאַ לאַסט!
ס׳שמעקן קאָרן, ס׳שמעקן ווייצן,
איבער טייך — לעוואָנע־פּאַס!

יונגע יאָרן

יונגע יאָרן אויפֿן פּלייצע, —
ליב צו טראָגן אַזאַ לאַסט!
ס׳שמעקן קאָרן, ס׳שמעקן ווייצן,
איבער טייך — לעוואָנע־פּאַס!

כ׳גיי אַליין, מיין טראַט — אַ גרינגער,
ס׳שלאָפיק פעלד באַריר איך קוים,
שוועבנדיק אויף שפּיצן־פינגער,
ווי געטראָגן פון אַ טרוים.

וואו איך גיי, יאָגט נאָך לעוואָנע,
אין אַ נעפּל קרוין באַצירט.
אירע שטראַלן אויף מיין פּנים,
ווי איין וועג וואַלט אונדז געפירט!

כ׳וועה אין ווייטעניש פאַרלאָרן, —
ריזן־ביימער אויסגעשטעלט,
האַלטן אויסגעשטרעקטע אָרעמס,
אין די אָרעמס שלאָפט די וועלט.

פויגל דרעמלען אין די נעסטן,
כ׳וועק זיי אויף און רוף זיי מיט!
זיך אין פלי מיט זיי פאַרמעסטן, —
יאָג איך מיינע הירשן־טריט!

פליגל־רויש — אין נאַכט אין שטילער,
מענטשן־טריט — אין שפּעטער רו.
אַזאַ אַנדערשקייט דערפיל איך,
און עס טראָגט מיך ערגעץ־וואו.

כ׳היפּער איבער באַרג און טאָלן,
שוואַרצע טייכן פליסן שטום.
אין אַ דורכגאַנגס־הייל אַ שמאָלער, —
האַלדזען שאָטנס מיך אַרום.

נאָר מיך שרעקן נישט די שאָטנס,
ווי די זון — צעטרייב איך זיי;
זיי צעגייען פון מיין אָטעם,
און אַ פרייער ווייטער כ׳גיי!

יונגע יאָרן אויפן פּלייצע, —
ליב צו טראָגן אַזאַ לאַסט!
ס׳שמעקן קאָרן, ס׳שמעקן ווייצן,
איבער טייך — לעוואָנע־פּאַס!

1908.

לאָמיר שוועסטער...

לאָמיר שוועסטער ווי צוויי קליינע קינדערלאַך זיין:
פּאַר וועמען עס איז נאָך דאָס לעבן אַ שפּיל,
אַ רוישיקער טאַנץ, און אָט — שלעפעריק, שטיל;
וואָס לאַכן און וויינען מיט טרערן פון פרייד,
און ווייסן אין שפּיל ניט, אַז עפּעס פאַרגייט
פון זיי באַלד אין קינדערשע, פריילאַכע טעג —
און שפּילן זיך ווידער מיט פרייד און מיט שרעק.

לאָמיר שוועסטער ווי צוויי קליינע קינדערלאַך זיין:
דו מאַך, ווי דו רייסט זיך אַרויס פון מיין האַנט,
אַנטלויפסט, און איך יאָג דיך ביים וואַלדיקן ראַנד;
איך וועל זיך פאַרקוקן, און דו — זיך באַהאַלט...
דערנאָך וועל איך זוכן דיך טיפער אין וואַלד,
וועל פרעגן די ביימער מיט ווילדן געוויין,
צי האָבן זיי לויפן געזען דיך, אַליין? —

דאַן לאַך זיך פונאַנדער... און זאָל זיך דיין קאָל
ווי יונגינקע דונערס צעשיטן אין טאָל,
באַווייז זיך אַ רעגע, און וויטער פאַרשווינד,
וועל נאָכיאָגן דיך ווי גרינגפיסיקער אינד,
אָט האַלט איך דיך ווידער, — באַפרייסט זיך צוריק, —
ווי ס'יאָגן די מענטשן זיך נאָך זייער גליק...
לאָמיר שוועסטער ווי צוויי קליינע קינדערלאַך זיין!

אַ ה י ן...

עס איז נאָך דער פרילינג נישטאָ,
דאָך וועבט ער זיך שוין אין מיין זין;
מיין לאַנד איז פאַרהילט נאָך אין גראָ,
דאָך רייסט מיין האַרץ שוין אַהין!

עס שווייגט ווי אין דרעמל די וועלט,
פאַר מיר שוועבט אַרום אַ געזאַנג,
דער רוים איז פון נאַכט נאָך פאַרשטעלט, —
אין האַרץ מיינעם ליכטיקט שוין לאַנג.

איך האָב נישט געזען נאָך איר בליק,
מיין האַרץ זאָגט מיר אָן: „זי איז שיין!"—
איך וויים נישט איר היים וואו עס ליגט,
דאָך לאָז איך זיך דאָרטן צו גיין!

1908.

דריי מאָל...

דריי מאָל האָט זי אָנגעקלאַפּט שטיל אין מיין טיר,
און איך — בין אַ קראַנקער געלעגן.
דריי מאָל האָט זי אָנגעקלאַפּט העכער אין טיר,
און כ'האָב נישט געקענט זיך באַוועגן.

דאָס פייער, וואָס האָט זיך פון טיר־שפּאַלט געבלענדט,
האָט מאָדנע צו איר צוגעוואונקען;
נאָר גרעסערער פייער איר האַרץ האָט פאַרברענט,
און ביטערער גאַל — איר דערטרונקען.

אַ וויינענדיק קאָל האָט זיך פלוצלונג אין נאַכט
אַזוי ווי אַ קריע צעריסן;
און איך בין געלעגן האַלב־טויט און האַלב־וואַך
אין אָרעמס פון פיינלאַכער גסיסע.

דריי מאָל האָט זי אָנגעקלאַפּט לעצטע אין טיר,
און איך בין אַ קראַנקער געלעגן.
די טריט אויף די טרעפּ אָפּגעשטאָרבן פון איר, —
און כ'האָב נישט געקענט זיך באַוועגן.

1909.

דער הערבסט־גאַסט

— ווער איז ער?
— עס ווייסט נישט קיינער.
מענטשן קומען פון די פעלדער און דערציילן:
ס׳הויכט דער פרילינג נאָך פון יעדן בלויען בלימל.
ס׳האָט קיין קאָסע נישט געגלאַנצט נאָך אויף די פעלדער,
שניטער־לידער — אין דער לופט נאָך נישט געקלונגען;
קילע ווינטעלאַך ווי דורכן כאָלעם שעפּטשען:
פרילינג, פרילינג.

און ס׳טראָגט דער פרעמדער שוין אַ קרוין פון געלע בלעטער,
פאַרוועלקטע בלומען טראָגט ער אויף זיין האַרצן,
ווינטן בלאָזן פון די פאָלעס פון זיין קלייד,
טראָפּנס רעגן טריפן פון זיין קאָפּ,
פון די בליקן זיינע ווייט דער טרויער,
מיימים־אָטעם הערט זיך פון זיין קערפּער...

ווי אַנ׳אָוול גייט ער טרויעריק אַרום;
קיינער ווייסט ניט, ווי זיין האַרץ זיין שטילע וויינט...
צום קאַלטן צאָפן נאָר ער ווענדט זיין פייכטן בליק,
זיינע ליפּן — ווי זיי מורמלען טאָמיד שטיל,
קיינער ווייס נישט צי זיי שילטן, צי זיי בענטשן,
קיינער פרעגט אים ניט נאָך וואָס ער איז געקומען,
—ס׳ איז דער הערבסט־גאַסט — סוידען שרעקיג זיך די ביימער,
— אין זיין היימלאַנד איז דער פרילינג שוין געשטאָרבן.
1908.

דער שוואַרצער הונט

אַ ניין, אַ ניין, איך בין נישט קראַנק,
עס האָט קיין זאַך מיט מיר געשען.
ווי פריער קלאָר איז מיין געדאַנק,
דאָך בין איך אַנדערש ווי געווען!

דער קאָפּ טוט עפּעס מאָדנע וויי,
די אויגן דעקט אַ נעפּל צו.
און אומעטום נאָר, וואו איך גיי,
לאָזט עמיץ שאַרף מיר נישט צורו.

איך קוק זיך אום, און שטעל זיך אָפּ:
אַ שוואַרצער הונט מיט לאַנגע האָר,
מיט אַ קודלאַטן גרויסן קאָפּ,
מיט אויגן שרעקלאַכע אַ פּאָר!

אין זיינע קודלעם דרייט זיך וואָס,
מיט מאָדנעם ברום און נאָכאַנאַנד;
ווי שטורעם-ווינט אין הויכן גראָז
צעשפּילט זיך מיט אַ כוואַליע זאַמד...

הונט ווינקט צו מיר און רופט מיך מיט,
אָט גלעט ער מיך, מיין קערפּער לעקט,
עס האָט זיין בליק מיך צוגעשמידט,
פון שטוינונג כ'ציטער, — ניט פון שרעק!

און וואו ער גיט מיין לייב אַ ריר,
קוקט שטומע וואונד פון דאָרט אַרויס,
און וואו ער גיט זיין בליק אַ פיר —
פאַרבלייבט אין לופט אַ שוואַרצער בלויז...

איך וויל נישט, און דאָך מוז איך גיין,
איך וויל וואָס פרעגן, — ס׳מויל איז שטום:
ער האָט פאַרגליווערט מיין געוויין,
אַריינגעהויכט אין מיר זיין ברום.

איך קוק אים אָן, און איך פאַרשטיי:
אויך ברומענדיק זאָל זיין דיין טויט.
קיין איינציק וואָרט ניט פאַר דיין וויי,
און נישט קיין טרערן פאַר דיין לייד!

1909.

בלאָנדזשענדיקע

צו א. רייזען

אַ מאָדנער קלאַפּן... גליק צו אומגליק
קומען דאָ? — נו, זאָל געשען!
— אַריין! — איך וואַרט דאָ אויף אייך ביידן,
כ׳וויל אין פּאָנים ביידע זען!

נאָר ס׳עפנט מיט אַ ראַש די טיר זיך,
פענצטער מאַכט ווער פּלוצלונג אויף! —
און ווי פון דרייענדיקע ווינטן
ווערט אין צימער אַ געלויף.

פון זיך אַליין ווערט לאָמפּ פאַרלאָשן,
ס׳שוועבט אַ בלינדקייט רוישיק אום;
דאָס הויז ווערט אָנגעפילט מיט מענטשן,
כ׳וויל זיי זען — בלייבט פּוסט אַרום!

מיין צימער ווערט אַלץ העכער, ברייטער,
ווי אין נעפּל ציט זיך, ציט;
אָט גלאַנצן בליקן אין דער פינצטער —
ס׳הילכן, טרעטן שווערע טריט.

און שטימען פריילאַכע און באַנגע,
רעדן, לאַכן מיט אַמאָל;
זיי קלינגען אַלע ווי באַקאַנטע —
האָב דערקענט מיין אייגן קאָל.

אַ כאָר צעקלינגט זיך אין דער פינצטער,
ס׳הויז — מיט קלאַנגען אָנגעפילט;
ווי עכאָס פון אַ ווילדן שטורעם,
ווען ס׳איז אַלץ שוין איינגעשטילט: —

— „ס׳האָט ווער פאַר דער צייט אונדז געהאַרגעט,
ס׳אַרט אונדז נישט, ווער, און פאַרוואָס;
מיר זענען געבליבן אָן גופים —
בלאָנדזשען מיר אום אין כאָאָס.

אונדז קאָנען די מענטשן נישט זען מער,
מיר, אָבער, זעען זיי יאָ;
אָף זייערע סימכעס, לעוואַיעס,
זענען פאַרבאָרגן מיר דאָ.

אָפט הערן מיר, ווי זיי דערמאָנען
וועמען פון אונדז אין דער שטיל;
ס׳פאַרגיט אונדזער האַרץ די רעכילעס, —
ס׳ווייכט אונדז נעקאָמע־געפיל.

מיר בלאָנדזשען, מיר בלאָנדזשען, מיר בלאָנדזשען,
וועגן און שטרעקעס אַרום;
די רו האָט אונדז עמיץ פאַרשאָלטן,
עמיצער צוויבערט אונדז: קום!

מיר האָבן קיין הויז נישט געמיטן,
אונדזערע — קיינמאָל געזען;
אונדז ווילט זיך אַזוי זען די הײמלאַנד —
מורמלט אַ קאָל: — וועסט נישט זען!

דיין הויז האָט פון ווייט אונדז געוואונקען
איילן מיר גיכער אַהער;
קוקסט אוים ווי פאַרבאָרגטער פאַרברעכן,
ווייטיקסט און מאַטערסט זיך שווער.

אָ, רייד נישט, אָ, רייד נישט, מיר ווייסן,
האָסט נישט געטויט מיט די הענט;
די אויגן — זיי האָבן געזען אַלץ,
האָסט אים נאָך העלפן געקענט!

— — — — — — — — — — — — — — — —

מיין שטוב וועט ווידער לערער, קלענער,
ס׳וועט צוריק מיין אַלטע הויז;
די זעאונג בלויז וועט אייביק ברענען,
ווי אַ בלאַנקע שווערד אַנטבלויזט!

1910.

אין כאָלעם

ס'איז מיין האַרץ פאַרליבט אין װעמען
און איך זוך זי אומעטום.
ס'דאַכט מיר, כ'קען איר הויך פאַרנעמען, —
כ'פיל, זי זוכט מיך אויך אַרום.

גיי איך איינזאַם, און פון װייטן
הער איך עמיצן שטיל גיין.
שטרענגער קאָל מיין האַרץ צעשניידט מיך:
קוק נישט אום זיך — בלייבסט אַליין! —

װייל איך װיל איר נאָנטקייט פילן,
קוק איך קיינמאָל זיך נישט אום.
אונדזער דורשט מוז כאָלעם שטילן,
װאו מיר קוקן אַן זיך שטום.

1909.

אָ, קײנער...

אָ, קײנער, קײנער איז אַנטקעגן מיר ניט שולדיק,
איר מעגט מיך מער באַלײדיקן, יעסורים אָנטאָן;
איך װעל די רישעס אײערע מיט ליבשאַפט דולדן,
פאַר פרעמדער אומגערעכטיקײט, פאַר פרײד פון נאָענטע.

די שלאַנג — װאָס בײסט די טריט מײנע אין װילד־גראָז הױכן,
איך זאָג, — עס זאָל אַ טױב אַ שטילע פון איר װערן.
און בלומען זאָלן אױפגײן פון די דערנער־שטרױכן,
װאָס שטעכן אײן מײן װײכן לײב ביז הײסע טרערן.

צעגליטע זון — װאָס ברענט מיר זומער מײנע גלידער,
די נאַכט װאָס לאָזט אין כױשעך ניט מײן װעג געפינען,
דער לעװאָנע־שײן, װאָס הערט מיט גלײכגילט צו מײן װידע, —
עס לױערט אין מײן האַרץ אױף קײנעם ניט קײן סינע!

און װעמען איך אַלײן האָב בײזװיליק דערצאָרנט,
צי האָב איך בלומען אומשולדיק אין גאַנג צעטראָטן, —
אַלײן װעל איך מיט בלוט פאַרצײכענען די יאָרן,
האָב שאַרפע שטײנער אױף מײן װעג זיך אױסגעשאָטן.

1909.

אַ בלויער צימער

אַ לעמפּל אַ בלויער פאַרשימערט דעם צימער,
און פאַרהענגלאַך ווייסע די שויבן פאַרשטעלן ;
די לופט רינט דאָ בלויער ווי פאַרן באַגינען,
די ווענט — בלוי באַשאָטנט ווי פרילינג-געמעלן.

עס גלאַנצן אין קלאַרקייט די קלאָר-ווייסע קישנס,
פאַרכאָלעמטע קוקן פון צודעק די קוויטן, —
און זי — אויף איר בעטל, אין כאָלעם אין זיסן,
די הענט אירע שלאַנקע, ווי צווייגן זיך שפּרייטן.

עס קרויזט אירע ליפּן אַ ליכטיקער שמייכל,
און נייע כאָלומעס באַדרעמלען די באַקן,
זי גיט זיך אַ ריר — ווי צו ווענען אַ צייכן, —
און ס'וויגט אום אַ ווינטל די האָר אויף איר נאַקן.

נאָר פּלוצלונג — אַרום, מאָדנע טריט זיך דערהערן,
נערוועזע ווי האָגלען אויף שפּיציקע דעכער, —
זיי אײַלן זיך, דאַכט זיך, דיין כאָלעם צו שטערן,
ווען וועלט איז אין פיינונג, איז גליק אַ פאַרשוועכונג !

1909.

אַ מייסע

זיצט אַ פּאַסטושקע אין פעלד
ביי איר שאָף און רינדער.
אירע אויגן לויפן אום
ווי די יונגע אינדן.

גייט אַ וואַנדערער פאַרביי,
פון גאַנצוועלט געקומען, —
האָט זי אים מיט קינדער־שרעק
ליב דאָך אויפגענומען.

האָט זיין הונגער, דורשט געשטילט,
ס'האַרץ אויך אָפּגעגעבן, —
כאָטש צום ערשטן — לעצטן מאָל,
זעט זי אים אין לעבן!

אָט די מייסע שפּינט זיך לאַנג,
וועט זיך לאַנג נאָך שפּינען — — — —
וועל איך יענע ווייטע קינד
נאָכאַמאָל געפינען? —

1911.

צו דער גוטער מיידל

אַ, קום נישט מער צו מיר, מיין גוטע ליבע מיידל,
פאַרגעס אָן מיר אויף אייביק, אייביק.
עס דריקט מיין האַרץ אַ זינד, וואָס כ'טאָר דערפון נישט ריידן,
אַ שווערע זינד, וואָס מיך באַפאַלט ווי רויבער.

ניט פרעג, ניט פרעג, וואָס איז אַזוינס... איך קאָן מיט ווערטער,
מיין שווערע זינד פאַר דיר נישט זאָגן.
נאָר ווען איך טראַכט דערפון איינגאַנצן אַ באַשווערטער, —
פון הימל הויבן אָן די וואָלקן יאָגן!

עס הענגען מיד אַראָפּ די קעפּלאַך פון די בלומען,
עס הויבן גרינע גראָזן אָן צו וויאַנען.
די פייגל-טענער אין דער שווערער לופט פאַרשטומען,
און ס'ווערן שוואַרץ אין טייך די ווייסע שוואַנען...

הער אויף, הער אויף צו וויינען ליבע, גוטע מיידל,
און וויל נישט וויסן וואָס מיך האָט געטראָפן; —
נאָר ווייס די לאַסט פון זינד, וואָס קיינער קאָן באַשיידן,
און וואַרטסט פון קיינעם קיין באַשטראָפונג!

1909.

אײדער...

אײדער ס'רעגנט נאָך פֿאַרשטײ איך:
ס'װעט אַ רעגן באַלד אַרױס, —
אָן די פֿאַרבן פֿון די װאָלקן,
אָן דעם שרעקיק װינט־געריש.

אײדער ס'דונערט נאָך פֿאַרשטײ איך:
ס'הױבט צו דונערן אָן באַלד, —
אָן דעם פֿליִען פֿון די פֿײגל,
אָן דעם זיפֿצן פֿון דעם װאַלד.

אײדער כ'זע זי נאָך פֿאַרשטײ איך:
האָט זי ליב מיך, אָדער ניט, —
אָן דעם קלאַפּן פֿון מײַן האַרצן,
אָן דעם קלאַנג פֿון איר טריט.

1909

צו וואָס?

צו וואָס בין איך דאָ אויף דער וועלט? —
אומזיסטערהייט איך פרעג;
טרעפּסט זיילן וואו נישט וואו צעשטעלט,
כאָטש ווייזן זיי דעם וועג.

עס גרויט אַ שטיין אין ווייט אַרויס,
לענט ווער אויף אים זיך אָן;
און דער פון דאָרעם-ווינט געדוויש
יאָגט רעגן-כוואַליעס אָן.

דער קינדיש-פלאַפּלדיקער קוואַל
פון דורשט דעם וואַנדערער שטילט.
דער אומעטיקער נאַכטיגאַל
פאַר וואַנזיניקע שפּילט.

און איך — געזונטע בין צו לאַסט,
פאַר קראַנקע — בין צו שוואַך.
ווי אַ מוראַשקע לויף מיט האַסט,
און כ׳גרייט און בוי מיין דאַך.

און פלוצלונג — פרעמדער גאָט באַפעלט:
אין אומפאַרמיידטן וועג, —
צו וואָס בין איך דאָ אויף דער וועלט? —
אומזיסטערהייט איך פרעג.

1912.

אין פעלד

אַט פליסט אַ טייכל, אַט רוישט אַ וועלדל,
ריין איז די לופט, אַזוי דורכזיכטיק-בלוי ;
ס'גייט אַזוי גרינג זיך, כ'גיי און איך זינג זיך :
האַרץ, זאָג, וואָס איז דיר היינט פריילאַך אַזוי ?

ס'קלינגען און זינגען אין לופטן די פויגל,
ס'נויגט זיך און בויגט זיך דאָס כוואַליקע גראָז ;
שניי-ווייסע בליטן פאַלן און שיטן
פון יעדן בוים זיך, וואָס ווינט גיט אַ בלאָז.

ס'גליען און בריען טויאיקע שטראַלן,
ווי עמיצס אויגן באַפּויכטן מיט פרייד.
און אין דער וואַלד-טיף ווער איך פאַרפאַלן,
כ'ווער פון די קלאָר-ווייסע בליטן פאַרשנייט.

ס'האַרץ ווערט צו קליין מיר, ס'ווילט זיך צעגיין מיר
גלייך מיט די בליטן אין שיין און קאָליר.
ס'האָט וואָס געטראָפן, — וועלט ווערט מיר אָפן,
און דאָס פאַרבאָרגענע שטייט פאַר מיין טיר !

1912

דער טאָפּאָל

ביי מיין פענצטער שטייט אַ טאָפּאָל,
ביזקל הימל איז ער הויך.
וועלכע וואונדער ער דערזעט דאָרט,
ווייס דערפון מיין האַרץ באַלד אויך.

אויפן טאָפּאָל רוט אַ פויגל,
שיינע לידער ווייס ער פיל;
זינגט ער . . . אין מיין האַרץ אין אייגן
זינגט ווער נאָך די לידער שטיל.

ווינטער פליט אַוועק דער פויגל,
און דער טאָפּאָל טרויעריק ווערט;
זינג איך דאַן אים פויגלס לידער,
ס'שטייט דער טאָפּאָל שטיל און הערט...

1908.

די באַליבטע קאַלע

(פאָלקס-טאָן)

פרעגן מיינע כאַווערטעס:
— וואו איז ער פאַרלאָרן? —
מאַך איך האַרץ, און ענטפער זיי:
— ווייט אַוועקגעפאָרן.

— האָסטו שוין כאָטש בריוועלאַך
פון דעם אָרט באַקומען? —
פרעגן זיי מיך נאָכאַמאָל,
קלוימערשט שטאַרק צענומען...

ענטפער איך זיי ווידער אָפּ:
— יאָ, געהאַט, — אַפּולע;
און מיט אַ צעבראָכענעם קאָפּ
גיי איך אום אַ דולע.

קורץ איז נאָר די ליבע-צייט,
נאָכדעם — ציט זיך, ציט זיך;
כ׳בין אַ קלוגע, זאָגן לייט —
און דאָך נישט פאַרהיט זיך.

ס׳וועט דאָך וואָך נאָך וואָך פאַרגיין,
שפּעטער — וואו אַנטרינט מען?
אויף די יאָרן צו דערגיין
אומעטום געפינט מען. —

כ׳האָב קיין האַרץ צו שילטן אים,
וויינען אויף אים, קלאָגן.
כ׳ווייס נישט, צי ווען כ׳זע אים איצט,
וואָלט איך שלעכטס אים זאָגן!

כ׳וואָלט אים אין דער לעצטער שאַ, —
ווען כ׳זאָל דעמאָלט וועלן —
איינגערעדט, מיר זאָלן גיין
גלייך אַ כופּע שטעלן.

נאָר אַזאַ מיין לעבן שוין,
ליבער גאָט — אויף סאָנים! —
ס׳וואָלט ביי יעדן קרומען וואָרט
מיר געפּלאַמט דאָס פּאָנים!

1911

אַ נויאָרקער פרימאָרגן

אַ גאַסן־פרוי, נאַר־וואָס פון נאַכטרויש דעם מידן,
די קליידער צעקנייטשטע, די אויגן פאַרשלאָפן, —
כאַפּט אויף זיך דער מאָרגן מיט וואונדיקע גלידער,
אַ פּאָנים מיט בלוטיקע פלעקן פאַרלאָפן.

און ס'הויבט אין אַ ווינקל פון הימל אָן פלאַמען,
באַלד ווערט עס צעפלאַקערט אין אַלע פיר זייטן.
די שטאָט־טורעמס רוקן אין פלאַם זיך צוזאַמען,
ווי פלוצלונגע סרייפע ביי נאַכט פון דערווייטן!

די ליכטיקייט שפּיגלט זיך אָפּ אין די שויבן,
רייסט אויף אין די הייזער די שלאָפיקע אויגן,
צעשיידט בייז פון פאַרלאַך די אָרעמס ווי רויבער,
די אויפעלאַך רייסט אָפּ אין מיטן דעם זויגן.

און אויף די פאַבריקן די קוימענס הויך שטייען
מיט אָפענע מיילער פון כאַיעס צערייצטע.
זיי יאָגן צונויף מאַכנעם מענטשן אין רייען,
אויף רוישיקע גאַסן פון טראַמווייס געקרייצטע.

ווי קינדער פון שלעכטע כאַלוימעס צעטומלט,
מיט וואָרימען שלאָף נאָך אויף זייערע ברעמען, —
דערוואַכן די מענטשן פון מאָרגנס מעהומע,
דער פּאָנים מיט רויכיקע נעפּלען פאַרצויגן.

און ס'הויבן זיך שוואַרץ — כוואַליעס קעפּ איבער גאַסן,
ווי פינצטערער יאַם אין ביינאַכטיקע שטורעמס,
ס'צעשיט זיך אויף קעפּ ווי אַ שטייניקע מאַסע
דער הילכיקער פייפן, דער רוף פון די טורעמס.

און ס'ציען זיך איילנדיק מאַכנעם צעשפּרייטע,
געפלאָכטן מיט מענטשלאַכע זין און פון טעכטער, —
אַ רויש און אַ קלאַפּן פון רעדער באַגלייט זיי,
ווי ס'וואָלט ווער געשטיקט זיך פון ווילדן געלעכטער!

1909.

אינהאַלט:

אַ פּאָר ווערטער
טויזנט צינגער...

א. מיינע לאַנען

אָן ווערטער 3
מיינע לאַנען 4
דער שעם 6
גאָט 7
אויגן 8
נישט באַזיגט 9
דער צייכן 10
דער שפּיגל 11
IMAGO DEI 12
דער טייך 13
אַ פּאַראַיינזאַמט הויז 14
מענטש 15
צייכנס 17
מיין הימל 19
בלומען 20
אין דער פינסטער 21
די מרידע 22
מיר מוזן 23
דאָס לעבן 24
וואָס וועט זיין? 25
ווערטער 26
אַ קינד 27
ביים פרעמדן גאָרטן 28
ליינגוויל 29
יודא 30
שניי 31

דאָס וואָרט 33
דאָס קראַנקע קינד 34
עולי און שמואל 36
צוועלף יאָר 37
לידער צו משה ווארשע 39
מיין בלאָנדער פריינד 41
מזרח 42
דאָס קינד 43
קינדער 44
מאַמעס וויגן 45
קליין אינגעלע 46
ווי אַ בין 47
צו דיינע דרייצן יאָר 48
דאָס פייער 49
ווינטער 50
אַליין 51
מיין חבר 52
אַ שאָטן 53
נישט פון דער וועלט 54
אַ כאָלעם 55
אין לאנד פון זינד 56
די בשורה פון גוטס 57
אַלטע לייט 58
עפעס 59
אַ גוילעם 60
אַמאָל 61
די גאָב 62
צו איינער 63
מוטערשאַפט 64
דאָס מיידל־גליק 65
טריט 66
צו דיר 67
זיין כאַווער 68
שמעטערלינג 69
טונקלקייט 70

מיין פעלד 71
מיין עלטער 72
בלוי 73
רייד צו מיר אידיש 75

ב. טשילע

טשילע 79
די מולע 80
שניט־צייט 81
זיין שאָטן 82
אַלאַסאַן 84
אין פעלד 88
מאָרגן 89
נעכט 90
אויגוסט 91
אין האפן פון האַוואַנא 92
אַ פליג 94
טריט (אַ טשיליער לעגענדע) 96

ג. ים און וועג

ים און ים 101
שפיל 102
די בליצן... 103
פינסטערניש 104
אין פּאָרט 105
דער קאַפּיטאַן 106
ים 107
איין איינציק כוואל 108
אין שרעק 110
רייד צום ים... 110
ביים שיף־ברעג 111
„אַ שיף גייט" 112
צווישן בערג 113
אָוונט 114

שטיינער 115
אין וועג 116
ליד פון דעם פרייען 117
ביים וועג 118
מיין וועג 119

ד. אין רויש פון גאַסן

שטאָט 123
אין רויש פון גאסן 124
הו־הו 127
לידער פון אַרבעט 128
פאַרנאַכט 131
דער רוף 132
דער פלאַמען־יאָנטעוו 133
אַ גאסן־מיידל 134
סאַקאָ־וואַנזעטי 135
סעלעסטינאַ מאַדעראס 136
טריט פון גאס 138
אָן אַ האַנט 139

ה. די באַלאַדע פון פיר טעג

די באַלאַדע פון פיר טעג 143
דער ערשטער שניי 147
ווער ביזטו? 148
טעג 150
זאָרג 151
ווי יוסף׳ס כאָלעם 152
די סטאַטוע 154
דער נעס איז ניט געשען 156
קאַדיש 157
פארוואָס וויינט דאָס קינד 158
אַ גוטע נאַכט 159
שוואַנען און זשיראַפן 161

ו. פּאָעמען און באַלאַדען

דער פּאָטער (טאָג־בוך פון אַ זעלבסט־מערדער) 165
דאָס זיידן העמד 181
די האָפנונג 183
אַ באַלאַדע וועגן איינעמס טויט 185
די טויטע שיף 188
די קאַץ 194
שווייגן 196
רויט 198
דער צויבער־קעניג 200
פארגעסענע יוגנט 102
יונתיקע 206

ז. יונגע יאָרן

יונגע יאָרן 211
לאָמיר שוועסטער 213
אַהין 214
דריימאָל 215
דער הערבסט־גאַסט 216
דער שווארצער הונט 217
בלאָנדזשענדיק 219
אין כאַלעם 221
אָ, קיינער 222
בלויער צימער 223
אַ מייסע 224
צו דער גוטער מיידל 225
איידער 226
צו וואָס? 227
אין פעלד 228
דער טאָפּאָל 229
די באַליבטע קאַלע 230
אַ ניו־יאָרקער פרימאָרגן 232

באַמערקטע דרוקפעלערן:

זייט 79, 18טע שורע פון אויבן, דאַרף זיין:
דו גיסט ווי פון שלאָף זיך אַ צאַפּל און צי:

זייט 84, 4טער פערז, דאַרף זיין:
כ'האָב דיך ליב, ווען אין לויף
גריבער קונציק מיידסט אויס,
שטעלסט די אויערן אויף
פון אַ פלוצלונגן רויש.

זייט 181 נאָך דער שורע: „נישט אָפּגעקערט זיך פון זיין זייט"—
קומען די פאָלגענדע פערזן:

צו נאַכט איז ווייניק שוין געבליבן,
דאָס שניט מוז ענדיקן זיך היינט! —
אַ ווינט — דעם אָוונט־שוואַרץ פאַרטריבן,
די זון האָט ווידער זיך צעשיינט.

און ווידער אָנהויב טאָג געוואָרן,
פאַרשוואונדן איז דאָס מידקייט;
אַ בראָכע איז אריין אין קאָרן —
ס'ווערט מערער אַלץ, וואָס מער מען שניידט.